

Omgevingsverordening Gelderland (december 2015)

≡ provincie
Gelderland

Geconsolideerde Versie

Omgevingsverordening Gelderland (december 2015)

In deze geconsolideerde versie van de Omgevingsverordening (vastgesteld door PS op 24 september 2014) zijn de wijzigingen ten gevolge van de volgende

besluiten verwerkt:

-het actualisatieplan Omgevingsverordening (december 2014) deel I, vastgesteld door PS op 8 juli 2015)

-het besluit tot Aanpassing begrenzing GNN en GO (vastgesteld door GS op 2 juni 2015)

-het actualisatieplan Omgevingsvisie (december 2014) deel II (vastgesteld door PS op 11 november 2015)

-het provinciaal Inpassingsplan Tuinbouw Bommelerwaard (door PS vastgesteld op 25 februari 2015); consequenties voor begrenzing deelgebieden glastuinbouw

Dit is nu de meest actuele versie van de Omgevingsverordening Gelderland.

Inhoudsopgave

Toelichting		5
Hoofdstuk 1	Algemeen	5
Hoofdstuk 2	Ruimte	8
2.1	Algemeen	8
2.2	Wonen	8
2.3	Bedrijvigheid	11
2.4	Glastuinbouw	14
2.5	Veehouderij	18
2.6	Grond- en drinkwater	23
2.7	Natuur en Landschap	24
2.8	Energie	38
2.9	Ontheffing	41
Hoofdstuk 3	Milieu en ontgroningen	42
3.1	Algemeen	42
3.2	Gebruik gesloten stortplaatsen	42
3.3	Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning	46
3.4	Bodem	65
3.5	Geluidhinder	76
3.6	Vergoeding van kosten en schade	76
Hoofdstuk 4	Water	78
4.1	Algemeen	78
4.2	Vaarwegen	79
4.3	Regionaal waterplan	82
4.4	Handelingen in watersystemen	83
4.5	Functies van Water	84
Hoofdstuk 5	Verkeer	86
5.1	Wegen	86
5.2	Luchtvaart	91
Hoofdstuk 6	Ontheffingen	92
Hoofdstuk 7	Handhaving	94
Hoofdstuk 8	Overgangs- en slotbepalingen	95

Toelichting

Hoofdstuk 1 Algemeen

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De Omgevingsverordening is er een van. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem. De verwachting is dat de Omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. In dit kader wordt opgemerkt dat besloten is de huidige Waterverordeningen die gelden per waterschap en de Gelderse Vaarwegverordening 2009 op dit moment nog niet op te nemen in de Omgevingsverordening nu dit in verband met de afstemming met de diverse waterschappen en provincies meer tijd zal vergen. Opname van de waterschapsverordeningen en de Vaarwegverordening in de huidige verordening zal echter wel onderwerp zijn van een verder ontwikkeltraject.

De Omgevingsverordening heeft de status van:

- Ruimtelijke verordening in de zin van artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening
- Milieuverordening in de zin van artikel 1.2 Wet Milieubeheer
- Waterverordening in de zin van de Waterwet
- Verkeersverordening in de zin van artikel 57 van de Wegenwet en artikel 2 A van de Wegenverkeerswet

Digitale vastlegging

Ingevolge artikel 1.2.1. Besluit ruimtelijke ordening dienen de ruimtelijke bepalingen van deze verordening langs elektronische weg beschikbaar te worden gesteld. Dit dient te geschieden volgens een bepaalde standaard methode. Er is voor gekozen de gehele verordening digitaal beschikbaar te maken. De verordening is hierop aangepast.

Rechtsbescherming

De Omgevingsverordening bevat algemene verbindende voorschriften. Tegen een besluit tot vaststelling van algemeen verbindende voorschriften staat geen bezwaar – en beroepsmogelijkheid open (artikel 8 : 2 Algemene wet bestuursrecht). Wel kunnen belanghebbenden bijvoorbeeld in het kader van procedures waarop de Omgevingsverordening van toepassing is of tegen bijvoorbeeld de vaststelling van bestemmingsplannen de onverbindendheid van (delen van) de Omgevingsverordening inroepen. Een uitzondering op vorenstaande betreffen de bepalingen die gelden voor de regionale luchthavens. Tegen deze bepalingen is normaliter beroep mogelijk (artikel 8:

6 Algemene wet Bestuursrecht) bij de rechtbank. In onderhavig geval staat echter geen beroep open nu de luchtvaartregelingen die nu in de Omgevingsverordening zijn opgenomen ongewijzigd zijn overgenomen uit eerdere, reeds door Provinciale Staten, vastgestelde luchtvaartverordeningen. Een uitzondering op het vorenstaande betreft de luchtvaartregeling die betrekking heeft op luchthaven Gidding Holding BV te Elst (paragraaf 5.3.18). Tegen deze luchthavenregeling staat wel beroep open bij de Rechtbank nu dit een nieuwe luchthavenregeling betreft.

Opbouw

Hoewel de Omgevingsverordening beoogt verschillende regelgeving te integreren is voor wat betreft indeling besloten om geen onderverdeling te maken in thema' s doch in doelgroepen. Dit vergroot het gebruikersgemak voor de diverse doelgroepen. Zo hoeft bijvoorbeeld een gemeente of waterschap niet de gehele verordening door te lopen op zoek naar regels die door hen in acht moeten worden genomen.

Dit leidt er toe dat de Omgevingsverordening onderverdeeld is in de navolgende hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 Algemeen

Hoofdstuk 2 Ruimte (richt zich tot gemeenteraden en bevat instructies voor de toelichting op bestemmingsplannen)

Hoofdstuk 3 Milieu en ontgrondingen (richt zich tot gemeenten burgers, bedrijven en instellingen en bevat instructies voor omgevingsvergunningen)

Hoofdstuk 4 Water (richt zich vooral tot waterschappen en inrichtingen)

Hoofdstuk 5 Verkeer (is gericht op gebruikers van luchthavens, (vaar) wegen en aanwonenden)

Hoofdstuk 6 Ontheffingen

Hoofdstuk 7 Handhaving

Hoofdstuk 8 Overgangs- en slotbepalingen

Meerdere regels die gelden in een gebied

De opbouw van het ruimtelijk beleid in ons land is zo ingericht dat op sommige plaatsen meerdere beleidskaders tegelijkertijd gelden. Op een locatie kunnen dus meerdere regels van toepassing zijn. Anders dan dat een beperkingenregime voor bepaalde initiatieven lastig kan zijn, ontstaan door de cumulatie geen (juridische) problemen. De digitale raadpleegbaarheid van dit besluit maakt het mogelijk dat elke gemeente of burger voor elke locatie in Nederland kan raadplegen welke mogelijkheden er zijn en welke ruimtelijke beperkingen voor die locatie gelden.

Algemene definities (artikel 1.1.1)

Grondwaterbeschermingsgebied:

Dit beschermingsgebied is op grond van artikel 1.2. tweede lid, onder a, van de Wet Milieubeheer aangewezen. Het betreft hier een gebied rondom een waterwingebied dat door Provinciale Staten is aangewezen ter bescherming van het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwaterwinning, waarbinnen de reistijd van het grondwater tot aan de pompputten van het waterbedrijf ten hoogste 25 jaar bedraagt.

Waterwingebied: Dit beschermingsgebied is op grond van artikel 1.2. tweede lid, onder

a, van de Wet Milieubeheer aangewezen. Het betreft hier een gebied waarbinnen de pomputten van het waterbedrijf staan en dat door Provinciale Staten is aangewezen ter bescherming van het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwaterwinning, waarbinnen de verblijftijd van het grondwater tot aan de pomputten van het waterbedrijf ten hoogste 1 jaar bedraagt.

Intrekgebied: Dit beschermingsgebied is op grond van artikel 1.2. tweede lid, onder a, van de Wet Milieubeheer aangewezen. Het betreft hier het gebied rondom een waterwingebied dat door Provinciale Staten is aangewezen ter bescherming van het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwaterwinning, waarbinnen de verblijftijd van het grondwater tot aan de pomputten van het waterbedrijf ten hoogste 1000 jaar bedraagt.

Hoofdstuk 2 Ruimte

2.1 Algemeen

Indien provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken, zijn Provinciale Staten bevoegd om bij of krachtens verordening regels te stellen omtrent de inhoud van bestemmingsplannen, van omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, of tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken, omtrent de daarbij behorende toelichting of onderbouwing, alsmede omtrent de inhoud van beheersverordeningen (artikel 4.1 Wet ruimtelijke ordening).

De provincie heeft van voormelde bevoegdheid gebruik gemaakt. Bij het nemen van voormelde beslissingen dient met deze regels rekening te worden gehouden. Vigerende bestemmingsplannen die strijdig zijn met de Omgevingsverordening moeten binnen een termijn van twee jaar worden aangepast.

Het hoofdstuk Ruimte van de Omgevingsverordening bevat onder andere regels inzake wonen, bedrijvigheid, glastuinbouw, veehouderij, grond- en drinkwater, natuur en landschap en energie. Het hoofdstuk bevat tenslotte een artikel waarin - conform artikel 4.1a van de Wet ruimtelijke ordening - aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid wordt gegeven om van het bepaalde in dit hoofdstuk ontheffing te verlenen. Een dergelijke ontheffing is echter alleen mogelijk voor zover de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen.

2.2 Wonen

Wonen (2.2.1.1)

Het Gelderse woonbeleid gaat uit van regionale woningmarkten. Geen van de partijen op de regionale woningmarkt is in staat alleen de huidige opgaven afdoende aan te pakken. Daarom promoot de provincie het werken met Regionale Woonagenda's. Een Regionale Woonagenda is veel meer dan een document. Het is vooral een regionaal proces, waarvoor een netwerk wordt opgericht van relevante partijen, zoals gemeenten, woningcorporaties, (andere) marktpartijen en zorginstellingen. De partijen bundelen capaciteit, kennis en middelen om gezamenlijk de opgaven op de regionale woningmarkt aan te pakken. De provincie is een van de deelnemers. Woonprogrammering leent zich bij uitstek voor een aanpak in het kader van de Regionale Woonagenda.

Voor de provincie is woonprogrammering een aangelegenheid van provinciaal belang. Het gaat om afstemming met buurprovincies, voorkomen van concurrentie om inwoners en bijbehorende onbedoelde migratiestromen tussen regio's en gemeenten, keuze van de beste locaties voor woningbouw, verkleinen van de kans op leegstand, voorzien in de aangetoonde kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte voor de Gelderse bevolking

en bevorderen van regionale samenwerking. Daarom kiest de provincie voor een regionaal en stelt zij de kwantitatieve opgave voor wonen per regio vast..

Binnen de door Gedeputeerde Staten vastgestelde kwantitatieve opgave wonen kunnen gemeenten en andere relevante partijen in de regio vervolgens gezamenlijk nagaan wat nodig is voor een goed functionerende regionale woningmarkt. Dat begint bij kennis van de bestaande woningvoorraad. Nieuwbouw vindt bij voorkeur plaats aanvullend op de kansen en mogelijkheden in de bestaande woningvoorraad en in vrijkomend en leegstaand vastgoed. Als partijen de problematiek goed in beeld hebben, kunnen zij op het juiste schaalniveau afspraken maken over oplossingen. Voor sommige segmenten of typen projecten is dat lokaal, voor andere subregionaal of regionaal. Ook kunnen zij de risico's van overprogrammering onderzoeken en betrekken bij het bepalen van de focus en prioritering in de binnenregionale programmering. Alleen door samen te werken kunnen partijen een eventuele mismatch tussen vraag en aanbod opheffen en kan de woningvoorraad ook in de toekomst blijven aansluiten op de veranderende vraag.

Vanwege het provinciale belang kiest de provincie voor opname van artikel 2.2.1.1 in de Omgevingsverordening. Zij wil kunnen optreden als de partijen in een regio zich niet beperken tot het ontwikkelen van woningbouwmogelijkheden in bestemmingsplannen binnen de kwantitatieve opgave wonen, wanneer ze er niet in slagen om tot (binnen) regionale programmering te komen of wanneer zij zich niet aan de afspraken houden. De provincie ondersteunt de totstandkoming van de (regionale) programmering met kennis en middelen (subsidies).

Door meer partijen te betrekken (Regionale Woonagenda) en door gericht onderzoek te doen kunnen kansen en risico's van nieuwe projecten of van bestaande (harde) plancapaciteit, beter worden onderbouwd. Flexibiliteit blijft gegarandeerd doordat de kwantitatieve opgave betrekking heeft op de (verwachte) woningbehoefte voor tien jaar vooruit en tevens omdat deze om de vijf jaar wordt geactualiseerd, of eerder, als actuele prognoses en woningbehoefteonderzoeken daar aanleiding toe geven. Wanneer in een regio behoefte is aan meer flexibiliteit, dan zal de provincie samen met de relevante partijen nagaan of en hoe deze kan worden aangebracht.

De provincie baseert de kwantitatieve opgave wonen op een actuele bevolkings- en huishoudensprognose (Primos). In het verleden is per regio met Primos een inschatting gemaakt van de behoefte aan groei van de woningvoorraad over de periode 2010 t/m 2019. Op basis hiervan is vervolgens door Gedeputeerde Staten per regio een indicatieve (kwantitatieve) taakstelling vastgesteld in het Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019 (KWP3). De Ruimtelijke Verordening Gelderland bepaalde dat alle nieuwe woningbouwmogelijkheden in het vigerende KWP moesten passen, ofwel binnen de indicatieve taakstelling. Het KWP bevatte naast dit kwantitatieve kader ook afspraken over de kwalitatieve differentiatie van woningbouwmogelijkheden in nieuwe bestemmingsplannen (huur/koop, betaalbaarheid en geschiktheid voor ouderen). De provincie wil de kwalitatieve vraagstukken voortaan in het kader van de Regionale Woonagenda's aanpakken.

Het KWP3 wordt opgevolgd door de kwantitatieve opgave wonen voor de betreffende regio. Dat biedt in principe alleen een kwantitatieve begrenzing van de (netto) groei van de regionale woningvoorraad (gebaseerd op een actuele Primos). Op verzoek van (de gemeenten in) een regio kan de kwantitatieve opgave wonen worden uitgebreid met bijvoorbeeld een kwantitatieve verdeling over de verschillende gemeenten, een fasering, of toch afspraken over kwalitatieve aspecten. De bedoeling is om voor alle regio's het KWP3 per 1 januari 2015 te vervangen door de kwantitatieve opgave wonen voor de

periode 2015 t/m 2024. Op verzoek van een regio kan de vervanging voor die regio eerder plaatsvinden. Als het in een regio niet lukt om tijdig tot een kwantitatieve opgave wonen te komen, blijft het KWP3 van kracht totdat Gedeputeerde Staten alsnog een kwantitatieve opgave wonen hebben vastgesteld.

Als blijkt dat gemeenten plannen ontwikkelen die niet in het KWP3 of de kwantitatieve opgave wonen passen, dan kan de provincie zich bedienen van de instrumenten die de Wro biedt (zienswijze, aanwijzing). Gedeputeerde Staten zoeken eerst overleg met de betreffende gemeente of regio om na te gaan of de problemen alsnog kunnen worden opgelost.

Het kan ook zo zijn dat in een gemeente alle capaciteit is belegd in bestemmingsplannen en dat zich een mogelijkheid heeft aangediend op een locatie die de voorkeur geniet boven een bestaand plan. Om de kans te kunnen benutten zou dat bestaande plan geschrapt moeten worden. De provincie wil tijdens het opstellen van de regionale programmering deze situaties zoveel mogelijk in kaart brengen en streven naar het opnemen van maatwerkoplossingen in de kwantitatieve opgave wonen voor de betreffende regio of in de binnenregionale programmering. Voor nieuwe situaties, die zich in de toekomst voordoen, wil de provincie wij eveneens tot maatwerkoplossingen komen. Zij streeft er naar dat, zolang er aangetoonde woningbehoefte is, goede plannen op goede locaties gerealiseerd kunnen worden.

Het gaat in artikel 2.2.1.1 om alle nieuwe woningen die in een bestemmingsplan worden opgenomen, dus ook woningen die ontstaan door woningsplitsing of woningen die in het kader van functieverandering van kantoren, scholen, zorggebouwen, nieuwe (zorg-) landgoederen, vrijkomende agrarische bebouwing e.d. worden gerealiseerd.

Wat betreft monitoring: vanaf 2012 wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek samen met het rijk en gemeenten gewerkt aan een overgang van een registratie van “woningen” naar registratie van “verblijfsobjecten met een woonfunctie”, op basis van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). De registratie van “woningen” wordt beëindigd. De provincie zal op termijn in haar woonbeleid met de nieuwe definities uit de BAG gaan werken. Als de kwantitatieve opgave wonen bij vaststelling nog niet gebruik maakt van de BAG-definities, kan deze daar later nog op aangepast worden.

Recreatiewoningen (paragraaf 2.2.2)

In de verordening is bepaald dat recreatiewoningen niet permanent mogen worden bewoond. Solitaire recreatiewoningen zijn enkel toegestaan op locaties waar ook reguliere woningen mogelijk zijn.

Ook is, teneinde de kwaliteit van het toeristisch product te behouden en te vergroten, de eis gesteld dat nieuwvestiging en uitbreiding van recreatiewoningen in bestemmingsplannen alleen mogelijk mag worden gemaakt indien daaraan de eis van bedrijfsmatige exploitatie wordt verbonden.

Volledigheidshalve zij vermeld dat de verordening geen specifieke regels meer bevat ten aanzien van uitbreiding en nieuwvestiging van recreatieparken. De activiteit dient net als elke andere ontwikkeling te passen binnen het beleid dat voor het specifieke gebied geldt. Zo dient uitbreiding van recreatieparken in het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone te voldoen aan het beschermingsregime voor het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone.

2.3 Bedrijvigheid

Kantoren

Bedrijventerreinen zijn primair bedoeld voor functies die zich moeilijk laten combineren met andere functies vanwege omvang, vervoersbewegingen en milieuhinder.

Bedrijventerreinen zijn primair bedoeld en geschikt voor gebruik voor bedrijfsfuncties zoals groothandel, nijverheid en industrie en in die zin zijn bedrijventerreinen monofunctioneel van aard (zie par. 3.2. van de structuurvisie). Om die reden wordt zelfstandige kantoorvestiging niet toegestaan op (monofunctionele) bedrijventerreinen.

Een afwijking op het uitgangspunt dat zelfstandige kantoorvestigingen niet zijn toegestaan op bedrijventerreinen is mogelijk indien de betreffende kantoorvestiging goed is ontsloten door een hoogwaardige OV-verbinding (treinstation of hoogfrequente busverbinding).

Regionale afspraken programmering bedrijventerreinen

In juni 2010 hebben Provinciale Staten van Gelderland de Structuurvisie Bedrijventerreinen en werklocaties vastgesteld. Als uitwerking van de structuurvisie hebben de regio's een Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) opgesteld. Het RPB is een bestuurlijk document en bevat regionale afspraken over regionale Programmering van bedrijventerreinen. Het RPB wordt tevens door Gedeputeerde Staten van Gelderland vastgesteld. Een RPB bevat afspraken over de volgende punten:

- regionale confrontatie vraag en aanbod: wat is het vertrekpunt qua toekomstige ruimtebehoefte en plannen voor nieuwe bedrijventerreinen?
- onderbouwing beleidsmatige vraag: welke extra ruimteclaim is reëel?
- reguleren aanbod: welke plannen worden gefaseerd of geschrapt?
- segmentering: is er voldoende ruimte voor specifieke segmenten (bijvoorbeeld milieuhinderlijke bedrijven) ?
- (sub)regionale afspraken grondprijsmethodiek: wat zijn in de regio marktconforme tarieven?
- herstructureringsopgave: welke terreinen worden de komende jaren aangepakt?
- (sub)regionale procesafspraken verevening: welke concrete mogelijkheden zijn er om inkomsten uit nieuwontwikkeling in te zetten voor herstructurering?
- procesafspraken uitwerking Gelderse Ladder voor Duurzame verstedelijking: hoe gaan de gemeenten aan de slag met voormelde ladder?
- kwaliteitsverbetering, duurzaamheid, parkmanagement: welke ambities heeft de regio met duurzame bedrijventerreinen?
- monitoring: hoe houden we de komende jaren samen de feitelijke ontwikkeling van bedrijventerreinen in de gaten, zodat we indien nodig tijdig kunnen bijsturen?

Het RPB is een belangrijk document voor de uitvoering van het provinciale bedrijventerreinenbeleid en de planning en programmering van bedrijventerreinen. Het RPB is echter geen statisch document. Jaarlijks zal er bestuurlijk overleg met de Gelderse regio's worden gevoerd waarin de stand van zaken met betrekking tot de afspraken in het RPB worden geagendeerd. Daarbij speelt monitoring van de feitelijke

ontwikkelingen (feitelijke uitgifte, het beschikbare aanbod en de vraag) een belangrijke rol. Afhankelijk van feitelijke ontwikkelingen worden de afspraken uit het RPB bijgesteld of aangescherpt.

Regionale bedrijventerreinen (artikel 2.3.2.2)

Regionale terreinen vervullen een belangrijke (regionale opvang) functie voor de grotere, zwaardere (wat betreft milieuhindercategorie) en op hoogwaardige bereikbaarheid (A-wegen) aangewezen bedrijven. Bij grotere bedrijven gaat het om bedrijven met een kavel groter dan 0,5 hectare waarvan vestiging op een lokaal bedrijventerrein niet gewenst is. Bij zwaardere bedrijven gaat het om bedrijven in een hogere milieucategorie (categorie 3 en hoger). Wij vinden het van belang dat dit type bedrijvigheid zich duurzaam kan vestigen op dit soort hoogwaardige terreinen, waarbij vooral ruimte voor bedrijven uit categorie 4 en 5 wordt gewaarborgd. Bij de aanduiding van de milieucategorie van bedrijven, gaan wij uit van de indeling zoals deze wordt weergegeven in "VNG Bedrijven en Milieuzonering, april 2009". In het RPB is vastgelegd welke terreinen een regionale opvangfunctie hebben. Regionale bedrijventerreinen dienen in beginsel gevrijwaard te worden van bedrijven in de lage milieucategorieën en van bedrijfsfuncties die gemengd kunnen worden met andere functies. De gemeenten kunnen in hun bestemmingsplannen hiervan afwijken in het geval dat er sprake is van bedrijfsfuncties die een ondersteunende functie vervullen voor bedrijven op het regionale bedrijventerrein, zoals bijvoorbeeld een facility point of een bewakingsbedrijf. Ook kan het gaan om bedrijfsfuncties die ondersteunend zijn aan of passen bij het betreffende segment van bedrijven op het regionale terrein. Bijvoorbeeld een servicepunt voor trucks op een logistiek bedrijventerrein of een toeleverend bedrijf. Tevens is afwijking mogelijk indien op bepaalde locaties op een regionaal bedrijventerrein vanwege milieuzonering of ruimtelijke kwaliteit geen hogere milieucategorie gewenst is. In de toelichting bij het bestemmingsplan moet de afwijking worden onderbouwd.

Intergemeentelijke en lokale bedrijventerreinen (artikelen 2.3.2.3 en 2.3.2.4)

Wij vinden het van belang dat stedelijke uitbreidingen (waaronder werklocaties) passen in of aansluiten op het reeds aanwezige bebouwde gebied. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat aard en schaal van nieuw te vestigen bedrijven, voorzieningen en instellingen en dergelijke passen bij of een goede aanvulling zijn op het bestaande productiemilieu, de werkgelegenheidsstructuur en de omvang van de woonkern. Bij nieuwvestiging van bedrijven moet ook sprake zijn van een aangetoonde binding aan de betreffende gemeente/locatie en van een passend milieuregime. Verder dienen het bereikbaarheidsprofiel van de betreffende locatie en het mobiliteitsprofiel van de (gewenste) vestigingen met elkaar in overeenstemming te zijn.

Een lokaal bedrijventerrein is een terrein waarop kleinschalige bedrijven met een lokale functie en een lage milieucategorie kunnen worden toegelaten. Naast lokale bedrijventerreinen zijn er een beperkt aantal intergemeentelijke bedrijventerreinen. Dit zijn terreinen ten behoeve van meer gemeenten. Voor lokale bedrijventerreinen geldt in beginsel een maximale kavelgrootte van 0,5 ha voor intergemeentelijke bedrijventerreinen een maximale kavelgrootte van 0,75 ha.

Gemeenten kunnen in hun bestemmingsplannen van de maximale kavelgrootte afwijken indien aangetoond kan worden dat er sprake is van een aan de betreffende gemeente, kern of locatie gebonden bedrijf, waarbij de bedrijfsvoering een ruimere kavelgrootte

noodzakelijk maakt. Het kan gaan om een bedrijf met bijzondere sociale of economische binding aan de gemeente, kern of locatie, bijvoorbeeld vanwege de werkgelegenheidsstructuur of de nabijheid van klanten. Ook kan gedacht worden aan een binding aan de betreffende gemeente, kern of locatie vanwege specifieke locatietekenen. Bijvoorbeeld omdat het bedrijf aangewezen is op een specifieke ontsluitingsmogelijkheid (kade, rail of multimodale ontsluiting) of omdat het bedrijf een sterke (economische) binding heeft met andere bedrijven op de betreffende locatie.

Kadegebonden bedrijvigheid (artikel 2.3.2.5)

De provincie Gelderland streeft ernaar dat voldoende ruimte beschikbaar blijft voor overslaglocaties en natte bedrijventerreinen en dat deze bedrijventerreinen bereikbaar blijven via een betrouwbaar vaarwegennetwerk. Containervervoer over water heeft in Gelderland een forse groei doorgemaakt. Deze groei zorgt ook voor een behoefte aan extra capaciteit van overslagcentra aan het water. Deze overslaglocaties vervullen een belangrijke rol in de ontwikkeling van economische centra. Op bedrijventerreinen die door het water zijn ontsloten moeten kavels die direct aan het water zijn gelegen, worden benut door watergebonden bedrijvigheid. Bij waterontsluiting wordt bedoeld de ontsluitingsmogelijkheid ten aanzien van een vaarwater. Onder deze ontsluitingsmogelijkheid wordt verstaan; de aanwezigheid van een laad-loskade op of nabij de kavel. De laad-loskade kan allerlei vormen hebben en hoeft niet verhard te zijn.

Bedrijfskavels die door een kade zijn ontsloten moeten in beginsel dan ook beschikbaar blijven voor kadegebonden bedrijvigheid. Hiervan kan worden afgeweken indien een bestemming tot kadegebonden bedrijvigheid om ruimtelijke of milieuhygiënische redenen niet gewenst is. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een kade in stedelijk centrumgebied waar transformatie naar andere functies zoals wonen meer voor de hand ligt, of in een gebied waar stedelijke functies aanwezig zijn die zich moeilijk laten combineren met kadegebonden bedrijfsfuncties. Ook kan gedacht worden aan een gevoelige recreatieve of natuurfunctie die zich moeilijk laat combineren met kadegebonden functies.

Verder kan afgeweken worden indien met een behoefteonderzoek aangetoond kan worden dat er geen behoefte aan kavels voor kadegebonden bedrijvigheid bestaat. Hierbij wordt in beeld gebracht wat de toekomstige vraag en verplaatsingsbehoefte is van bedrijvigheid die voor haar bedrijfsvoering van vestiging aan het water afhankelijk is.

Detailhandel (paragraaf 2.3.3)

Ons beleid voor detailhandel is onderdeel van het verstedelijkingsbeleid, zoals aangegeven in de Omgevingsvisie. Het doel van het beleid is het behoud van een evenwichtige en toekomstbestendige detailhandelstructuur in Gelderland die bijdraagt aan de vitaliteit van steden en dorpen. De positie van de bestaande winkelgebieden staat centraal. Het vernieuwen en aanpassen van bestaande winkelgebieden aan een afnemende vraag naar winkels en nieuwe marktontwikkelingen heeft prioriteit. Met het toevoegen van nieuw winkeloppervlak wordt zeer terughoudend omgegaan. Nieuwe locaties voor detailhandel mogen niet leiden tot een duurzame ontvrieching van de bestaande detailhandelstructuur (artikel 2.3.3.1 eerste lid). Hieronder verstaan wij de negatieve gevolgen van overcapaciteit en leegstand op het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in de omgeving van de bestaande winkels in wijken en centra. Voor nieuwe locaties is de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik van

toepassing zoals opgenomen in de omgevingsvisie. Daarbij moet tevens onderbouwd worden dat nieuwe locaties niet ten koste gaan van de bestaande detailhandelstructuur (2.3.3.1 derde lid).

Regionale afstemming en samenwerking

Als provincie willen we regionale afstemming en samenwerking met betrekking tot detailhandel stimuleren en faciliteren. Dit geldt in de eerste plaats voor (grootschalige) detailhandel met een bovenlokale functie, maar regionale afstemming kan ook gewenst zijn voor andere detailhandelontwikkelingen (bijvoorbeeld ten aanzien van stadsdeelcentra of internetafhaalpunten).

Om regionale afstemming te faciliteren bieden we regio's de mogelijkheid om regionale afspraken vast te leggen in een regionaal programma detailhandel (RPD). De artikelen 2.3.3.1, tweede en derde lid en 2.3.3.2, derde lid zorgen voor een juridische verankering van de regionale afspraken doordat grootschalige detailhandelvoorzieningen met een bovenlokale functie slechts toegestaan zijn als hierover regionale afstemming heeft plaatsgevonden. Voor normale detailhandel geldt dat voor zover er voor het betreffende gebied een regionale afspraak is gemaakt over de programmering van detailhandel, de bestemming detailhandel in een bestemmingsplan alleen mogelijk is als deze ontwikkeling niet in strijd is met de door Gedeputeerde Staten vastgestelde regionale afspraken ten aanzien van de programmering van detailhandel.

Perifere detailhandellocales (artikel 2.3.3.2)

Specifiek voor perifere detailhandellocales is beleid geformuleerd. Een perifere detailhandellocale is een locatie buiten binnenstedelijke winkelcentra, veelal aan de randen van de steden. Detailhandel kan alleen op een perifere locatie worden toegestaan wanneer dit uit oogpunt van ruimte of veiligheid vereist is. Gedacht kan worden aan detailhandel in volumineuze goederen zoals bijvoorbeeld tuincentra, bouwmarkten, meubelwinkels, en handel in auto's en boten en detailhandel die uit veiligheidsoverwegingen niet in winkelgebieden kan worden gevestigd.

In beperkte mate willen we ruimte bieden aan detailhandel met een regionaal verzorgingsgebied op grote perifere locaties. Over de opvang van bovenlokale grootschalige detailhandel op perifere detailhandellocales dient regionale afstemming plaats te vinden. Onder grootschalig verstaan we hier detailhandel met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m².

Voor nieuwe detailhandelontwikkelingen geldt de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik zoals opgenomen in de omgevingsvisie waarbij inzicht moet worden gegeven in de regionale behoefte zowel kwantitatief als kwalitatief. Ook dient in het bestemmingsplan de omvang, fasering van de ontwikkeling en branchering concreet aangegeven te worden.

2.4 Glastuinbouw

Glasiuinbouw (titel 2.4)

De glasiuinbouw is een sector met een hoge dynamiek en een relatief grote economische betekenis per oppervlakte-eenheid.

Voor een duurzame ontwikkeling van de glasiuinbouw is concentratie noodzakelijk.

Voor zaken als energievoorziening, ontsluiting, logistiek, waterhuishouding en landschappelijke inpassing levert concentratie van glastuinbouwbedrijven voordelen op. De overlevingskansen van bedrijven in een concentratiegebied zijn over het algemeen ook gunstiger dan die van solitair gelegen bedrijven vanwege de betere productieomstandigheden, aanwezigheid van aanpalende bedrijvigheid en uitbreidingsmogelijkheden. Kassen hebben daarnaast ook een grote landschappelijke en ruimtelijke impact. Om voornoemde redenen zijn geïsoleerd gelegen bedrijven niet gewenst. Wel kunnen buiten de concentratiegebieden kleinere clusters van bedrijven voorkomen.

Om voldoende ruimte voor de glastuinbouw te bieden kiest de provincie Gelderland ervoor om in eerste instantie de bestaande bestemmingsruimte voor glastuinbouw te benutten. In de Bommelerwaard en rond Huissen-Angeren zal door herstructurering de inrichting van glastuinbouwgebieden geoptimaliseerd worden. Door de schaalvergroting in de glastuinbouw voldoen deze gebieden niet meer aan de eisen die de glastuinbouw stelt noch aan de eisen die de samenleving stelt aan de locatiekeuze en de inrichting.

In deze titel wordt onder "kas" verstaan: een constructie van glas, kunststof of een andere materiaalsoort voor een overkapte teelt of veredeling van gewassen (zoals kassen, boog-, tunnel- en rolkassen en wandelkappen).

Op glasopstanden kleiner dan 2.500 m² is deze verordening niet van toepassing. Dit gelet op de kleinere impact die deze glasopstanden hebben op de omgeving. De aanvaardbaarheid daarvan in een gebied is mede afhankelijk van de aard en verschijningsvorm in relatie tot de kwaliteiten van een gebied.

Deze verordening regelt de (her-)vestigings- en uitbreidingsmogelijkheden voor (reserve) glastuinbouwontwikkelingsgebieden, (zoekzone)regionale clusters, extensiveringsgebieden en voor bedrijven die glastuinbouw als neventak of in een gemengd bedrijf hebben. Verder legt deze verordening vast dat in een bestemmingsplan aan de in de (reserve) glastuinbouwontwikkelingsgebieden dan wel de regionale clusters glastuinbouw vrijgekomen percelen, geen bestemmingen worden gegeven die de glastuinbouwontwikkeling op termijn kunnen belemmeren. In de glastuinbouwontwikkelingsgebieden met een herstructureringsopgave (Bommelerwaard en Huissen-Angeren) zijn andere bestemmingen echter wel toegestaan, indien dat bijdraagt aan de realisatie van de herstructurering (zie hierna).

Omwille van de concentratie van de glastuinbouw binnen Gelderland stellen wij bij hervestiging in glastuinbouwontwikkelingsgebieden of regionale clusters glastuinbouw de voorwaarde dat de glasopstanden op de vertreklocatie worden verwijderd en dat de vestiging van een nieuw glastuinbouwbedrijf op de vertreklocatie planologisch onmogelijk wordt gemaakt. Verder beperken wij ontwikkelingsmogelijkheden buiten de glastuinbouwontwikkelingsgebieden en de regionale clusters.

Glastuinbouwontwikkelingsgebied (paragraaf 2.4.2)

Een van de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid is dat nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven uitsluitend mogelijk is in de glastuinbouwontwikkelingsgebieden (Huissen-Bemmel en de Bommelerwaard) (artikel 2.4.2.1). In die gebieden worden geen planologische beperkingen gesteld aan de omvang van de bedrijven. Buiten deze gebieden is nieuwvestiging van glastuinbouw niet mogelijk (zie ook artikel 2.4.8.1).

De reserveglastuinbouwontwikkelingsgebieden in Huissen-Bemmel en de Bommelerwaard kunnen pas worden ontwikkeld als de overige locaties in de betreffende glastuinbouwontwikkelingsgebieden zijn benut, of indien er voor een nieuwe ontwikkeling geen ruimte is in het betreffende gebied. Bij ontwikkeling van het reservegebied wordt dit gebied als een gewoon glastuinbouwontwikkelingsgebied aangemerkt en dient aan de bepalingen voor glastuinbouwontwikkelingsgebied te worden voldaan (artikel 2.4.2.4).

Rond Angeren is rekening gehouden met een bufferzone: de begrenzing van het reserveglastuinbouwontwikkelingsgebied is daar op afgestemd en ten noorden van Angeren wordt bij de herstructurering rekening gehouden met een buffer tussen de glastuinbouwontwikkeling en het dorp (artikel 2.1.1.sub 11).

Binnen glastuinbouwontwikkelingsgebieden wordt ook ruimte geboden voor aan de tuinbouw gelieerde bedrijvigheid, mits deze een goede verkaveling van de glastuinbouw niet belemmert en er een directe relatie is met de bedrijfsvoering van de gevestigde glastuinbouwbedrijven (artikel 2.4.2.1 tweede lid). Bijvoorbeeld op gebied van energie of de verwerking van grondstoffen, de agrarische producten of reststromen. Deze mogelijkheid is opgenomen om de economische aantrekkingskracht van het glastuinbouwcluster te versterken en de gevestigde bedrijven de mogelijkheid te bieden voor ketenintegratie. Onder 'tuinbouwgelieerde activiteiten' verstaan wij activiteiten, die een aantoonbare bijdrage leveren aan de versterking van het tuinbouwcomplex en die hoofdzakelijk zijn gericht op het leveren van diensten en goederen aan de tuinbouwsector.

De ruimte binnen glastuinbouwontwikkelingsgebieden is beperkt tot tuinbouwgelieerde activiteiten en dienen een aantoonbare relatie te hebben met de bestaande glastuinbouwbedrijven omdat wij concurrentie met bestaande bedrijventerreinen in de regio willen voorkomen. Om die reden willen we dat regionale afstemming plaats vindt over welke tuinbouwgelieerde bedrijvigheid toegestaan wordt in glastuinbouwontwikkelingsgebieden (artikel 2.4.2.1 tweede lid).

Woningbouw ten behoeve van herstructurering

In glastuinbouwontwikkelingsgebieden met een herstructureringsopgave (Bommelerwaard en Huissen-Angeren) zijn onder bepaalde voorwaarden andere bestemmingen mogelijk, mits deze een bijdrage leveren aan de realisatie van de herstructurering. Hiervoor is een regeling opgenomen in Glastuinbouwontwikkelingsgebied (artikel 2.4.2.3).

Regionale clusters glastuinbouw (paragrafen 2.4.3 en 2.4.4)

De provincie Gelderland onderscheidt in het ruimtelijk glastuinbouwbeleid ook regionale clusters. Deze zijn primair voor de opvang van de regionale behoefte aan bedrijfsverplaatsing.

In 4 regio's zijn in totaal 8 zoekzones voor regionale cluster clusters aangewezen. Als gevolg van marktontwikkelingen bestaat nog slechts aan 3 behoefte (Est, Tuil en Voorst). Ten westen van Tuil moet een deel van het cluster nog nader worden begrensd en planologisch bestemd. Dit kan pas zodra er daadwerkelijk hervestiging gaat plaatsvinden.

In een regionaal cluster mogen nieuwe bouwblokken voor hervestiging van een glastuinbouwbedrijf worden uitgegeven (artikel 2.4.3.2). De zoekzone voor een regionaal cluster kan pas worden ontwikkeld als de overige locaties in het betreffende regionale cluster zijn benut, of indien er voor een nieuwe ontwikkeling geen ruimte is in het betreffende gebied. Bij ontwikkeling van de zoekzone wordt dit gebied als een gewoon regionaal cluster aangemerkt en dient aan de bepalingen voor glastuinbouwontwikkelingsgebied te worden voldaan (artikel 2.4.4.1).

Extensiveringsgebied glastuinbouw (paragraaf 2.4.5)

De uitvoering van het herstructureringsbeleid voor de Gelderse glastuinbouwontwikkelingsgebieden Huissen-Angeren en de Bommelerwaard is actief opgepakt door de projectbureaus voor herstructurering. Deze zijn samen met de publieke partners (gemeenten, waterschap en provincie) opgezet. De verkenning naar de ruimtelijke mogelijkheden om van de verouderde glasopstanden moderne en duurzaam ingerichte glastuinbouwgebieden te maken leidde onder meer tot de conclusie dat niet alle delen van de gebieden met een glastuinbouwbestemming perspectief bieden voor een duurzame glastuinbouwontwikkeling. De betreffende (deel)gebieden zijn daarvoor onder meer te kleinschalig, de verwevenheid met andere "glastuinbouwvreemde" functies is te groot geworden of de concentratie van glastuinbouw verdraagt zich niet meer met andere gebiedskwaliteiten of de leefbaarheid in de aangrenzende woongebieden. Deze gebieden zijn aangeduid als extensiveringsgebied. Het doel is om in deze gebieden nieuwvestiging en hervestiging van glastuinbouwbedrijven niet toe te staan, maar aan bestaande bedrijven wel de mogelijkheid te bieden onder voorwaarden, gerekend vanaf 22 januari 2011 (datum vaststelling van dit beleid) éénmalig met maximaal 20% uit te breiden. Deze uitbreiding kan in verschillende bouwfases worden uitgevoerd.

Voor de extensiveringsgebieden in de Bommelerwaard wordt voor de uitbreidingsmogelijkheden verwezen naar de in de "samenwerkingsovereenkomst Bommelerwaard inzake de herstructurering van de glastuinbouw en de paddenstoelenteelt in de Bommelerwaard" opgenomen nette overgangsregeling.

Om deze herstructurering uit te kunnen voeren zijn binnen extensiveringsgebieden op beperkte schaal onder voorwaarden andere bestemmingen mogelijk en worden functieverandering en de oprichting van nieuwe landgoederen planologisch mogelijk gemaakt. Uitvoering van dit beleid leidt tot een extensiever gebruikt gebied, dat door geleidelijke transformatie andere gebiedskwaliteiten krijgt. Het begeleiden van deze transformatie maakt onderdeel uit van de herstructureringsopgave. Daarbij wordt ook ingezet op verbetering van infrastructuur, landschap, waterbeheer en dergelijke.

Glastuinbouw als neventak/gemengd bedrijf (paragraaf 2.4.6)

Voor bedrijven met glastuinbouw als neventak of in gemengde bedrijfsvoering geldt dat de omvang van de glasopstanden per bedrijf zoals die bestonden op 29 juni 2005 eenmalig mag worden vergroot met maximaal 20 procent. Verdergaande uitbreiding is in uitzonderlijke gevallen slechts mogelijk met toepassing van de afwijkingsbevoegdheid van artikel 2.4.6.2.

Overig glastuinbouw (paragraaf 2.4.7)

Uitbreiding van de glasopstanden van bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven is eveneens toegestaan met maximaal 20 procent ten opzichte van de omvang zoals die

was op 29 juni 2005. Verdergaande uitbreiding is in uitzonderlijke gevallen slechts mogelijk met toepassing van de afwijkingsbevoegdheid van artikel 2.4.7.2 en 2.4.7.3.

Tijdelijk verbod glastuinbouw (paragraaf 2.4.8)

Nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven is buiten de glastuinbouwontwikkelingsgebieden niet mogelijk. Uitbreiding met meer dan 20% is buiten de glastuinbouwontwikkelingsgebieden, de extensiveringsgebieden glastuinbouw en de regionale clusters niet mogelijk.

Hervestiging is alleen mogelijk in de (reserve)glastuinbouwontwikkelingsgebieden en de (zoekzone) regionale clusters.

In deze verordening is hiervoor in paragraaf 2.4.8 een rechtstreeks verbod ingevolge artikel 4.1 lid 3 Wro opgenomen op nieuwvestiging en uitbreiding en hervestiging, voor de periode tot de bepalingen van deze verordening hun doorwerking in bestemmingsplannen hebben gekregen. Op grond van artikel 8.2.1 van deze verordening moeten bestemmingsplannen zijn vastgesteld maximaal twee jaar na inwerkingtreding van deze verordening. Het tweede en derde lid van artikel 2.4.8.2 bevatten afwijkingmogelijkheden van het verbod op nieuwvestiging uitbreiding en hervestiging.

Afwijking ex 2.4.8.2, derde lid, geschiedt op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bij omgevingsvergunning. Gedeputeerde Staten dienen hiervoor een verklaring van geen bedenkingen te verlenen.

2.5 Veehouderij

Grondgebonden veehouderij (paragraaf 2.5.2)

In ons beleid voor de veehouderij maken we onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij.

Grondgebonden veehouderij

Grondgebonden veehouderijbedrijven zijn die bedrijven waarvan de productie geheel of in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van de onbebouwde grond in de omgeving van het bedrijf. De grond moet liggen in omgeving van de bedrijfsgebouwen, gedacht kan worden aan cultuurgrond waarover het bedrijf kan beschikken op een afstand van maximaal 10 kilometer van de gebouwen.

Voor veehouderijbedrijven gaan we bij de definities van grondgebonden en niet - grondgebonden niet langer uit van het soort vee. Een melkveebedrijf is niet per definitie grondgebonden. Alleen een veehouderijbedrijf dat in de omgeving van de bedrijfsgebouwen voldoende cultuurgrond in gebruik heeft om voor meer dan 50 procent te kunnen voorzien in de ruwvoerbehoefte, is grondgebonden.

In artikel 2.5.2.1 is opgenomen dat er geen ruimte wordt geboden voor het nieuw oprichten van een grondgebonden bedrijf. Hierop zijn in het tweede lid enkele uitzonderingsmogelijkheden opgenomen. Nieuwvestiging is mogelijk wanneer een bestaand bedrijf moet verplaatsen om een goede landbouwstructuur (verkavelingssituatie) te creëren of voor bedrijven die op initiatief van de overheid moeten verplaatsen vanuit een algemeen maatschappelijk belang zoals stadsuitleg, nieuwe natuur of infrastructuur. Voor deze uitzonderingsgevallen geldt dat primair gekeken

moet worden of een bestaand agrarisch bouwperceel kan worden herbenut. Wanneer dat niet mogelijk of ondoelmatig is, kan door de gemeente een nieuw agrarisch bouwperceel worden toegekend. De ligging van de grond die tot het bedrijf behoort, de ontsluiting en de aanwezigheid van andere gevoelige functies zijn in dat geval van belang bij de uiteindelijke keuze van de nieuwe bedrijfslocatie. Ruimtelijke kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing is daarbij van belang.

Binnen de grondgebonden landbouw is de melkveehouderij van dominante betekenis, niet alleen in economisch opzicht maar ook als gebruiker van ongeveer 60 procent van het Gelderse platteland. Door dit grote ruimtegebruik is die productietak ook van groot belang voor ecologische en landschappelijke waarden. Om deze waarden in de agrarische cultuurlandschappen te borgen, is het noodzakelijk om een economisch gezonde landbouw te behouden. Melkveebedrijven krijgen ruimte zich te ontwikkelen maar moeten zorgen voor ruimtelijke kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing. In 2015 eindigt de Europese melkquotering en veel melkveebedrijven zullen mogelijk fors willen groeien. Voor de uitbreiding van melkveehouderijbedrijven stellen we op het vlak van duurzaamheid de extra eis dat het bedrijf of de veehouderijtak ook met de beoogde uitbreiding grondgebonden blijft. Een bedrijf dat het aantal runderen zodanig vergroot dat het (ruw)voer grotendeels van elders moet worden aangevoerd, is niet langer grondgebonden. Een dergelijke ontwikkeling waarbij het voer (grotendeels) moet worden aangevoerd en mest (grotendeels) moet worden afgevoerd, achten wij niet duurzaam. Dit transport vergt energie en veel plattelandswegen zijn niet geschikt voor dit zware transport. De grondgebonden landbouw moet niet zozeer verder intensiveren, maar juist duurzamer produceren vanuit gesloten groene kringlopen. In de kringloop bodem, gewas, veevoer, vee en de mest terug naar de bodem, dienen zo min mogelijk verliezen op te treden en moet ervoor gezorgd worden dat de bodemkwaliteit op peil blijft. Een goede verhouding tussen het aantal runderen en de oppervlakte cultuurgrond waar het bedrijf over beschikt, vormt de primaire basis voor een duurzame productie. In artikel 2.5.2.2 hebben we daarom voor de (melk)rundveehouderij een verbod tot omschakeling naar een niet-grondgebonden veehouderij opgenomen. Voor grondgebonden veehouderij, niet behorend tot de (melk)rundveehouderij, geldt dat wanneer zij doorgroeien naar niet-grondgebonden, zij moeten gaan voldoen aan extra kwaliteitseisen. Dit beleid zoals dat is verwoord onder de niet- grondgebonden veehouderij zal in de komende jaren nader worden ingevuld. Gemeenten wordt gevraagd het begrip grondgebonden rundveehouderij in bestemmingsplannen vast te leggen. Een bedrijf dient bij een verzoek tot uitbreiding aan te geven dat zij over voldoende grond beschikt om de dieren grotendeels te kunnen voeren met de opbrengst afkomstig van de grond die tot het bedrijf behoort. De grond is in eigendom of in pacht bij het bedrijf en ligt in de omgeving van de bedrijfsgebouwen. Deze informatie dient de ondernemer op te nemen in het grondgebruiksplan, dat verplicht bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning moet zijn gevoegd. Een dergelijke grondgebondenheidstoets is een momentopname. Dat wil zeggen dat de grond in latere jaren kan verminderen door verkoop of beëindiging van pacht, en dat daardoor het melkveebedrijf alsnog overgaat naar een niet- grondgebonden productie. Dit is niet te voorkomen. Verdere bedrijfsontwikkeling van de desbetreffende melkveehouderij is dan slechts mogelijk indien opnieuw aan de eis van grondgebondenheid wordt voldaan. Het hanteren van de eis van de grondgebondenheid op het moment dat een melkveebedrijf uitbreidt, biedt wel de mogelijkheid om grootschalige, niet-grondgebonden ontwikkelingen te kunnen wenen.

Een (melk)rundveebedrijf of melk(rund)veetak dat reeds als niet-grondgebonden moet worden aangemerkt, krijgt op grond van artikel 2.5.3 tweede lid geen ruimte om verder uit te breiden met extra dieren tenzij het alsnog de beschikking krijgt over voldoende

grond zodat aan de eis voor uitbreiding van een grondgebonden bedrijf wordt voldaan.

Nevenactiviteiten

In het buitengebied is op agrarische bedrijven detailhandel als nevenfunctie mogelijk, voor zover het de verkoop van eigen geteelde of geproduceerde agrarische producten betreft eventueel aangevuld met agrarische producten afkomstig van andere land- en tuinbouwbedrijven uit de omgeving. Bij het begrip omgeving is een straal van 30 kilometer rond het bedrijf het uitgangspunt. Nevenactiviteiten – niet zijnde detailhandel – zijn mogelijk op voorwaarde dat ze geen belemmering vormen voor de bedrijfsvoering en verdere bedrijfsontwikkeling van omliggende agrarische bedrijven artikel 2.5.2.3

Niet - grondgebonden veehouderij

Het beleid voor de niet grondgebonden landbouw was afgelopen jaren gebaseerd op de reconstructieplannen die in 2005 zijn vastgesteld. Met de vaststelling van de omgevingsvisie en omgevingsverordening worden de drie Gelderse reconstructieplannen (Veluwe, Achterhoek-Liemers en Gelderse Vallei Utrecht-Oost) ingetrokken. De ruimtelijke zoning – aanduiding van de gebieden extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwwontwikkelingsgebieden – met daarin een gedifferentieerd beleid, is in het nieuwe omgevingsbeleid overgenomen. Lopende processen, waaronder het verplaatsen van een aantal intensieve veehouderijbedrijven vanuit de extensieveringsgebieden naar de landbouwwontwikkelingsgebieden – vragen nog om voorzetting van dit beleid. Wanneer dit echter is afgerond zal de reconstructiezoning binnen enkele jaren gaan vervallen.

Niet - grondgebonden veehouderij : verwevingsgebieden (paragraaf 2.5.4)

Toelichting gebruikte definities: uitbreiding en vergroting agrarisch bouwblok

In de artikelen 2.5.4.2, 2.5.5.2 en 2.5.6.2 zijn de begrippen uitbreiding agrarische bebouwing en vergroting agrarisch bouwperceel gebruikt. Bij uitbreiding agrarische bebouwing gaat het om het oprichten van nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen. Deze uitbreiding kan plaatsvinden binnen het vigerend bouwperceel of gepaard gaan met een vergroting van het agrarisch bouwperceel. Indien dit laatste het geval is moet het bestemmingsplan worden gewijzigd om de vergroting mogelijk te maken. Alsdan hebben wij de uitbreiding als vergroting betiteld en dient aan de extra duurzaamheidseisen te worden voldaan.

De verwevingsgebieden zijn eerder aangewezen in de drie reconstructieplannen: Gelderse Vallei Utrecht Oost, Veluwe en Achterhoek en Liemers. Enkele gemeenten op de Zuid Veluwerand en het gehele Rivierengebied behoorden niet tot de concentratiegebieden en vielen niet onder de Reconstructiewet concentratiegebieden. Voor deze gebieden zijn geen reconstructieplannen opgesteld en is zodoende geen zoning voor de intensieve veehouderij van kracht. Om te voorkomen dat veehouderijbedrijven van elders – ook van buiten de provincie – zich in dit gebied gaan vestigen, zijn deze gebieden ook opgenomen in het zoneringsbeleid. Voor alle gebieden buiten het reconstructiegebied wordt het beleid van de verwevingsgebieden van kracht. In verwevingsgebieden is het oprichten van een geheel nieuw agrarisch bouwperceel ten behoeve van de niet-grondgebonden landbouw niet toegestaan (artikel 2.5.4.1). Voor ondernemers die een nieuwe locatie zoeken zijn voldoende bestaande

locaties te verwerven.

In verwevingsgebieden komen meerdere functies verweven voor. De mate waarin bedrijven daadwerkelijk de niet- grondgebonden veehouderijtak kunnen uitbreiden hangt in belangrijke mate af van de aanwezigheid van gevoelige niet agrarische bestemmingen in de directe omgeving. De uitbreiding van de niet-grondgebonden veestapel op een bedrijf vergt, mede met het oog op de andere functies in de omgeving van het bedrijf, op zorgvuldige en transparante wijze te gebeuren. Ruimtelijke kwaliteit verdient aandacht zowel op schaal van het (nieuwe) gebouw, het erf als de landschappelijke inpassing.

Voor bedrijven die hun niet - grondgebonden productie willen uitbreiden en daarvoor een groter bouwperceel nodig hebben dan waarover ze thans op basis van het vigerend bestemmingsplan kunnen beschikken, zullen in de toekomst aanvullende eisen gaan gelden. De provincie wil hiervoor naar een beoordelingssysteem dat op regionaal of eventueel provinciaal is uitgewerkt. Het bevat criteria die nadat deze zijn verankerd in het gemeentelijk beleid, de basis vormen voor het vergroten van agrarische bouwpercelen.

Het beoordelingssysteem is nog niet beschikbaar. Dat betekent dat het reconstructiebeleid met het hanteren van maximale maten voor het agrarisch bouwperceel voorlopig blijft bestaan. Gemeenten kunnen voor de niet grondgebonden veehouderij het agrarisch bouwperceel vergroten tot maximaal 1 hectare.

In de toekomst worden van de bedrijven die een groter agrarisch bouwperceel willen verkrijgen extra duurzaamheidsstappen verwacht. Door de efficiënte schaal van het bedrijf is het ook financieel mogelijk om aanvullend maatregelen te treffen om maatschappelijk verantwoord te produceren. De ondernemer maakt bij de vergunningaanvraag duidelijk in hoeverre hij op het vlak van milieu (denk aan aspecten als geur, ammoniak, fijnstof, lawaai, licht), dierenwelzijn en volksgezondheid extra stappen heeft gezet. Extra wil in dit kader zeggen meer dan waar hij wettelijk toe verplicht is. Ook zal er sprake moeten zijn van een zorgvuldige stedenbouwkundige kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing. De gemeente kan de ondernemer vragen deze informatie in een ondernemingsplan op te nemen en te eisen dat dit plan bij een vergunningaanvraag wordt bijgevoegd.

Op het moment dat gemeenten het te ontwikkelen beoordelingssysteem in hun beleid hebben verankerd, kunnen de maximale bouwperceelsmaten voor verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden vervallen. Bedrijven die extra stappen zetten op vlak van duurzaamheid krijgen ruimte om te ontwikkelen en daarbij past het niet langer om te sturen op een bouwperceelsmaat.

Niet grond- gebonden veehouderij: extensiveringsgebieden (paragraaf 2.5.5)

Extensiveringsgebieden liggen rond prioritaire natuurgebieden (in veel gevallen natuurgebieden met hoge actuele natuurwaarden die specifiek genoemd worden in Natura 2000 en/of de VHR richtlijn) die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Doel van het beleid voor de niet-grondgebonden landbouw in deze zone is dan ook het verminderen van de ammoniakemissie. In het kader van de reconstructieplannen is elke toename van het aantal dieren uitgesloten en is voor perspectievolle bestaande bedrijven de mogelijkheid geboden het bedrijf te verplaatsen. Een aantal bedrijven zitten nog in de procedure om hun bedrijf naar een landbouwontwikkelingsgebied te verplaatsen. Een aantal bedrijven dat op grond van hun bedrijfsvoering en omvang in aanmerking kwam voor verplaatsingssubsidie, heeft zich niet bij de eerste openstelling aangemeld maar

wacht mogelijk nog op een nieuwe openstelling die in de afgelopen jaren meermalen door de provincie is toegezegd. Nu definitief wordt afgezien van een nieuwe openstelling, versoepelen we het strikte beleid. Deze bedrijven krijgen nu ontwikkelingsruimte, voor zover dat binnen het generieke ammoniakbeleid en het specifieke stikstofbeleid rond Natura 2000 kan worden geboden.

Niet grond-gebonden veehouderij: Landbouwontwikkelingsgebieden (paragraaf 2.5.6)

Deze gebieden komen alleen voor binnen de voormalige reconstructiegebieden. De gebieden waren bedoeld om ruimte te bieden aan bedrijven die uit de extensiveringsgebieden zouden moeten verdwijnen vanwege de ligging nabij prioritair ammoniakgevoelige natuur. De Reconstructiewet concentratiegebieden stelt dat in deze landbouwontwikkelingsgebieden ruimte moet worden geboden voor de nieuwvestiging van bedrijven. Afgelopen jaren is gewerkt aan bestemmingsplannen om deze ruimte ook te bieden. De noodzaak om nieuwvestigingsruimte te bieden is echter afgelopen jaren kleiner geworden. Door de marktontwikkeling stoppen veel bedrijven. Deze bestaande bedrijfslocaties komen beschikbaar. Ook binnen verwevingsgebieden komen bestaande locaties voor hergebruik beschikbaar die gezien hun ligging, goede ontwikkelingsmogelijkheden bieden. Bovenstaande betekent dat de behoefte aan echte nieuwvestigingslocaties vervalt. Bedrijven die in een lopende procedure zitten en een aantal bedrijven die met provinciale verplaatsingssubsidie hun bedrijf wensen te verplaatsen, dienen echter zorgvuldig te worden afgehandeld.

Voor enkele landbouwontwikkelingsgebieden geldt dat de lopende procedures voor bedrijfsverplaatsing geen voortgang vinden omdat het provinciale zoneringsbeleid nog geen doorvertaling heeft gekregen in het bestemmingsplan. Dit zal echter met de hoogste prioriteit alsnog dienen te gebeuren. Ondernemers wachten al jaren, ze mogen de gebouwen op de huidige locatie in het extensiveringsgebied niet aanpassen en de veestapel niet uitbreiden en dreigen met verder uitstel de verplaatsingssubsidie te verliezen.

In veel bestemmingsplannen voor de landbouwontwikkelingsgebieden zitten echter meer mogelijkheden tot nieuwvestiging dan strikt nodig is voor de lopende gevallen. Dit betekent dat de overprogrammering kan vervallen met uitzondering van locaties die bestemd zijn voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven voor ondernemers die vóór 14 mei 2013:

- a. een subsidiebeschikking voor verplaatsing van het bedrijf op basis van de subsidieregeling Verplaatsing Intensieve Veehouderij (VIV) van de provincie Gelderland beschikking hebben ontvangen; of
- b. een schriftelijk (principe) verzoek, een aanvraag om een omgevingsvergunning of een aanvraag om bestemmingsplanherziening tot vestiging bij de gemeente hebben ingediend, welke voldoen aan de (ontvankelijkheids)vereisten die de betreffende gemeente daaraan stelt (artikel 2.5.6.1).

Is overigens voor 14 mei 2013 een verzoek ingediend zoals omschreven onder b dan staat het de ondernemer nog vrij om dit verzoek te wijzigen. Wijziging kan zowel toezien op de omvang als wel op de aard van de bedrijfsvoering, met dien verstande dat er nog wel sprake moet zijn van een niet - grondgebonden veehouderijbedrijf.

In landbouwontwikkelingsgebieden zijn ook andere functies aanwezig. Voldoen aan ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen is ook voor bedrijven in deze gebieden aan de orde. Het beleid zoals dat bovenstaand is beschreven voor de verwevingsgebieden, zal in de toekomst ook voor de landbouwontwikkelingsgebieden gaan gelden. Bedrijven die willen uitbreiden waarbij het bouwperceel moet worden

vergroot dienen in de toekomst ook aan de aanvullende eisen te voldoen en zullen op vlak van milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid extra (bovenwettelijke) maatregelen moeten treffen. Zodra gemeenten het toekomstige beoordelingssysteem in hun beleid hebben verankerd kan de maximale bouwperceelsmaat van 1,5 hectare voor de landbouwontwikkelingsgebieden vervallen.

Niet - grondgebonden bedrijven zijn verplaatst naar landbouwontwikkelingsgebieden met de verwachting dat hier voor verdere bedrijfsontwikkeling meer mogelijkheden zouden zijn. Dit geldt ook voor bestaande bedrijven. Nieuwe functies in de landbouwontwikkelingsgebieden zijn alleen toe te staan als deze de ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven niet beperken (artikel 2.5.6.3).

Detailhandel als nevenfunctie

In het buitengebied is op agrarische bedrijven detailhandel als nevenfunctie mogelijk, voor zover het de verkoop van lokaal geproduceerde agrarische producten betreft eventueel aangevuld met agrarische producten uit de omgeving of wanneer de nevenactiviteiten geen belemmering vormen voor de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven (artikel 2.5.2.3).

2.6 Grond- en drinkwater

Grond- en drinkwater (titel 2.6 Grond- en Drinkwater)

In de Omgevingsvisie Gelderland is aangegeven dat het grondwater de bron voor de productie van drinkwater is. Het doel van het beschermingsbeleid is ervoor te zorgen dat grondwater op een eenvoudige wijze, dat wil zeggen zonder ingrijpende en kostbare zuivering, duurzaam gebruikt kan worden voor de bereiding van drinkwater. Voor een effectieve en duurzame bescherming van drinkwaterwinning uit grondwater maakt het beleid gebruik van drie, elkaar versterkende, elementen, te weten:

- a. de ruimtelijke ordening: toestaan van functies die goed te combineren zijn met waterwinning en conflicterende functies weren;
- b. regelgeving en vergunningverlening;
- c. bovenwettelijke stimulerende en beschermingsmaatregelen.

Als voorbeeld hiervan noemen wij het project "bodemonreiniging in grondwaterbeschermingsgebieden". Er wordt een onderscheid gemaakt in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Voor de waterwingebieden geldt dat alleen bestemmingen worden toegestaan die geen negatieve effecten kunnen hebben op de kwaliteit van het grondwater. Voor de grondwaterbeschermingsgebieden geldt dat alleen bestemmingen worden toegestaan die geen hoger bodem- en/of grondwater risico met zich brengen dan de vigerende bestemming (stand-still-principe) dan wel bestemmingen die een verbetering ten opzichte van de bestaande bestemming betekenen (step forward-principe). Bij de beoordeling of aan het stand still/step forward-principe wordt voldaan, wordt uitsluitend een ruimtelijke afweging gemaakt. Of een risico kan afnemen door het treffen van milieuhygiënische maatregelen wordt niet in de afweging meegenomen. Daarnaast geldt in intrekgebieden dat geen bestemming mag worden toegestaan die de winning van fossiele energie, als aardgas, aardolie, schaliegas en steenkoolgas mogelijk maakt. Hiermee wordt de bescherming van de kwaliteit van het grondwater beoogd.

2.7 Natuur en Landschap

Natuur en landschap (titel 2.7)

Gelderland streeft naar het veiligstellen van de verscheidenheid (biodiversiteit) en kwaliteit van de Gelderse natuur, wat bijdraagt aan een prettige leef- en werkomgeving. Hiertoe zetten wij in op de realisatie van een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. Dit bereiken wij door de bestaande natuur in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te beschermen en de samenhang te versterken door het uitbreiden van natuurgebieden in het GNN en het aanleggen van verbindingzones in de Groene Ontwikkelingszone (GO).

Beschermingsregime Gelders Natuurnetwerk (paragraaf 2.7.1)

Het GNN bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse EHS en anderzijds uit het zoekgebied van 7300 ha voor 5300 ha nieuwe natuur. Deze zoekruimte voor nieuwe natuur in het GNN is in de Omgevingsvisie opgenomen als toelichtende kaart. Daarnaast maken de reeds gerealiseerde delen van verbindingzones deel uit van het GNN. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. Met het vastleggen van de geometrische plaatsbepaling van het GNN en de verbeelding daarvan op de kaart Regels Natuur overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.1.1 sub 10, geeft Gelderland uitvoering aan de op haar rustende verplichting om de EHS bij provinciale verordening aan te wijzen als bepaald in artikel 2.10.2, eerste lid, Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Kortom: in Gelderland wordt de EHS gevormd door het GNN.

GO

De GO bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. Het beleid met betrekking tot de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones, waaronder landgrensoverschrijdende klimaatcorridors. In de Omgevingsvisie is een toelichtende kaart opgenomen van de verbindingzones. De ontwikkelingsdoelstelling is tweeledig: ontwikkeling van functies in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap. In de GO worden natuur- en landschapselementen aangelegd ter verbetering van de migratiemogelijkheden voor planten en dieren volgens de ontwikkelingsmodellen beschreven in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, of in Bijlage 8 Kernkwaliteiten GNN en GO bij deze verordening.

Zowel door compensatie als verevening worden er nieuwe natuurelementen gerealiseerd. Na realisatie worden deze onderdelen toegevoegd aan het GNN.

Beschermingsregime GNN

Geen nieuwvestiging in het GNN

Het GNN bestaat uit alle bestaande bos- en natuurbestemmingen binnen de voormalige ecologische hoofdstructuur (EHS). Bestemmingswijzigingen in bestaande natuur zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van een groot openbaar belang en er geen

reële alternatieven zijn buiten het GNN. Deze formulering is zo gekozen omdat een nieuwvestiging altijd gepaard gaat met oppervlakteverlies, hetgeen altijd een significant negatief effect op de kernkwaliteiten met zich brengt. Daarom wordt alleen een uitzondering gemaakt voor ingrepen die van groot openbaar belang zijn. Is dat het geval dan kan een ingreep slechts doorgaan indien schade zoveel mogelijk wordt voorkomen en de resterende nadelige effecten volledig worden gecompenseerd. Bij deze categorie ingrepen mag de compensatie ook op afstand van de ingreep plaatsvinden.

Saldobenadering bij uitbreiding van bestaande functies in het GNN

Uitbreiding van bestaande functies is mogelijk indien deze wordt gecombineerd met de ontwikkeling van een compensatielocatie, zodat de kernkwaliteiten per saldo verbeteren. De saldobenadering is steeds gericht op het compenseren van de verloren gegane oppervlakte natuur plus de compensatietoeslag en de versterking van de ecologische samenhang tussen de natuurgebieden. De effecten van het plan op de overige kernkwaliteiten worden in hun onderlinge samenhang beoordeeld. Deze benadering is alleen toepasbaar indien:

- de combinatie van bestemmingswijzigingen binnen één ruimtelijk plan wordt vastgelegd dan wel in één of meer onderling samenhangende, gelijktijdig vast te stellen plannen.
- juridisch bindende afspraken zijn gemaakt (zie artikel 2.7.1.1, derde tot en met zesde lid).

Over ruimtelijke plannen die voorzien in een ingreep in het GNN en de bijbehorende compensatie moet in het voorontwerp-stadium overleg worden gepleegd met de betreffende provinciale diensten op grond van artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Voor die onderdelen van het GNN die tevens vallen onder de Europeesrechtelijke bescherming van Natura 2000-gebieden zullen de ontwikkelingen ook moeten passen binnen het Beheerplan N2000. Het verdient aanbeveling hierover al in de aanvangsfase van een initiatief contact op te nemen met de provincie voor een gezamenlijke eerste verkenning van de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en randvoorwaarden vanuit sectorale wet- en regelgeving, zoals de Boswet, Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet etc.

Kernkwaliteiten en significante aantasting

In alle gevallen waarin een significante aantasting niet bij voorbaat kan worden uitgesloten, zal de initiatiefnemer van een grootschalige ontwikkeling of een combinatie van ontwikkelingen binnen het GNN, de effecten van deze ontwikkelingen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN moeten onderzoeken. De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, of in Bijlage 8 Kernkwaliteiten GNN en GO bij deze verordening. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieucondities. Een ontwikkeling kan een significante aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben, indien deze leidt tot:

- een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur. Onder landschapselementen verstaan wij onder andere heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen;
- een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de verschillende leefgebieden in delen van het GNN;
- een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing is

vereist en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dieren- en plantensoorten Flora- en faunawet;

- een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
- een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
- een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming;
- een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten;
- een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting;
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Omgang met kernkwaliteiten

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in het GNN is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt

Geen reële alternatieven en groot openbaar belang

Indien binnen het GNN een nieuwe ontwikkeling wordt overwogen, dient te worden onderzocht of reële alternatieven bestaan voor de betreffende ontwikkeling en of met de ontwikkeling een groot openbaar belang is gemoeid. Bij de vraag of er reële alternatieven zijn voor de betreffende ontwikkeling, gaat het erom dat wordt onderzocht of er een mogelijkheid bestaat de betreffende ontwikkeling op een locatie buiten het GNN te realiseren. Hierbij dienen – voor zover mogelijk – zowel mogelijkheden binnen als buiten de betreffende gemeente te worden overwogen. Tijdverlies en meerkosten spelen bij dit onderzoek een ondergeschikte rol. Alleen indien het tijdverlies en de meerkosten van een alternatief buitensporig veel groter zijn dan die van het oorspronkelijke plan, kan hier betekenis aan toekomen. Tot groot openbaar belang worden in ieder geval gerekend de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van olie of gas en de plaatsing van windturbines. Kortetermijnbelangen kwalificeren niet als een groot openbaar belang.

Mitigatie en compensatie

Indien is aangetoond dat geen reële alternatieven bestaan voor een ontwikkeling binnen het GNN, dient vervolgens te worden onderzocht of deze significante gevolgen kunnen worden voorkomen (gemitigeerd). Hierbij kan onder andere worden gedacht aan maatregelen met betrekking tot de inpassing van de ontwikkeling in de omgeving. Indien mitigatie niet of onvoldoende mogelijk is, wordt toegekomen aan compensatie. Hierbij gaat het om de realisatie van een nieuw areaal natuur. Compensatie dient te worden gerealiseerd in of nabij de GO en vindt bij voorkeur in de nabijheid van de ingreep plaats, mits zodoende een duurzame situatie ontstaat.

Indien er in de nabijheid van de ingreep geen mogelijkheden voor compensatie zijn, moet worden uitgeweken naar een locatie op afstand van de ingreep. Als eerste komen

daarvoor dan de door de provincie op te richten compensatiepoules in aanmerking. Dat zijn natuurontwikkelingsgebieden die op strategische locaties in het GNN worden ontwikkeld. De provincie zorgt voor voorfinanciering van de aankoop, inrichting en het overgangsbeheer en houdt per poule een aparte administratie bij van de gemaakte kosten. Initiatiefnemers kunnen hun gekapitaliseerde verplichting voldoen door het storten van een bedrag in het compensatiefonds naar rato van de omvang van hun compensatieverplichting (oppervlakte, inrichtingskosten en overgangsbeheer). Compensatiepoules worden overigens niet alleen door de provincie gecreëerd, maar in sommige gevallen ook door een gemeente of een andere partij. Onder omstandigheden kan compensatie ook in deze compensatiepoules worden gerealiseerd. Alvorens een gemeente instemt met realisatie van compensatie in een niet-provinciale compensatiepoule is het - vooruitlopend op het artikel 3.1.1. Bro-overleg - raadzaam dat zij daarover met de provincie in een zo vroeg mogelijk stadium in overleg treedt.

Het werken met compensatiepoules is ook een economische stimuleringsmaatregel. Het komt immers vaak voor dat de uitvoering van projecten vertraging oploopt, omdat de planontwikkeling voor compensatie niet tijdig is gestart. Bovendien is het voor veel initiatiefnemers een branchevreemde activiteit om natuur te ontwikkelen. De directe beschikbaarheid van een compensatielocatie kan de uitvoering van de compensatieplichtige projecten aanzienlijk versnellen en ontzorgt daarmee de betreffende ondernemers. Ook is het vooraf realiseren van de compensatie soms nodig om een populatie van bepaalde soorten te kunnen laten voortbestaan. Een hiaat in de beschikbaarheid van geschikt habitat kan daarnaast strijdig zijn met compensatie-eisen vanuit de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

De compensatie dient planologisch te worden verankerd in hetzelfde bestemmingsplan dan wel in een ander, gelijktijdig vast te stellen, bestemmingsplan. Na realisatie van de compensatie wordt het betreffende gebied aan het GNN toegevoegd. Gedeputeerde Staten zullen daartoe de begrenzing van het GNN en GO jaarlijks aanpassen aan de bestemmingswijzigingen die er in GNN en GO hebben plaatsgevonden.

Kwaliteitstoeslag

In veel gevallen kan niet met 1:1 compensatie worden volstaan. Hoe langer het duurt voordat de natuur die door een ontwikkeling significant wordt aangetast weer kan worden hersteld, des te omvangrijker zal de compensatie moeten zijn. Hierbij wordt er voor natuur met een ontwikkeltijd van minder dan vijf jaar, geen extra toeslag gehanteerd. Voor natuur met een ontwikkeltijd van vijf tot vijftwintig jaar wordt een toeslag van 33 procent gehanteerd en voor natuur met een ontwikkeltijd tussen de vijftwintig en honderd jaar geldt een toeslag van 66 procent. Voor natuur met een ontwikkeltijd van meer dan honderd jaar kan geen standaard toeslag worden vastgesteld, maar zal maatwerk moeten worden geboden boven de toeslag van 66 procent. Naast een toeslag met betrekking tot de omvang van het vernietigde areaal, dienen tevens de kosten voor de inrichting en de kosten van ontwikkelingsbeheer te worden vergoed.

Financiële compensatie

Wanneer fysieke compensatie redelijkerwijs niet of maar gedeeltelijk mogelijk is of leidt tot onaanvaardbare procedurele vertragingen, kan gedeeltelijke of gehele financiële compensatie plaatsvinden. De financiële compensatie dient gelabeld aan de betrokken ontwikkeling in het provinciaal compensatiefonds te worden gestort.

Compensatieplan

Ter onderbouwing van het voorgaande dient door de initiatiefnemer een compensatieplan te worden opgesteld. Hierin moet worden beschreven welke

mitigerende maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op de kernkwaliteiten zoveel mogelijk worden beperkt. Vervolgens moet worden aangegeven welke compenserende maatregelen zullen worden getroffen. Ook moet worden beschreven op welke wijze wordt verzekerd dat de mitigatie en compensatie ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd en de wijze van monitoring en rapportage van de tenuitvoerlegging van mitigatie en compensatie.

De daadwerkelijke uitvoering van mitigatie en compensatie kan worden verzekerd door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de initiatiefnemer en het bevoegde gezag (eventueel in combinatie met een boetebeding) of door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan waarin de betreffende ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Ruimtelijk regime Groene Ontwikkelingszone (GO) (paragraaf 2.7.2)

Algemeen

De GO heeft een dubbeldoelstelling: er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

De kernkwaliteiten van de GO bestaan uit de aanwezige ecologische waarden, de ecologische samenhang met inliggende en aangrenzende natuur van het GNN, de geomorfologische processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, de mate van stilte, donkerte en openheid en de landschappelijke waarden. De bestaande en te ontwikkelen kwaliteiten zijn beschreven in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO, of in Bijlage 8 Kernkwaliteiten GNN en GO bij deze verordening

De ontwikkelingsdoelstellingen voor de verschillende ecologische verbindingzones staan beschreven in de kernkwaliteiten GNN en GO.

Al in 1999 zijn met gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt om ecologische verbindingzones volgens een aantal modellen te ontwikkelen en te beschermen. Per model is er een beschrijving van de aard en omvang van kleine natuurelementen, de zogenaamde "stapstenen", en hun gewenste onderlinge afstand. In de beschrijving van de modellen is een "landschapszone" onderscheiden. Voor een goed functioneren van de verbinding is het noodzakelijk dat deze zo veel mogelijk vrijgehouden wordt van nieuwe ingrepen. Waar toch een ontwikkeling plaatsvindt die ingrijpt in de landschapszone - en dus de verbinding als het ware insnoert - kan de ecologische samenhang behouden blijven door de aanleg van een extra natuurelement.

De realisatie van de ecologische verbindingzones vindt in toenemende mate plaats door middel van compensatie en verevening en in mindere mate door subsidies.

Voor delen van de GO die tevens weidevogel- en ganzenfourageergebied zijn, is vooral een conserverend beleid van kracht, gericht op het behoud van openheid. Hier ligt geen ontwikkelingsdoelstelling.

Eerst de ladder duurzame verstedelijking toepassen

Bij ruimtelijke ingrepen in de GO is allereerst onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging enerzijds en uitbreiding van bestaande bestemmingen anderzijds. Vervolgens is een onderscheid gemaakt naar de schaal van de ingreep en daarmee naar het effect ervan op de kernkwaliteiten. Echter, voorafgaand aan de vraag of

nieuwvestiging op grond van het natuurbeleid mogelijk is, wordt eerst de ladder voor duurzame verstedelijking toegepast.

Grootschalige nieuwvestiging

Op grond van het voorgaande liggen binnen de GO mogelijkheden voor projecten die bijdragen aan een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. Grootschalige nieuwvestiging die naar aard en schaal het karakter van het betreffende gebied wezenlijk aantast, past hier niet. Dit ligt anders wanneer een groot openbaar belang in het geding is en reële alternatieven ontbreken. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwe infrastructuur of woningbouwlocatie.

Kleinschalige nieuwvestiging: substantiële versterking kernkwaliteiten

Voor kleinschalige nieuwvestigingen die het gebiedskarakter naar aard en schaal niet wezenlijk veranderen, liggen tevens mogelijkheden indien gecombineerd met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten in hetzelfde of in een gelijktijdig vastgesteld bestemmingsplan. Zonder de combinatie met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten, zou de GO niet de meest voor de hand liggende plaats zijn voor een dergelijke ontwikkeling.

Grootschalige uitbreiding: substantiële versterking kernkwaliteiten

Bij uitbreiding van bestaande functies is een onderscheid gemaakt naar de omvang van de uitbreiding, omdat deze rechtstreeks verband houdt met het effect ervan op de kernkwaliteiten. Een grootschalige uitbreiding is mogelijk onder de voorwaarde dat deze gecombineerd wordt met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. Een grootschalige uitbreiding is een uitbreiding met meer dan 30 procent van de bestaande bestemming. De bijzondere toegevoegde waarde van de functiecombinatie, die bijdraagt aan de versterking van de kernkwaliteiten, maakt dat de ontwikkeling past in de GO.

Grootschalige uitbreiding van grondgebonden landbouw, landgoedbedrijven en extensieve openluchtrecreatie

Voor grondgebonden landbouw, landgoedbedrijven en extensieve openluchtrecreatie wordt ontwikkelingsruimte geboden, voor zover de kernkwaliteiten per saldo niet significant worden aangetast.

De functies grondgebonden landbouw en het landgoedbedrijf - volgens de definitie van de Natuurschoonwet - verdienen een bijzonder behandeling omdat beheer en onderhoud van het landschap deel uitmaken van hun bedrijfsvoering. Deze functies dragen direct bij aan de instandhouding van het landschap en daarmee ook aan de kernkwaliteiten. Daarom is voldoende wanneer bij uitbreiding de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast.

Voor plannen en projecten op bestaande landgoederen geeft de Natuurschoonwet een goede beschrijving van bouwwerken en functies die meetellen voor de kwalificatie. Plannen en projecten die niet meetellen voor de rangschikking onder de Natuurschoonwet vallen onder het regime voor overige functies.

De Groene Ontwikkelingszone draagt in het bijzonder bij aan de belevingswaarde van het waardevolle cultuurlandschap en heeft daardoor een bijzondere rol voor extensieve openluchtrecreatie. Daarom wordt aan uitbreiding van bestemmingen voor extensieve openluchtrecreatie dezelfde randvoorwaarde gesteld als aan grondgebonden landbouw en het landgoedbedrijf. Het gaat dan bijvoorbeeld om routegebonden voorzieningen, dagrecreatieterreinen en dergelijke.

Kleinschalige uitbreiding: per saldo geen aantasting

Een beperkte uitbreiding (tot 30 procent) van een bestaande functie kan in een bestemmingsplan worden toegestaan, indien is aangetoond en verzekerd dat de betreffende activiteit landschappelijk wordt ingepast en de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast. In het algemeen zal een goede landschappelijke inpassing ter plaatse van de ingreep volstaan.

Omgang met kernkwaliteiten

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in de GO is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt.

Verevening

Substantiële versterking

Zowel bij nieuwvestiging als bij een grootschalige uitbreiding dient, naast een goede landschappelijk inpassing, sprake te zijn van een per saldo substantiële versterking van de kernkwaliteiten van de GO. Daarbij is zowel de invulling van het begrip "substantieel" van belang als de wijze waarop de afspraken worden vastgelegd.

Ter invulling van het begrip "substantieel" kan bij een functiecombinatie met wonen bijvoorbeeld worden gedacht aan een nieuw landgoed waarbij wij onder een substantiële versterking van de kernkwaliteiten verstaan: de combinatie van één huis van allure met ten hoogste drie wooneenheden met minimaal 5 ha natuur. Bij meer huizen of wooneenheden verwachten wij een evenredige vermeerdering van de versterking van de kernkwaliteiten. Bij de keuze voor de te ontwikkelen natuur verwachten wij dat - in geval van een ontwikkeling binnen een verbindingzone - wordt aangesloten bij de kernkwaliteiten van de GO in het algemeen en het betreffende gebied in het bijzonder. In het geval van een ontwikkeling buiten een verbindingzone verwachten wij dat wordt aangesloten bij de kernkwaliteiten van het aangrenzende GNN in hetzelfde deelgebied.

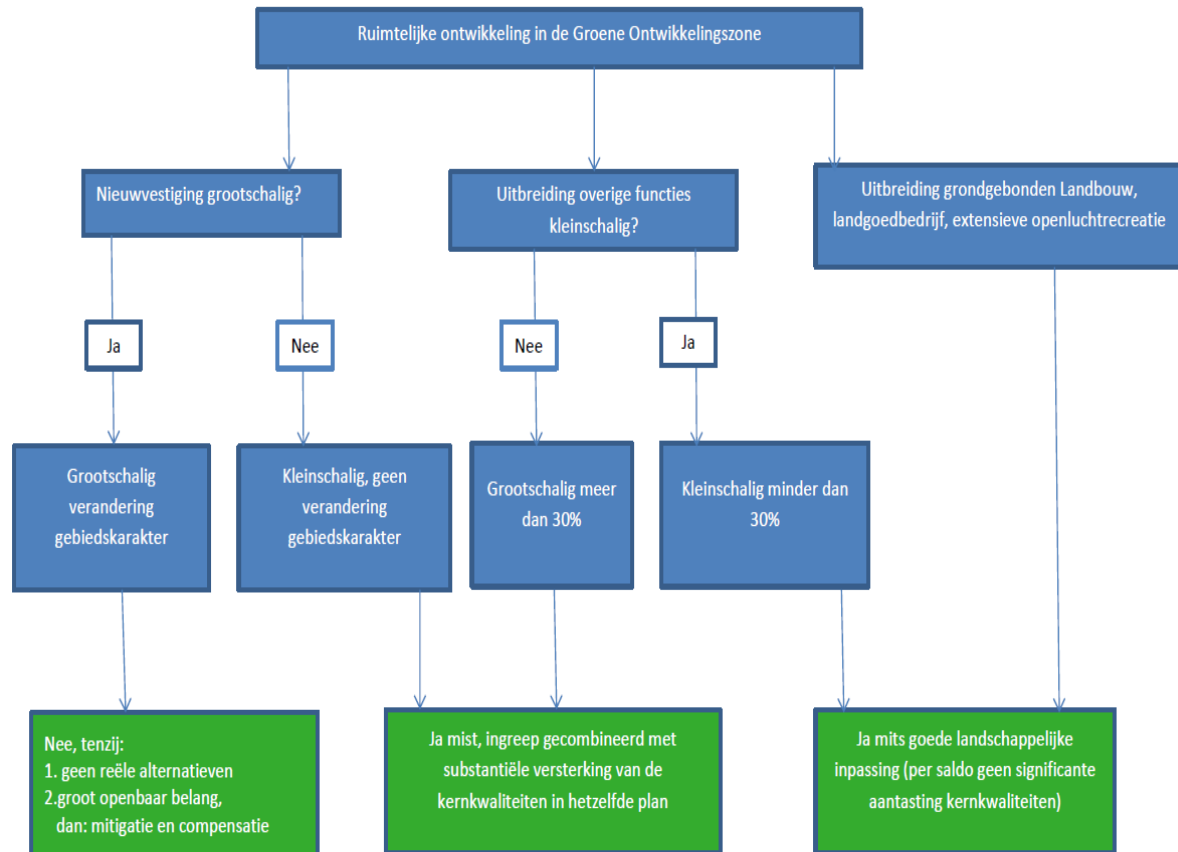
De substantiële versterking van de kernkwaliteiten kan worden verzekerd door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het betreffende bestemmingsplan of door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag (eventueel in combinatie met een boetebeding), alvorens het bestemmingsplan wordt vastgesteld. Gelet op de omvang van de vereiste verevening is hier een vereveningsparagraaf in een structuurvisie en een daaraan gekoppeld fonds, niet geschikt.

Per saldo versterking

Gemeenten wordt geadviseerd om voor de GO een vereveningsbeleid uit te werken in haar eigen ruimtelijk beleid. Daarvoor kunnen verschillende methodes worden gehanteerd. De keuze is afhankelijk van aard en omvang van de gewenste verevening en kan per geval verschillen. Bij kleine ingrepen kan een vereveningsparagraaf in de eigen structuurvisie en een verdere uitwerking daarvan in een bestemmingsplan de oplossing zijn. Daarbij kan dan een fonds worden ingesteld ter versterking van natuur en landschap. Het fonds wordt gevoed met beperkte bijdragen bij kleinschalige uitbreidingen. Vanuit dit fonds worden de projecten gefinancierd die bijdragen aan de

versterking van natuur en landschap en in het bijzonder aan de realisatie van de verbindingzones volgens de beschreven ontwikkelingsdoelstelling.

Afwegingskader voor Ruimtelijke ontwikkelingen in de Groene Ontwikkelingszone

Vellen van een houtopstand

In onze omgevingsvisie hebben wij aangegeven dat de bescherming van bos en natuur binnen de voormalige EHS een zaak van provinciaal belang is. Alle bos en natuur in de GO zou daarom ook als zodanig planologisch beschermd moeten worden. Toch komt het soms voor dat in (oude) bestemmingsplannen het bos geen planologische bescherming heeft. Daarom is de bescherming van het bos in de omgevingsverordening in de GO gecontinueerd volgens hetzelfde regime als dat van de Richtlijn bos- en natuurcompensatie. Die richtlijn is gelijktijdig met de vaststelling van omgevingsvisie en -verordening ingetrokken.

Ook komt het voor dat bos en houtwallen niet apart zijn beschermd, maar vallen onder een "verzamelbestemming". Bijvoorbeeld "agrarische gebied met natuur en landschapswaarden. Omdat de kwaliteitstoelage wel geldt bij een afzonderlijke natuurbescherming, is deze toeslag thans ook op van toepassing verklaard op houtopstanden binnen de GO. Bescherming van bos buiten het GNN en GO is een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Voor de GO geldt dan ook het volgende.

Indien in het kader van een ontwikkeling in de GO wordt overgegaan tot het vellen van een houtopstand als bedoeld in de Boswet, moet worden voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat. Hierbij wordt voor bos met een ontwikkeltijd tot 25 jaar een toeslag van 1/3 geëist en, voor bos met een ontwikkeltijd van 25 tot 100 jaar een toeslag van 2/3. Voor bos met een ontwikkeltijd van meer dan 100 jaar geldt dat - bovenop de toeslag van 2/3 - een toeslag met behulp van maatwerk zal worden bepaald.

Herbegransing GNN en GO (paragraaf 2.7.3)

In de Nota van Toelichting bij het Barro wordt het navolgende opgemerkt

“Op grond van artikel 143 in samenhang met artikel 152 Provinciewet kunnen Provinciale Staten hun verordenende bevoegdheid delegeren aan Gedeputeerde Staten. De terminologie in dit besluit «bij provinciale verordening worden regels gesteld» sluit dus de mogelijkheid niet uit om «krachtens provinciale verordening» regels te stellen. Bij een besluit tot delegatie aan Gedeputeerde Staten, moet evenwel de beperking die artikel 152, eerste lid, stelt in acht worden genomen, namelijk dat de aard van de bevoegdheid zich tegen die delegatie kan verzetten. In de lijn van parlementaire stukken bij de laatste aanpassing van artikel 152 Provinciewet zal dat het geval zijn als de delegatie belangrijke elementen van de verhouding tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten en het algemene beginsel van het primaat van de Provinciale Staten doorkruist. In het duale stelsel behoort een bevoegdheid die in hoge mate een kaderstellend karakter heeft, in beginsel bij Provinciale Staten.”

Gelet op het vorenstaande is besloten gebruik te maken van de delegatiemogelijkheid en de wijziging van de begrenzing van het GNN en de GO te delegeren aan Gedeputeerde Staten. Door Gedeputeerde Staten kan derhalve de begrenzing van het GNN en de GO worden aangepast. Dit kan enerzijds ten behoeve van een verbetering van de samenhang of een betere planologische inpassing van het GNN en de GO, mits de kernkwaliteiten van het GNN en de GO worden behouden en de oppervlakte van het GNN en de GO ten minste gelijk blijft. Hierbij gaat het om situaties ingegeven door ecologische motieven, zonder dat er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling in het GNN en de GO. Anderzijds kunnen door de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de uitvoering van projecten, wijzigingen ontstaan in de begrenzing van het GNN en GO. Bij ingrepen in het GNN verdwijnen er delen met een natuurbestemming. Bij de ontwikkeling van compensatie- en vereveningslocaties komen er natuurbestemmingen bij. De gemeenten rapporteren jaarlijks aan Gedeputeerde Staten over de locaties waar een bestemmingswijziging heeft plaatsgevonden. Gedeputeerde Staten passen op basis daarvan de begrenzing van het GNN en GO aan.

Waardevol open gebied (artikel 2.7.4.1)

De waardevolle open gebieden zijn van waarde vanwege hun grootschalige openheid. Op sommige plekken heeft de ruimtelijke kernkwaliteit openheid ook een andere dimensie, bijvoorbeeld een cultuurhistorische dimensie (de open schootvelden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie) of een ecologische dimensie (weidevogelgebieden en ganzen- foerageergebieden). Het ruimtelijk beleid is gericht op bescherming van de kernkwaliteiten in deze gebieden. Voor waardevolle open gebieden is de grootschalige openheid de belangrijkste kernkwaliteit. Daarom geldt als uitgangspunt dat ruimtelijke ingrepen die de openheid aantasten, niet zijn toegestaan.

In het Prioritair programma energietransitie 2012-2015 (PS2012-193, PS besluit 25-4) zijn de provinciale doelstellingen voor duurzame energie bevat. Windenergie is onderdeel van de strategie om tot voldoende voorraad duurzame energie te komen. Open gebieden zijn soms ook kansrijke plekken voor het opwekken van windenergie. Met het oog op de maatschappelijke opgave voor duurzame energie, is het daarom onder voorwaarden mogelijk om windturbinepark met meer dan drie windturbines op te richten in open gebieden. De voorwaarden die gesteld worden (artikel 2.8.1.1, tweede en derde lid) beogen dat de ingreep een kwalitatieve toevoeging is aan het landschap. Voor een toelichting op de voorwaarden verwijzen wij graag naar de toelichting op paragraaf 2.8.1. Het oprichten van windturbines wordt niet mogelijk gemaakt in de verbijzonderingen van de waardevolle open gebieden, namelijk die gebieden die tevens deel uit maken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie of die weidevogelgebieden of ganzen foerageergebieden zijn (artikel 2.8.1.2).

Tevens wordt een uitzondering gemaakt voor de uitbreiding van agrarische bebouwing (artikel 2.7.4.1 derde lid). Als het gaat om een omvangrijke uitbreiding die aansluitend, maar wel buiten het bestaande bouwblok plaatsvindt, dan is een ruimtelijk-landschappelijk ontwerp vereist. Bij een omvangrijke uitbreiding denken wij aan bebouwing met een oppervlak van circa 500 m² of meer dan wel met een nokhoogte van circa 11 meter.

De kernkwaliteiten van de waardevolle open gebieden worden beschreven in Bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.

Nationaal landschap (artikel 2.7.4.2)

Het Rijk heeft twintig karakteristieke gebieden in Nederland aangewezen als Nationaal Landschap, maar liefst zeven liggen er in Gelderland. De Nationale Landschappen zijn de symbolen bij uitstek van het Gelderse cultuurlandschap. Ze geven op (inter)nationale schaal een afspiegeling van de landschappelijke diversiteit en hebben daarom onze speciale aandacht.

Het ruimtelijk beleid is erop gericht om de kernkwaliteiten van deze gebieden te behouden en verder te ontwikkelen. Behoud wordt bereikt middels een regel in de verordening die bepaalt dat alleen activiteiten zijn toegestaan die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten of versterken (artikel 2.7.4.2 eerste lid). De kernkwaliteiten Nationale Landschappen worden beschreven in Bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.

Ingrepen die de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap aantasten, zijn alleen mogelijk wanneer er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang, zoals de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, werkgelegenheid, het ontstaan van voor het milieu wezenlijk gunstigere effecten of andere grote maatschappelijke opgaven. Daar staat tegenover dat voor de ontplooiing van die activiteiten een bijdrage moet worden geleverd aan de landschapskwaliteit. Hierbij kan sprake zijn van compensatie op gebiedsniveau (artikel 2.7.4.2 tweede lid).

De kernkwaliteiten van de waardevolle open gebieden worden beschreven in Bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.

Nieuwe Hollandse Waterlinie (paragraaf 2.7.5)

Aanwijzing, beschrijving en bescherming van erfgoederen van universele waarde.

In Titel 2.13 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro, Stb. 2011, 391) heeft het Rijk de provincie in medebewind opgeroepen om de aangewezen of aan te wijzen erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde te beschermen. In de provincie Gelderland gaat het om de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) is erfgoed van mondiaal belang, daarvoor geldt een bijzondere bescherming in de Omgevingsverordening. De instandhouding ervan is een opgave van het Rijk samen met de provincies waarin de NHW is gelegen. Er zijn ook gezamenlijke afspraken gemaakt over de bescherming van de cultuurhistorische linie de Limes en het ruimtelijk regiem. "Voor beiden wordt een aanvraag bij UNESCO voorbereid om ze aan te merken als werelderfgoed."

Begrenzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (artikel 2.7.5.1)

In artikel 2.13.2 Barro zijn de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde aangewezen. Voor de huidige UNESCO-werelderfgoederen de Beemster en de Stelling van Amsterdam zijn de begrenzingen van de gebieden exact weergegeven in GML bestanden en op de bij het besluit gevoegde kaart 9. Voor de overige gebieden, die op de voorlopige lijst staan om als werelderfgoed aangewezen te worden, zijn de begrenzingen van de gebieden indicatief aangegeven. De desbetreffende Provinciale Staten zijn in medebewind geroepen om de begrenzing nauwkeuriger vast te stellen (tweede lid). Het gaat om een nadere begrenzing waarbij de indicatief vastgestelde begrenzing leidend is. De nadere begrenzing heeft tot doel te bewerkstelligen dat op lokaal niveau alle onderdelen van het gebied van cultuurhistorisch belang onder het erfgoed vallen. Voor kennis en overleg kunnen Provinciale Staten bij de begrenzing de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) betrekken. Indien Provinciale Staten de nadere begrenzing niet binnen één jaar na inwerkingtreding van artikel 2.13.2. Barro vaststellen, leggen de Minister van IenM en de Minister van OCW de nadere begrenzing vast (derde lid).

De discussie over de grensafbakening van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) in de Verordening was beperkt. In het Lini perspectief Panorama Krayenhoff - in 2004 vastgesteld door Gedeputeerde Staten - is de begrenzing opgenomen van 'het gebied waarvoor een bijzondere planologische status op alle bestuursniveaus wenselijk is en waarop de Belvederebenadering van toepassing is'. Met de Belvederebenadering wordt het adagium 'behoud door ontwikkeling' bedoeld. Deze begrenzing in het lini perspectief wordt algemeen aangenomen als de conceptbegrenzing die zich uitstrekt over vijf provincies (Noord- Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant).

In Gelderland zijn de uitgangspunten van de begrenzing van het Lini perspectief Panorama Krayenhoff al vertaald in het Streekplan Gelderland 2005 en de Streekplanuitwerking Nationale Landschappen (GS Gelderland, 3 juli 2007). Hierin ontbraken echter de twee 'verdichtingsvelden' ten westen van de hoofdweerstandslinje van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in Gelderland. In 2007 koos het bestuur er voor om deze gebieden als Nationaal Landschap Rivierengebied aan te merken. We kiezen er nu echter voor om terug te gaan naar de uitgangspunten van Panorama Krayenhoff en ze mee te nemen in de begrenzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Binnen de begrenzing van het Linieperspectief waren twee onderdelen van de NHW niet opgenomen. Het gaat om het Inundatiekanaal Tiel in de gemeente Tiel en fort Pannerden en zijn schootsveld in de gemeente Lingewaard. Deze zijn inmiddels door het Rijk aangemerkt als onderdeel van het rijksmonument Nieuwe Hollandse Waterlinie. Daarom zijn ze bij de begrenzing opgenomen.

Beschrijving kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (artikel 2.7.5.2)

In artikel 2.13.3 Barro zijn voor elk erfgoed de kernkwaliteiten globaal beschreven. Het is aan de provincies om deze kernkwaliteiten uit te werken en te concretiseren op regionale en lokale schaal. Bij deze uitwerking kan voor kennis in overleg worden getreden met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Een eerste onderbouwing van de kernkwaliteiten per erfgoed wordt in bijlage 10 van het Barro geformuleerd.

Artikel 2.7.5.2 beschrijft mede op grond van de rijksregeling de kernkwaliteiten op hoofdlijnen voor de situatie in Gelderland. De regeling bevat een opdracht aan Gedeputeerde Staten om deze kernkwaliteiten uit te werken. Inmiddels hebben gemeenten en de drie zuidelijke NHW-provincies gezamenlijk de kernkwaliteiten NHW in beeld gebracht. De provincie ondersteunt en faciliteert de gemeenten bij het proces tot vaststelling van een bestemmingsplan waarin regels ter bescherming van de kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie worden opgenomen.

Bescherming van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (artikel 2.7.5.3)

Op grond van artikel 2.13.4 Barro dienen bij provinciale verordening ten behoeve van de bescherming van de kernkwaliteiten van de erfgoederen regels gesteld te worden voor bestemmingsplannen en de toelichting daarbij. Voor de erfgoederen bewerkstelligen de regels in ieder geval het behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen bij wijziging van een desbetreffend bestemmingsplan. Artikel 2.7.5.2, tweede lid bevat enkele globale regels welke gemeenten bij hun ruimtelijke planvorming in acht dienen te nemen.

Romeinse Limes (paragraaf 2.7.6)

In artikel 2.13.2 Barro zijn de erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde aangewezen. Voor de Limes, die op de voorlopige lijst staat om als werelderfgoed aangewezen te worden, zijn de begrenzingen van de gebieden indicatief aangegeven. De desbetreffende Provinciale Staten zijn in medebewind geroepen om de begrenzing nauwkeuriger vast te stellen (tweede lid). Het gaat om een nadere begrenzing waarbij de indicatief vastgestelde begrenzing leidend is. De nadere begrenzing heeft tot doel te bewerkstelligen dat op lokaal niveau alle onderdelen van het gebied van cultuurhistorisch belang onder het erfgoed vallen. Voor kennis en overleg kunnen Provinciale Staten bij de begrenzing de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) betrekken. Indien Provinciale Staten de nadere begrenzing niet binnen één jaar na inwerkingtreding van deze titel vaststellen, leggen de Minister van IenM en de Minister van OCW de nadere begrenzing vast (artikel 2.13.2 Barro).

Ten aanzien van de nadere begrenzing van de Limes is binnen het Samenwerkingsverband Limes, waarin de provincies Gelderland, Utrecht en

Zuid-Holland alsmede de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed samenwerken, afgesproken welke terreinen de kernkwaliteiten van de Limes bevatten en welke worden opgenomen in het nominatiedossier voor de voordracht als Werelderfgoed.

Dit betreft de terreinen met een vastgestelde archeologische waarde die resten uit de Romeinse tijd bevatten. In Gelderland zijn dat 16 archeologische Rijksmonumenten en 16 Archeologische Monumenten Kaart (AMK) -terreinen.

Met betrekking tot de verwachte aanwezigheid van de kernkwaliteiten van de Limes is de Limeszone begrensd aan de hand van de gemeentelijke archeologische waarden- en verwachtingenkaarten zoals die op het moment van opstellen van de verordening beschikbaar waren. Deze zijn gedetailleerder en actueler dan de landelijk beschikbare verwachtingenkaart, de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). Van deze kaarten zijn de zones die een hoge en middelhoge archeologische verwachting hebben, overgenomen in de kaart behorend bij de verordening. Waar de gemeentelijke kaarten niet beschikbaar waren, is de begrenzing van de IKAW aangehouden.

Beschrijving kernkwaliteiten van de Limes

In artikel 2.13.3 Barro zijn voor elk erfgoed de kernkwaliteiten globaal beschreven. In het Samenwerkingsverband Limes is besloten de definitie uit het Barro te blijven hanteren. Dit is bestuurlijk afgestemd met de gemeenten die (een deel van) de Limes op hun grondgebied hebben. Deze definitie luidt:

De unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven voormalige (militaire) grens van het Romeinse Rijk. De Limes ligt langs de toenmalige loop van de Rijn met archeologische overblijfselen uit de periode 0 tot 400 na Chr. bestaande uit:

- forten (castella), burgerlijke nederzettingen (kampdorpen/vici) en grafvelden;
- militaire infrastructuur, bestaande uit wegen, waterwerken en wachttorens;
- scheepswrakken.

Bescherming van de Limes

Op grond van artikel 2.13.4 Barro dienen bij provinciale verordening ten behoeve van de bescherming van de kernkwaliteiten van de erfgoederen regels gesteld te worden voor bestemmingsplannen en de toelichting daarbij. Voor de erfgoederen bewerkstelligen de regels in ieder geval het behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van de erfgoederen bij wijziging van een desbetreffend bestemmingsplan. Artikel 2.7.6.3 bevat enkele regels welke gemeenten bij hun ruimtelijke planvorming in acht dienen te nemen.

2.7.1 Natura 2000-gebieden

Deze 18 Natura 2000-gebieden (vervat in het bestand NL.IMRO.9925.PVOVa1Divers-vst1) liggen geheel of gedeeltelijk binnen Gelderland en zijn beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet 1998:

- Veluwe;
- Veluwerandmeren;
- Landgoederen Brummen;
- Stelkampsveld;
- Korenburgerveen;
- Willinks Weust;

-
- Wooldse Veen;
 - Bekendelle;
 - Rijntakken (Gelderse Poort, Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Nederrijn en Uiterwaarden Waal);
 - Loevestein, Pompveld en Kornse Boezem;
 - Arkemheen;
 - Binnenveld;
 - Lingegebied;
 - Bruuk;
 - St. Jansberg.

Het gebied Teeselinkven is in januari 2013 verwijderd van de communautaire lijst en is daarmee als Natura 2000-gebied komen te vervallen.

Alle Natura 2000-gebieden in Gelderland zijn bijzonder gevoelig voor stikstofdepositie uit de lucht (ammoniak en stikstof) met uitzondering van de Veluwerandmeren en Arkemheen. Voor stikstofgevoelige gebieden werkt de provincie aan de Programmatische Aanpak Stikstof.

De verschillende Natura 2000-gebieden kennen een 'sense-of-urgency'-opgave (Doeldocument Natura 2000, ministerie van LNV, 2006). Deze opgave moeten op korte termijn ingevuld worden om onomkeerbaar verlies van natuurwaarden te voorkomen.

2.7.2 Beschermingszone Natte Landnatuur

In paragraaf 2.7.7 Natte Landnatuur worden regels gesteld voor de bescherming van de natte landnatuur. Natte landnatuur is natuur die direct afhankelijk is van de grondwatersituatie ter plaatse. Voor de instandhouding van de natte landnatuur is het wenselijk de lokale grondwatersituatie te beschermen tegen activiteiten die daarop een significant negatief effect kunnen hebben. De bescherming ziet primair op het tegengaan en mitigeren van ruimtelijke ontwikkelingen met significant negatieve effecten op de kwantitatieve grondwatersituatie.

Gebieden rondom natte landnatuur waar de grondwatersituatie directe invloed heeft op de instandhouding van de natte landnatuur, worden aangewezen als hydrologische beschermingszone. Nieuwe functies binnen hydrologische beschermingszone dienen te worden getoetst op hun eventuele negatieve effecten op de grondwatersituatie voor de natte landnatuur. Bij nieuwe functies moet met name gedacht worden aan bebouwing en andere vormen van verharding. De kwaliteit van de gebieden met natte landnatuur staat beschreven in het natuurbeheerplan.

Twee gereedschappen voor de beoordeling van natuurkwaliteit zijn "Watmood" en "SynBioSys". Watmood is een belangrijk hulpmiddel bij het bepalen van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR) in een gebied. STOWA stelt het instrumentarium gratis beschikbaar: www.stowa.nl. SynBioSys – Nederland is gratis beschikbaar bij Alterra: www.wageningenur.nl.

De functie natte landnatuur is vastgelegd in de Omgevingsvisie Gelderland, ingevolge artikel 4.4, tweede lid, van de Waterwet. Artikel 2.7.7.1 strekt tot verwezenlijking van het in de Omgevingsvisie opgenomen provinciaal ruimtelijk beleid met betrekking tot het aspect natte landnatuur.

Relatie met kernkwaliteitenbeleid in GNN/GO

Wanneer een hydrologische beschermingszone in het GNN/GO ligt is het kernkwaliteitenbeleid van toepassing, met dien verstande dat de salderingsregeling in het kernkwaliteitenbeleid voor het GO niet wordt toegepast ten nadele van de hydrologische bescherming van natte landnatuur.

Relatie tot waterparagraaf en ruimtelijk vooroverleg

Ingevolge artikel 3.1.6, eerste lid, onder b van het Besluit ruimtelijke ordening bevat de toelichting op een bestemmingsplan een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding (waterparagraaf), waaronder de gevolgen voor het grondwater. De waterparagraaf (watertoets) geeft een (proces)instrument voor overleg en onderzoek en voor afweging en motivering van het bestemmingsplan. Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening verplicht om bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleggen met overheden die betrokken zijn de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan het geding zijn.

Beide wettelijke bepalingen hebben een overwegend procesmatig karakter. De onderhavige hydrologische bescherming van natte landnatuur heeft een meer verplichtend karakter, in termen van rechtsgevolgen.

2.8 Energie

Windturbines (paragraaf 2.8.1)

Op grond van artikel 2.8.1.1 is het in de provincie Gelderland mogelijk om windturbines te realiseren, mits het bestemmingsplan is voorzien van een ruimtelijk ontwerp. In het tweede lid van artikel 2.8.1.1 is vermeld aan welke aspecten in het ontwerp in ieder geval aandacht moet worden besteed.

De voorwaarde van een ruimtelijk ontwerp is bedoeld om een ontwerpende benadering te borgen en op die manier in te zetten op economische meerwaarde én de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit. Voor de doorwerking van het ontwerp is het van belang dat het ruimtelijk ontwerp als toelichting in het bestemmingsplan wordt opgenomen.

In het ruimtelijk ontwerp wordt de relatie gelegd tussen de op te richten windturbines en het omringende landschap. Ook moet in het ontwerp aandacht worden besteed aan eventueel nabij gelegen windturbines of windturbineparken. Visualisaties van de windparken in samenhang met elkaar kunnen bijvoorbeeld aantonen dat er geen sprake is van visuele interferentie.

Aandachtspunten in het ruimtelijk ontwerp	Toelichting
---	-------------

De ruimtelijke kenmerken van het landschap	We nodigen initiatiefnemers uit om in het ruimtelijk ontwerp de integrale kenmerken en waarden van het bestaande landschap als basis te nemen en te overwegen hoe het initiatief daaraan extra of nieuwe betekenis kan geven. Dat kan naast de keuze voor de positionering van de windturbine(s) in de projectlocatie ook betekenen dat met andere middelen zoals beplanting wordt bijgedragen aan de versterking van de landschapsstructuur van het gebied.
De maat, schaal en richting in het landschap	In het ontwerpproces is aandacht voor de wijze waarop een turbine reageert of turbines reageren op de schaal, maat en richting van het landschap. Bij méér dan één windturbine zijn keuzes in onderlinge afstand, patronen en richting van turbines bepalend voor de mate waarin ruimtelijke kwaliteit wordt bereikt.
De visuele interferentie met een nabij gelegen windturbine(park)	Op het moment dat één of meerdere windturbines worden opgericht in nabijheid van een bestaande windturbine, gaan de turbines visueel interfereren. Bij grote windturbines (>60m) kan de interferentie op een grote afstand optreden. In het ruimtelijk ontwerp moet duidelijk worden hoe daar rekening mee is gehouden en wat dat betekent voor de keuzes bij het positioneren van de turbines.
De cultuurhistorische achtergrond van het landschap	In het ontwerpproces wordt overwogen of de cultuurhistorische achtergrond van het gebied aanleiding kan geven om bepaalde keuzes te maken in het ruimtelijk ontwerp waarmee de cultuurhistorie tot uitdrukking komt in het park.
Beleving van een windturbine(park) in het landschap	Vanuit het standpunt van een beschouwer worden de effecten van de ingreep bekeken. En vooral hoe het aanzicht verandert als de beschouwer beweegt in het landschap, in het zicht van de windturbines of het windturbinepark. Een beschouwer kan zijn: iemand die er in de buurt woont of een automobilist of fietser op een weg in het gebied. Verder kan ook het toeristisch en recreatief gebruik van het landschap een rol spelen. Deze gegevens worden meegewogen in het ruimtelijk ontwerp.

In artikel 2.8.1.2 is een aantal gebieden aangewezen waarin geen windturbines mogen worden geplaatst, dit vanwege specifieke kwetsbaarheid van het gebied. Dit betreft de ganzenfoerageergebieden, de weidevogelgebieden en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelzone is het oprichten van windturbines toegestaan, voorzover passend binnen de regels die gelden voor ontwikkelingen binnen het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelzone.

Molenbiotop (artikel 2.8.2.1)

Windmolens met een monumentenstatus vormen een onlosmakelijk onderdeel van de regionale identiteit. Daarom streeft Gelderland naar het behoud en bescherming van molenbiotopen. Gemeenten dienen hiermee rekening te houden bij het opstellen van bestemmingsplannen. De bescherming van molenbiotopen betreft vooral behoud van het functioneren door middel van een vrije windvang.

Verder dient rekening te worden gehouden met de belevingswaarde en het historisch karakter van de omgeving van de molen. Het bestemmingsplan dient waarborgen te bieden ter bescherming van het functioneren van de molen door middel van een vrije windvang. Voor windtoevoer geldt dat binnen een straal van 400 meter gerekend vanaf het middelpunt van de molen, beperkingen moeten worden gesteld aan het oprichten

van bebouwing en beplanting.

Met name in een bebouwde omgeving kunnen ook andere belangen in het geding zijn waarbij zekere beperkingen ten aanzien van de windvang of de belevingswaarde niet altijd zijn uit te sluiten. burgemeester en wethouders kunnen Gedeputeerde Staten verzoeken om een ontheffing in het geval de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen.

Dit verzoek zal echter goed moeten worden beargumenteerd, waarbij met het belang van het behoud van het goed functioneren door middel van windvang nadrukkelijk rekening dient te worden gehouden. Het plan zal hiervoor waarborgen moeten bevatten. Het is denkbaar in het bestemmingsplan aanlegbepalingen op te nemen, bijvoorbeeld met het oog op beplanting in een zone rond de molen, waarbij verplichte advisering door een molendeskundige wordt voorgeschreven. Het is daartoe noodzakelijk de waarde van de molen en de bij de molen behorende zone (molenbiotoop) in de doeleindenomschrijving te benoemen. Artikel 2.8.2.1 is niet van toepassing op de molens van het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem.

Biomassavergistingsinstallaties (artikel 2.8.3.1)

Biovergistingsinstallaties en mestbewerkings -en mestverwerkingsinstallaties die gebruik maken van agrarische biomassastromen die liggen in de directe omgeving van waar deze biomassastromen beschikbaar, zijn toegestaan in het landelijk gebied. Dergelijke installaties zijn toegestaan op een bestaand agrarisch bouwblok van een agrarisch bedrijf, een agrarisch hulp- of nevenbedrijf of vrijkomende agrarische locaties in overig agrarisch gebied. Daarbij moet toetsing op infrastructurele en landschappelijke effecten hebben plaatsgevonden.

Wat de directe omgeving is, verschilt per initiatief. Het gaat er om dat initiatieven die gebruik maken van lokale aanvoer van biomassa een centrale plek binnen de biomassastromen kunnen vinden. Voorkomen moet worden dat er onnodig wordt gesleept met biomassa en dat extra transport van biomassa overbelasting van het bestaande wegennet en verkeersonveilige situaties veroorzaakt.

Bij biovergistingsinstallaties die hieraan niet voldoen, moet in de toelichting van het bestemmingsplan worden aangetoond dat bij de locatiekeuze rekening is gehouden met de volgende voorkeursvolgorde:

- a. op of grenzend aan een bedrijventerrein, glastuinbouwgebied of locaties bij soortgelijke bedrijven, zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties of mestverwerkers die op een solitaire bedrijfslocatie zitten;
- b. op bestaande agrarische bouwpercelen van een agrarisch bedrijf, bestaande bouwpercelen van een agrarisch hulp -of nevenbedrijf of vrijkomende agrarische locaties in overig agrarisch gebied.

Naarmate men bij de locatiekeuze verder naar onderen op deze lijst terecht komt, zal nauwkeurig moeten worden aangetoond dat er een duidelijke relatie is met de agrarische functies in het gebied.

De volgende uitgangspunten liggen ten grondslag aan bovenstaande voorkeursvolgorde. Het moet zo (goed mogelijk) passen in het landschap, dus bij voorkeur gekoppeld worden aan daartoe geëigende of vergelijkbare landschappelijke elementen (om verrommeling tegen te gaan). Een landschappelijk inpassingsplan kan dit aantonen. Nuttige toepassing van warmte en/of andere (neven)producten zijn sterk bepalend bij het vinden van de juiste locatie. Wanneer de warmte niet bijna-volledig binnen het

bedrijf benut wordt, ligt koppeling / leveringsmogelijkheid aan bedrijven(terreinen) en/of woonlocaties voor de hand. Verkeersbewegingen moeten beperkt worden uit oogpunt van (energie)efficiëntie, milieuaspecten en congestieproblematiek. De inrichting moet verkeerstechnisch goed ontsloten zijn.

2.9 Ontheffing

Ontheffing wegens bijzondere omstandigheden (artikel 2.9.1)

Zoals reeds hierboven onder 2.1 Algemeen opgemerkt hebben wij - overeenkomstig het bepaalde in artikel 4.1a van de Wro - in hoofdstuk 2 een artikel opgenomen waarin is bepaald dat Gedeputeerde Staten in bijzondere omstandigheden ontheffing kunnen verlenen van de bepalingen van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 3 Milieu en ontgravingen

3.1 Algemeen

Algemeen (titel 3.1)

In hoofdstuk 3 zijn alle regels te vinden die betrekking hebben op gebruik gesloten stortplaatsen, grondwaterbescherming ten behoeve van de waterwinning en bodem. Het hoofdstuk heeft derhalve betrekking op het "Milieu" in brede zin en richt zich op burgers, bedrijven en instellingen. Met dit onderdeel wordt invulling gegeven aan de verplichting op grond van artikel 1.2 van de Wet Milieubeheer om een verordening ter bescherming van het milieu vast te stellen. Daarnaast zijn regels opgenomen met betrekking tot ontgravingen.

Wijzigingen ten opzichte van de Provinciale milieuverordening Gelderland

De bepalingen uit de Provinciale milieuverordening Gelderland (hierna: PmG) zesde tranche zijn opgenomen in dit hoofdstuk. Deze verordening is op enkele onderdelen gewijzigd ten opzichte van de PmG. De wijzigingen zijn toegelicht in de betreffende paragraaf van deze toelichting.

Paragraaf 4.3.2 bedrijfsafvalstoffen van de PmG (artikelen 4.3.2.3, 4.3.2.6, 4.3.2.7 en 4.3.2.8 en bijlage 4 PmG) is komen te vervallen. Deze paragraaf kon geschrapt worden omdat in hoofdstuk 14 van het Landelijk Afvalbeheerplan 2009-2021 het beleid met betrekking tot het scheiden en gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen is geregeld. Dit plan vindt zijn vertaling in de vergunningvoorschriften voor de omgevingsvergunning. Er is daarom geen behoefte meer aan regelgeving in de Omgevingsverordening Gelderland met betrekking tot het gescheiden houden van bedrijfsafval.

Bij het opstellen van deze toelichting is gebruik gemaakt van de toelichting bij de ontwerp-wijziging van het model van de Provinciale milieuverordening 7^e tranche en de toelichting van het model van de Provinciale milieuverordening 6^e tranche.

3.2 Gebruik gesloten stortplaatsen

Gebruik gesloten stortplaatsen (titel 3.2)

Met ingang van 1 april 1998 (Stb. 143) is titel 8.3 van de Wet milieubeheer, houdende regels met betrekking tot gesloten stortplaatsen, in werking getreden. De regeling heeft betrekking op gesloten stortplaatsen, waar op of na 1 september 1996 nog afval is gestort en het Stortbesluit bodembescherming van toepassing is dan wel uitsluitend baggerspecie is gestort. Het gaat om ruim 90 locaties in Nederland.

Gedeputeerde Staten verklaren ingevolge artikel 8.47, derde lid, Wet milieubeheer een stortplaats voor gesloten, indien:

- a. het storten van afvalstoffen is beëindigd,

-
- b. voor zover een daartoe strekkend voorschrift voor de inrichting geldt, een bovenafdichting is aangebracht, en
 - c. een eindinspectie door het bevoegd gezag is uitgevoerd waaruit is gebleken dat aan alle voorschriften, verbonden aan de vergunning voor de stortplaats, is voldaan en dat ook geen andere maatregelen ingevolge de Wet bodembescherming getroffen dienen te worden door degene die de stortplaats drijft, in geval van verontreiniging of aantasting van de bodem onder de stortplaats.

Ingevolge artikel 8.49, derde lid, Wet milieubeheer stelt degene die de stortplaats drijft, een nazorgplan op ter uitvoering van de nadien door Gedeputeerde Staten te nemen nazorgmaatregelen. Gedeputeerde Staten moeten het plan goedkeuren. Zij kunnen – zolang de stortplaats nog niet is gesloten - degene die een stortplaats drijft bevelen het nazorgplan waarmee zij hebben ingestemd, aan te passen gezien de ontwikkelingen op het gebied van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu, dan wel in verband met een verandering van de stortplaats sedert de datum van goedkeuring van het nazorgplan (artikel 8.49, vierde lid, Wet milieubeheer).

Op grond van artikel 8.50, eerste lid, Wet milieubeheer zijn vervolgens Gedeputeerde Staten van de provincie waarin een gesloten stortplaats is gelegen, belast met het treffen van nazorgmaatregelen. Onder nazorg wordt verstaan het nemen van maatregelen om de milieuvorzieningen in stand te houden, te controleren en te vervangen. Met name het vervangen van de bovenafdichting is een aanzienlijke kostenpost. De totale kosten van nazorg in Nederland worden geraamd op vele honderden miljoenen euro's. Ter dekking van de kosten leggen de provincies een heffing op aan de exploitanten. Deze heffing is bedoeld ter financiering van het doelvermogen. Het doelvermogen is het totale geraamde gekapitaliseerde bedrag dat beschikbaar moet zijn na de sluiting van de stortplaats om de nazorg te kunnen bekostigen. Deze heffing kan worden opgelegd totdat de stortplaats gesloten is en aan de provincie is overgedragen. Nadien kunnen eventuele tekorten niet meer op de exploitant verhaald worden. De verplichting van artikel 8.50 Wet milieubeheer tot het nemen van nazorgmaatregelen is niet aan een termijn gebonden. Zolang de wettelijke regeling niet wordt gewijzigd, blijft de verplichting om nazorgmaatregelen te nemen dus op de provincie rusten. In dat verband wordt wel gesproken van "eeuwig durende" of "altijd durende" nazorg. De provincies hebben daarom groot belang bij een goed functionerend systeem van nazorgvoorzieningen en nazorgmaatregelen.

Inhoud van de regeling ten aanzien van activiteiten buiten inrichtingen

Degene die een gesloten stortplaats (of een deel daarvan) wil gebruiken, dient tevoren terdege na te gaan welke nazorgvoorzieningen en welke maatregelen zijn getroffen en hij zal zijn plan waar nodig daaraan moeten aanpassen. Hij heeft daarvoor inzicht nodig in de getroffen en te treffen nazorgmaatregelen. Deze zullen onder meer blijken uit het nazorgplan. De actuele informatie over de nazorgmaatregelen en – voorzieningen kan altijd worden verkregen bij de provincie. Gedeputeerde Staten kunnen van de op grond van artikel 3.2.2 geldende verbodsbepaling ontheffing verlenen voor een toekomstig gebruik van de plaats waar de in artikel 8.49 van de wet bedoelde zorg met betrekking tot een gesloten stortplaats wordt uitgevoerd, voorzover het activiteiten betreft die niet binnen een inrichting plaatsvinden. Bij het verzoek om ontheffing moet de aanvrager aangeven hoe hij de bereikbaarheid van de nazorgvoorzieningen denkt te garanderen, hoe aantasting van de nazorgvoorzieningen zal worden voorkomen en welke andere maatregelen hij zal nemen om te voorkomen dat de uitvoering van de nazorg wordt belemmerd. Gedeputeerde Staten kunnen vervolgens zo nodig verdergaande voorschriften aan de ontheffing verbinden. Het risico bestaat dat door het voorgenomen

gebruik de voorzieningen worden beschadigd of maatregelen niet kunnen worden genomen. Als de te treffen maatregelen dat risico onvoldoende kunnen beperken, wordt de ontheffing geweigerd. Anders kan immers niet worden gewaarborgd dat de gesloten stortplaats geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt (hetgeen volgens artikel 8.49 Wet milieubeheer de doelstelling van nazorg is).

Per 1 oktober 2010 zijn de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Invoeringswet Wabo in werking getreden. Via de Invoeringswet Wabo is in artikel 1.3a van de Wet milieubeheer geregeld dat ontheffingen op grond van de Gelderse omgevingsverordening voor het gebruik van gesloten stortplaatsen aanhaken aan de omgevingsvergunning. Verwezen wordt naar de artikelen 1.3a en 1.3b van de Wet milieubeheer. Tevens is per 1 oktober 2010 in artikel 3.4 van het Besluit omgevingsrecht geregeld dat Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn voor "alle" omgevingsvergunningen ten aanzien van activiteiten op (of nabij) gesloten stortplaatsen. Wanneer een ontheffing op grond van de omgevingsverordening voor een activiteit op (of nabij) een gesloten stortplaats aanhaakt aan een omgevingsvergunning is derhalve de provincie daarbij altijd het bevoegd gezag.

Handhaving

Tegen overtreding van het verbod van artikel 3.2.2 om een gesloten stortplaats zonder ontheffing te gebruiken of overtreding van de voorschriften die aan een ontheffing zijn verbonden, kan zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk worden opgetreden. Bestuursrechtelijk kan worden opgetreden met bestuursdwang op grond van artikel 122 Provinciewet en een dwangsom op grond van artikel 5:32 Algemene wet bestuursrecht. Strafrechtelijk is van belang dat overtreding van de verbodsbepaling op grond van artikel 7.1.2 juncto art. 1a van de Wet op de economische delicten een economisch delict is. Dat geldt ook voor overtreding van de voorschriften die aan een ontheffing zijn verbonden (op grond van artikel 18.18 van de Wet milieubeheer juncto art. 1a van de Wet op de economische delicten). In geval van overtreding zal de provincie zo nodig de kosten van herstel en dergelijke langs civielrechtelijke weg op de overtreder kunnen verhalen.

Begripsbepaling (artikel 3.2.1)

In het tweede lid is een definitie van nazorgvoorzieningen gegeven. Dit zijn de voorzieningen ter bescherming van het milieu als bedoeld in artikel 8: 49, eerste en tweede lid, van de Wet milieubeheer. De voorzieningen kunnen zich ook buiten de locatie van de gesloten stortplaats bevinden, bijvoorbeeld in geval van peilbuizen. Ook voor gebruik van grond buiten de stortplaats waar zich dergelijke voorzieningen bevinden, is een ontheffing nodig, zo blijkt uit artikel 3.2.2 eerste lid.

Onder het derde lid is het begrip "werk" gedefinieerd. Er wordt aangesloten bij de definitie in het Besluit bodemkwaliteit.

Verbodsbepalingen (artikel 3.2.2)

In deze bepaling wordt het verbod geregeld ten aanzien van het gebruik van de voormalige stortlocatie. De verboden gedragingen in het eerste lid, onder a en b, zijn vergelijkbaar met de gedragingen die in de Wet beheer rijkswaterstaatswerken vergunningplichtig zijn ter bescherming van waterstaatswerken. Zo is het verboden in, op, onder of over een plaats waar de in artikel 8.49 van de Wet milieubeheer bedoelde nazorg met betrekking tot een gesloten stortplaats wordt uitgevoerd, werken te maken

of te behouden en stoffen of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen. Onder stoffen vallen vaste stoffen, vloeistoffen, combinaties van stoffen en preparaten. In deze bepaling zijn niet opgenomen "afvalstoffen", omdat het verbod om zich van afvalstoffen te ontdoen door deze buiten een inrichting op of in de bodem te brengen al is geregeld in artikel 10.2 van de Wet milieubeheer. Vanwege het bijzondere karakter van nazorgvoorzieningen is daaraan toegevoegd dat ook andere handelingen die nazorgvoorzieningen kunnen beschadigen (bijvoorbeeld het bewerken van grond), verboden zijn zonder ontheffing.

In het tweede lid zijn twee situaties van het verbod uitgezonderd:

- voor het treffen van de nazorgmaatregelen zelf is geen ontheffing nodig;
- voor handelingen die betrekking hebben op het oprichten, veranderen of in werking hebben van een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer of op het veranderen van de werking daarvan geldt, zoals in het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, de verbodsbepaling niet. Deze uitzondering houdt verband met artikel 1.2, zesde lid van de Wet milieubeheer, waarin is bepaald dat de provinciale verordening –behoudens enkele uitzonderingen – geen regels kan bevatten die rechtstreeks betrekking hebben op inrichtingen.

Ontheffing (artikel 3.2.3)

Gedeputeerde Staten kunnen als bevoegd gezag ontheffing verlenen van het in artikel 3.2.2 gestelde verbod. Ingevolge artikel 3.2.3 kunnen aan een ontheffing voorschriften worden verbonden. Dergelijke voorschriften kunnen betrekking hebben op de aanlegfase (de wijze waarop werken worden gemaakt of voorwerpen worden geplaatst), maar ook op het feitelijke gebruik nadien. Dat volgt uit de omschrijving van artikel 3.2.2 waaruit blijkt dat het verbod op voortgezette handelingen betrekking heeft (werken behouden, stoffen of voorwerpen laten staan of liggen, handelingen verrichten).

In artikel 3.2.3 tweede lid is bepaald dat aan een ontheffing in ieder geval voorschriften kunnen worden verbonden die tot doel hebben om de bereikbaarheid van de nazorgvoorzieningen te garanderen, de aantasting van de nazorgvoorzieningen te voorkomen, respectievelijk te voorkomen dat de uitvoering van de nazorg anderszins wordt belemmerd.

Het is voornamelijk niet mogelijk aan de ontheffing het voorschrift te verbinden dat de gebruiker financiële zekerheid stelt.

Aanvraag (artikel 6.2.3.1)

In dit artikel wordt aangegeven aan welke eisen de aanvraag voor de ontheffing voor het gebruik van gesloten stortplaatsen in ieder geval dient te voldoen.

De onder b bedoelde gegevens over het voorgenomen gebruik van de stortplaats moeten het mogelijk maken te beoordelen of ontheffing kan worden verleend voor de werken, stoffen, voorwerpen en handelingen die de aanvrager nodig heeft voor het voorgenomen gebruik van de stortplaats. De aanvrager zal daarover dus informatie moeten verschaffen.

Met onderdeel d. wordt beoogd dat de aanvrager aangeeft welke personen en bedrijven als zakelijk gerechtigde of gebruiker mogelijk belang hebben bij het voorgenomen gebruik van aanvraag. De provincie kan zondig de zakelijk of persoonlijk gerechtigden in de gelegenheid stellen op de aanvraag te reageren.

Opgemerkt wordt nog dat Gedeputeerde Staten zondig op grond van artikel 4:5

Algemene wet bestuursrecht aanvullende informatie kunnen vragen indien de verstrekte informatie onvoldoende is voor de beoordeling van de aanvraag. Zo kan bijvoorbeeld in geval van het neerleggen van stoffen of voorwerpen (artikel 3.2.2 eerste lid, onder b) informatie worden gevraagd over de aard en samenstelling van die stoffen of voorwerpen.

3.3 Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning

Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning (titel 3.3)

De regeling voor gebieden waarin de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning moet worden beschermd, staat in titel 3.3. Artikel 4.9, derde lid, onder c, van de Wet milieubeheer vormt de **grondslag voor de** aanduiding van gebieden waarin de kwaliteit van het milieu of van een of meer onderdelen daarvan bijzondere bescherming behoeft, een van de hoofdzaken van het door het provinciaal bestuur te voeren milieubeleid. De aanduiding van de gebieden is opgenomen in het provinciaal milieubeleidsplan (welk plan opgenomen is in de Omgevingsvisie Gelderland). Het plan geeft tevens richting aan het beleid ter bescherming van het milieu in die gebieden.

Wijzigingen ten opzichte van hoofdstuk 5 en bijlage 10 b van de Provinciale milieuverordening Gelderland

Regels binnen inrichtingen

De regels voor inrichtingen zijn aangepast. Er zijn instructieregels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen opgenomen en rechtstreekswerkende bepalingen voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen. Voor bestaande inrichtingen blijft conform het overgangsrecht gedurende 10 jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening Gelderland 2014 het oude recht van toepassing. Wel moet het bevoegd gezag voor vergunningverlening binnen vier jaar na inwerkingtreding van deze verordening de instructieregels in de omgevingsvergunning opnemen.

Regels buiten inrichtingen

Enkele verbodsbepalingen voor activiteiten buiten inrichtingen met ontheffingsmogelijkheid zijn vervangen door verboden en vrijstellingsbepalingen. Deze opzet en inhoud is grotendeels overgenomen uit de concept 7 e tranche van de Model Provinciale Milieuverordening (PMV).

De niet-limitatieve lijst van schadelijke stoffen is aangepast en aan de lijst met verboden inrichtingen ligt de meest recente versie van de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering" ten grondslag.

Er zijn gebieden toegevoegd aan de lijst met gebieden die zijn aangewezen met het oog op de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning. Dit zijn de gebieden Oosterbeek (gemeente Renkum), ir. H. Sijmons (gemeente Arnhem en Lingewaard) Vierakker (gemeente Zutphen, Nieuwe Markstraat (gemeente Nijmegen) en Woudenberg (gemeente Woudenberg). Alle gebieden worden reeds gebruikt ten behoeve van de waterwinning. De gebieden Oosterbeek, Vierakker

en Nieuwe Markstraat worden hoofdzakelijk ruimtelijk beschermd via de regels in hoofdstuk 2. Deze gebieden vallen slechts onder de werking van hoofdstuk 3 voor zover het de bepalingen met betrekking tot bodemenergie betreft. Het gebied ir. H. Sijmons wordt met deze aanwijzing voor het eerst beschermd door de milieuregels. Een klein deel van de berekende boringsvrije zone kan momenteel nog niet aangewezen worden omdat het niet als zodanig is meegenomen in het ontwerp van de Omgevingsverordening en -visie. Het staat daardoor aangeduid met "nog vast te stellen deel van boringsvrije zone". Het gebied (Woudenberg) betreft de boringsvrije zone behorend bij het grondwaterbeschermingsgebied Woudenberg dat in de provincie Utrecht is gelegen. De provincie Utrecht heeft ons verzocht het gedeelte van de boringsvrije zone dat is gelegen op Gelders grondgebied onder het beschermingsregime van de provinciale omgevingsverordening te laten vallen. Het gebied Olde Kaste is verwijderd van de lijst met gebieden aangewezen met het oog op de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning. Dit omdat de vergunning is ingetrokken met ingang van 1 januari 2011. Ook het gebied Elburg is van de lijst verwijderd omdat Gedeputeerde Staten op 20 september 2011 het besluit hebben genomen de vergunning van Vitens voor de grondwateronttrekking bij Elburg in te trekken.

Verder is op de index voor de kaarten in Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater de kwetsbaarheid van de gebieden opgenomen, en er is een bepaling toegevoegd over rechtsopvolging bij ontheffingen. Wanneer een ontheffinghouder een rechtvolger heeft dient een melding ingediend te worden.

Grondwaterbescherming algemeen

Ingevolge artikel 1.2, tweede lid onder a en b, van de Wet milieubeheer bevat de verordening ten minste regels ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning in bij de verordening aangewezen gebieden (het tweede lid onder a). In titel 3.3 zijn deze regels opgenomen.

Soorten van beschermingsgebieden

Rond de plaats(en) waar grondwater wordt gewonnen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening zijn beschermingsgebieden gecreëerd. Binnen die gebieden gelden regels die tot doel hebben de kwaliteit van het grondwater te beschermen. Die bescherming ligt niet in alle gebieden op eenzelfde niveau. Er is namelijk van uitgegaan dat met een geringer beschermingsniveau kan worden volstaan, naarmate:

- op het maaiveld de (horizontale) afstand tot de winningsmiddelen toeneemt;
- in de bodem slecht doorlatende lagen boven het watervoerende pakket waaruit wordt onttrokken (de verticale afstand), aanwezig zijn.

Dit heeft geleid tot een onderverdeling van de beschermingsgebieden in de zones waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone en intrekgebied. Grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en intrekgebieden liggen als een schil rond de waterwingebieden.

Onderscheid activiteiten binnen inrichtingen en activiteiten buiten inrichtingen

In titel 3.3 wordt een onderscheid gemaakt tussen activiteiten buiten inrichtingen en activiteiten in inrichtingen. Dit vloeit voort uit het systeem van de Wet milieubeheer dat

beperkingen stelt aan de mogelijkheid om in de verordening regels te stellen met betrekking tot inrichtingen. Dit systeem brengt met zich mee dat:

- voor activiteiten buiten inrichtingen in de verordening regels kunnen worden gesteld op grond van artikel 1.2, tweede lid, onder a van de Wet milieubeheer;
- in de verordening de oprichting, verandering of het in werking hebben van aangewezen categorieën van inrichtingen kan worden verboden (artikel 1.2, zesde lid, onder b, Wet milieubeheer);
- voor niet omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in de verordening regels kunnen worden gesteld (artikel 1.2, zesde lid, onder a, Wet milieubeheer);
- voor wel omgevingsvergunningplichtige inrichtingen instructies kunnen worden gegeven die het bevoegd gezag – niet zijnde de Minister van I & M of de Minister van EZ – bij de vergunningverlening in acht moet nemen (artikel 1.3c Wet milieubeheer).

Een bijzondere positie wordt ingenomen door inrichtingen die worden gedreven door het drinkwaterbedrijf. Verwacht mag worden dat het drinkwaterbedrijf zich (ook in de winzone) tenminste houdt aan de normen voor grondwaterbeschermingsgebieden en dat de zorgplicht in acht wordt genomen. De gemeente zal bij vergunningverlening daar op moeten letten.

Begripsbepalingen (artikel 3.3.1.1)

In dit artikel zijn uitsluitend omschrijvingen opgenomen van begrippen die zonder een dergelijke omschrijving onduidelijk zouden kunnen zijn. Van een aantal begrippen is geen omschrijving opgenomen omdat deze begrippen al gedefinieerd zijn in de Wet milieubeheer en op grond van de tekst van artikel 3.3.1.1 (“In deze wet en de daarop berustende bepalingen ...”) geldt die definitie “automatisch” ook voor de verordening.

Onder “grond- of funderingswerkzaamheden” wordt elk werk in de bodem verstaan. Naast de expliciet (ter vermijding van misverstanden) in het artikel genoemde voorbeelden, kan bijv. ook gedacht worden aan het plaatsen van kleischermen.

De begrippen “niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof” en “potentieel voor het grondwater schadelijke stof” zijn uitsluitend van belang voor de regelgeving in grondwaterbeschermingsgebieden.

Een “niet toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof” is in een grondwaterbeschermingsgebied verboden, omdat deze op een lijst van verboden stoffen staat. Een “potentieel voor het grondwater schadelijke stof” is een stof die op basis van de Wet milieubeheer onderworpen is aan eisen met betrekking tot verpakking en etikettering. Op de verpakking staan dan gevaarsymbolen en /of gevaarszinnen.

Voor begrippen die gedefinieerd zijn in de Wet bodembescherming of een daarop gebaseerde regeling, geldt – anders dan voor begrippen die in artikel 1.1. van de Wet milieubeheer zijn omschreven - niet dat deze automatisch ook gelden voor de verordening. Ter vermijding van onduidelijkheid is daarom een aantal begrippen met een verwijzing naar het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit gedefinieerd.

Aanwijzing beschermingsgebieden (artikel 3.3.1.2)

In artikel 3.3.1.2 zijn de hierna opgenomen gebieden aangewezen als “gebieden waarvoor regels gelden ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning”. De tussen aanhalingstekens geplaatste tekst komt overeen met de omschrijving in artikel 1.2, tweede lid, onder a, van de Wet milieubeheer, dat de verplichting bevat dat in de provinciale verordening voor deze gebieden regels worden

gesteld. Bij de aanwijzing van gebieden is onderscheid gemaakt tussen waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en intrekgebieden. De regels die binnen deze gebieden gelden zijn in aparte paragrafen opgenomen.

Welk regime op een gebied betrekking heeft, blijkt uit de in Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater opgenomen kaarten. Op die kaarten staan de gebieden die zijn aangewezen in de provincie Gelderland als gebieden waarvoor regels gelden ter bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning. Hierbij is ook de kwetsbaarheid van de gebieden opgenomen ten behoeve van de beleidskeuzes waarbij die kwetsbaarheid een rol speelt.

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn aangeduid met het bord dat is opgenomen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel C, van de verordening. De borden moeten in ieder geval worden geplaatst langs alle openbare wegen en vaarwegen die toegang geven tot het gebied of daaraan grenzen, op of nabij de grens van het gebied.

Bevoegdheden Gedeputeerde Staten tot wijzigen grenzen gebieden (artikel 3.3.1.3)

De grenzen van de verschillende gebieden en zones zijn op perceelsniveau aangegeven aan de hand van topografische herkenbare kenmerken. Een waterwingebied beslaat de directe omgeving van de pompputten. Een grondwaterbeschermingsgebied betreft de zone daaromheen. In een boringsvrije zone bevindt zich een beschermende kleilaag in de bodem, waardoor verontreinigingen het op te pompen grondwater niet kunnen bereiken. Gedeputeerde Staten hebben op grond van artikel 3.3.1.3 de bevoegdheid de grenzen te wijzigen, bijvoorbeeld in verband met (ver)plaatsing van pompputten (eerste lid, onder a). Over het eerste lid, onder d. merken wij op dat een vergroting van de winning met maximaal 1 miljoen m³ naar onze verwachting niet zal leiden tot een "substantiële" vergroting van het beschermingsgebied, mede gezien de huidige omvang van winningen.

Zorgplicht (artikel 3.3.1.4)

In artikel 3.3.1.4 is een bijzondere zorgplicht ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater opgenomen. De zorgplicht met betrekking tot de in de verordening geregelde beschermingsgebieden is 'bijzonder' ter onderscheiding van de algemene zorgplicht voor het milieu (artikel 1.1a Wet milieubeheer, artikel 13 Wet bodembescherming, artikel 18 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden). In de beschermingszones is sprake van een kwetsbare functie (drinkwaterwinning) en een veelal kwetsbare bodem. Daarom mag extra alertheid en zorgvuldigheid worden verwacht van personen en instanties die hier activiteiten ontplooiën die de kwaliteit van het grondwater negatief kunnen beïnvloeden. Ook al geldt er geen expliciet verbod op een activiteit in een beschermingszone, als die activiteit risico's voor de kwaliteit van het grondwater met zich meebrengt, mag zij niet worden uitgevoerd. Alleen als het achterwege laten van die activiteit redelijkerwijs niet kan worden gevergd, mag de activiteit wel worden uitgevoerd. In dat geval dienen maatregelen te worden genomen om schade te voorkomen en om, als zich toch schade zou voordoen, die schade te beperken en de gevolgen te beperken en ongedaan te maken. Het bevoegd gezag handhaaft de bijzondere zorgplicht.

De uitzonderingen in het derde lid zijn opgenomen voorkomen dat de geboden uit het eerste en tweede lid betrekking hebben op een onderwerp waarin een wet in formele zin al voorziet of waarvoor de provinciale wetgever geen regels mag vaststellen. Indien deze

beperkingen niet zouden worden opgenomen, bestaat het risico dat de bepaling in zijn geheel onverbindend is.

De bepalingen waarnaar in het derde lid wordt verwezen, zijn de zorgplicht voor stoffen, preparaten en genetisch gemodificeerde organismen (artikel 9.2.1.2 Wet milieubeheer), de zorgplicht met betrekking tot afvalstoffen (artikel 10.1 Wet milieubeheer) en de zorgplicht met betrekking tot de bodem (artikel 13 Wet bodembescherming).

Waterwingebieden (paragraaf 3.3.2)

Een waterwingebied wordt aangemerkt als het meest kwetsbare deel van het gebied dat wordt beschermd met het oog op de kwaliteit van het grondwater ten behoeve van de waterwinning. Het waterwingebied is het gebied waar het grondwater dat bestemd is voor de bereiding van drinkwater, daadwerkelijk wordt gewonnen. Daarvoor is een zeer stringente bescherming nodig.

Regels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (artikel 3.3.2.2)

In waterwingebieden geldt een absoluut verbod voor het oprichten van bedrijven (inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer). Een uitzondering wordt alleen gemaakt voor de bedrijfsmatige activiteiten van het drinkwaterbedrijf, voor zover noodzakelijk voor de bereiding van drinkwater, en voor activiteiten die ten tijde van de inwerkingtreding van dit besluit al legaal aanwezig waren. De uitzondering voor de activiteiten van het drinkwaterbedrijf ligt voor de hand: het drinkwaterbedrijf kan anders zijn taak niet vervullen. Omdat het bedrijf er zelf belang bij heeft dat een goede grondwaterkwaliteit wordt gehandhaafd, mag er van uit worden gegaan dat het bedrijf zich tenminste aan zijn zorgplicht en de normen die voor grondwaterbeschermingsgebieden gelden zal houden. Van het bevoegd gezag mag worden verwacht dat het bij vergunningverlening en daarna aandacht besteedt aan de naleving van de zorgplicht en normen. In geval sprake is van een niet-vergunningplichtige inrichting dient het betreffende bevoegd gezag dat is aangewezen op grond van het Activiteitenbesluit en het Besluit omgevingsrecht, eveneens af te wegen of het in werking hebben van de inrichting noodzakelijk is voor de openbare drinkwatervoorziening (tweede lid van artikel 3.3.2.2). Het bevoegd gezag is hiertoe verplicht op grond van het bepaalde in artikel 5.2, eerste lid, onder a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het verbod voor het oprichten van nieuwe inrichtingen kwam ook al in de vorige verordening voor. Het is in de praktijk minder ingrijpend dan het lijkt, omdat de meeste waterwingebieden in eigendom van de waterleidingbedrijven zijn en in die gebieden nagenoeg geen andere bedrijven aanwezig zijn. Bovendien kunnen inrichtingen die op het moment van inwerkingtreden van de bepaling voor waterwingebieden al aanwezig en in werking zijn overeenkomstig de daarvoor geldende regels, krachtens het overgangsrecht in werking blijven. Voor deze inrichtingen geldt wel dat tenminste de voorschriften die gaan gelden voor inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden, in acht zullen moeten worden genomen. Daarom is in het overgangsrecht bepaald dat de betreffende voorschriften binnen vier jaar aan de vergunning moeten worden verbonden en vanaf wanneer die voorschriften in werking treden (artikel 8.3.2.2 vierde lid).

Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen (artikel 3.3.2.3)

Artikel 8.46. van de Wet milieubeheer geeft de bevoegdheid aan Provinciale Staten om het bevoegd gezag voor een milieuvergunningplichtige inrichting te verplichten

voorschriften aan de betreffende milieuvergunning te verbinden die nodig zijn voor bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning. Het bevoegd gezag moet deze voorschriften verbinden aan de milieuvergunningen voor inrichtingen in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones.

Regels voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (artikel 3.3.2.4)

Het in werking hebben van niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (die vallen onder de werkingssfeer van een AMvB op basis van artikel 8.40. Wet milieubeheer), is in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones verboden tenzij aan algemene voorschriften wordt voldaan. De algemene voorschriften gelden ook voor bestaande niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in waterwingebieden. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen maatwerkvoorschriften worden gesteld. Dat kan in geval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet is voorzien.

Regels voor activiteiten buiten inrichtingen (artikel 3.3.2.5)

De regeling voor waterwingebieden beoogt een optimale bescherming zowel van het voor drinkwater bestemde grondwater als van de bodem waarvan het te winnen grondwater deel uitmaakt. Daarom is elke handeling die er toe kan leiden dat stoffen die zijn bedoeld in het eerste lid, onder a, in het grondwater komen, verboden. Onder deze stoffen wordt elke stof verstaan die een bedreiging kan zijn voor drinkwaterwinning. Deze omschrijving is ruimer dan die van "een voor het grondwater schadelijke stof" die in artikel 3.3.1.1 onder 17 van de verordening is opgenomen. In het tweede lid zijn expliciet enkele stoffen genoemd die in het wingebied niet aanwezig mogen zijn, omdat zonder een dergelijke bepaling twijfel zou kunnen bestaan of zij wel onder het gestelde in het eerste lid, onder a, vallen. Het gaat in het tweede lid niet om een limitatieve opsomming. Een limitatieve opsomming van schadelijke stoffen is, hoewel uit een oogpunt van rechtszekerheid aantrekkelijk, vermeden omdat daarbij het gevaar blijft bestaan dat nieuwe stoffen, die schadelijk (kunnen) zijn, niet onder de verbodsbepalingen vallen. De verordening zou dan telkens gewijzigd moeten worden. Het verbod op het oprichten van bebouwing volgt uit het stand-still-beginsel, dat hier met zich meebrengt dat er geen toename van bebouwing in het waterwingebied dient te zijn. Bestaande bebouwing valt overigens onder het overgangsrecht; herbouw is dus wel mogelijk.

In het vierde lid zijn enkele handelingen van het in het eerste lid opgenomen verbod uitgezonderd. De redenen daarvoor zijn divers. Sommige handelingen zijn in een wingebied noodzakelijk voor de waterwinning. Dat geldt voor het oprichten van boorputten en controleputten. Andere handelingen worden toegestaan omdat een verbod daarvan onevenredig grote nadelen met zich mee zou brengen. Weer andere handelingen kunnen worden toegelaten als sprake is van geringe hoeveelheden (kleinschalig gebruik van stoffen). Het begrip geringe hoeveelheid is afhankelijk van het gebruik ter plaatse. Er moet worden gedacht aan hoeveelheden die in elk huishouden aanwezig zijn. Verder moet de stof worden opgeslagen in een deugdelijke verpakking en zijn beschermd tegen weersinvloeden. Een deugdelijke verpakking is een verpakking die geschikt is om de stof te bevatten en voldoende bescherming biedt tegen verontreiniging van de bodem. Bescherming tegen invloeden van weersomstandigheden betekent dat weersomstandigheden geen invloed op de stof of de verpakking mogen hebben waardoor de stof mogelijkerwijze in of op de bodem kan komen. Ook bij de toepassing van meststoffen kan sprake zijn van toepassen van geringe hoeveelheden.

Onder extensieve beweiding wordt verstaan beweiding door maximaal anderhalf grootvee-eenheden per hectare per kalenderjaar. De grootvee-eenheid is omschreven in de EG-verordening 1782/2003 en de ter uitvoering daarvan vastgestelde commissieverordeningen. Ook “bemesting” als gevolg van paardrijden en dergelijke valt onder deze uitzondering. De 20-metergrens (onderdeel h) is afkomstig uit de Circulaire onderhoudsbaggerspecie.

Grondwaterbeschermingsgebieden (paragraaf 3.3.3)

Activiteiten binnen inrichtingen

In grondwaterbeschermingsgebieden moet worden voorkomen dat er inrichtingen worden gevestigd die voor de kwaliteit van de bodem en het grondwater met het oog op de waterwinning een te groot risico vormen. Voor deze inrichtingen geldt een absoluut verbod. Dit verbod is gebaseerd op artikel 1.2, zesde lid, onder b, van de Wet milieubeheer. Het verbod betreft de categorieën van inrichtingen die zijn aangewezen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel B, van de verordening. Het verbod op basis van deze lijst is absoluut, er is geen ontheffingsmogelijkheid. Het belang van de drinkwaterwinning laat niet toe dat de vestiging van een inrichting van deze lijst wordt geaccepteerd vanwege andere belangen. Bedacht moet worden dat deze lijst is beperkt tot die categorieën inrichtingen waarbij het bodemrisico zelfs met de best beschikbare technieken niet verwaarloosbaar te maken is. Bestaande (eerder legaal gevestigde) risicovolle inrichtingen die voorkomen op de lijst, vallen onder het overgangsrecht van artikel 8.3.2.4. In dat artikel is aangegeven aan welke eisen deze inrichtingen moeten voldoen om het bodemrisico zo ver mogelijk te reduceren.

Verbod warmtetoevoeging en -onttrekking binnen een inrichting (artikel 3.3.3.2)

Het is verboden om bodemenergiesystemen (warmtetoevoeging en – onttrekking) binnen een inrichting in een grondwaterbeschermingsgebied op te richten. Onder het in het eerste lid gestelde verbod valt ook de winning van geothermie.

Regels voor omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (artikel 3.3.3.3)

Het in werking hebben van niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (die vallen onder de werkingssfeer van een AMvB op basis van artikel 8.40. Wet milieubeheer), is in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones verboden tenzij aan algemene voorschriften wordt voldaan. De algemene voorschriften gelden ook voor bestaande niet-milieuvergunningplichtige inrichtingen in waterwingebieden. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen nadere eisen worden gesteld. Dat kan ingeval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet is voorzien. Deze voorschriften zijn opgenomen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D.

Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen (artikel 3.3.3.4)

Artikel 1.3 c van de Wet milieubeheer geeft de bevoegdheid aan Provinciale Staten om

het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunningplichtige inrichting te verplichten voorschriften aan de betreffende milieuvergunning te verbinden die nodig zijn voor bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning. Het bevoegd gezag moet deze voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunningen voor inrichtingen in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Deze voorschriften zijn opgenomen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning.

Activiteiten buiten inrichtingen

Boorputten en grond- of funderingswerken (artikel 3.3.3.7)

Bij het uitvoeren van boringen kunnen in de bodem aanwezige afsluitende lagen worden verstoord. Verontreinigingen kunnen door middel van lekstromen in het diepere grondwater komen. Daarnaast is het van belang dat putten goed aan maaiveld worden afgesloten. Bij beëindiging van de put moet er voor worden gezorgd dat boorgaten op een goede wijze weer worden opgevuld. Doorboring van afsluitende lagen moet worden hersteld. Het uitvoeren van boringen is dusdanig risicovol dat het verboden is een boring uit te voeren. Er is een uitzondering opgenomen voor drie situaties waarin boringen wel zijn toegestaan:

- a. boorputten voor de controle van het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening door de voor het grondwaterbeheer verantwoordelijke instanties;
- b. het onderzoeken of saneren van de bodem in het kader van de Wet bodembescherming; of
- c. tijdelijke bronbemaling voor de uitvoering van werken.

Bij een tijdelijke bronbemaling voor de uitvoering van werken moet worden voldaan aan het VKB-protocol 2006 Mechanisch boren. Indien een bemaling voldoet aan dit protocol zijn er voldoende waarborgen om een verontreiniging van het grondwater te voorkomen.

Bij het roeren van de grond (tweede lid) gaat het om het uitvoeren of doen uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht-doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken, boringen, grond- en funderingswerken en het plaatsen en verwijderen van damwanden, folies en heipalen. Het roeren van de grond in de eerste twee meter heeft weinig invloed op de kwaliteit van het grondwater en zal doorgaans geen gevaar opleveren. Daarom heeft het verbod alleen betrekking op activiteiten die twee meter of meer onder het maaiveld plaatsvinden. Een geheel verbod op het roeren van de grond dieper dan twee meter is niet haalbaar. Er zijn situaties denkbaar waarbij het nodig is de grond dieper dan de in de verordening genoemde diepte te roeren terwijl geen bedreiging voor de grondwaterkwaliteit optreedt. Bijvoorbeeld het aanleggen van een parkeergarage (met dichte vloer). Met algemene voorschriften kan in zo'n geval voldoende bescherming worden geboden.

Op basis van deze algemene voorschriften moet na graafwerkzaamheden het bodemprofiel worden aangevuld tot tenminste 2 meter onder het oude maaiveld. Aanvulling van grond moet gebeuren volgens het oorspronkelijke bodemprofiel en aansluiten op eventuele kunstwerken die zijn aangebracht (riolering, kelder e.d.). Gladde geprefabriceerde palen en in de grond gevormde palen, zonder verbrede voet, zijn funderingstechnieken die het minste risico opleveren voor de kwaliteit van het grondwater. Er zijn echter omstandigheden bekend waarbij gladde heipalen niet voldoen

en andere technieken nodig zijn. Ook de lokale omstandigheden kunnen het nodig maken om andere technieken te gebruiken. Een te rigoureuus verbod kan betekenen dat bepaalde maatschappelijk gewenste activiteiten niet door kunnen gaan. Voor dit soort situaties is een alternatief beschikbaar: de schroefpaal. Hiermee wordt voorkomen dat deze activiteiten onnodig worden geblokkeerd.

Buisleidingen, voorzieningen voor inzameling en transport van afvalwater (artikel 3.3.3.8)

Transportleidingen vormen een belangrijke risicofactor vanwege potentiële lekkages. Er moet dus zoveel mogelijk worden voorkomen dat transportleidingen van (milieu)gevaarlijke stoffen een grondwaterbeschermingsgebied doorkruisen.

Afstromend hemelwater van gebouwen, (spoor)wegen en andere verhardingen (artikel 3.3.3.9)

Verhardingen zoals wegen, parkeerplaatsen en gebouwen in grondwaterbeschermingsgebieden zijn tot nu toe aangemerkt als risico's en oorzaak van belasting van de bodem, zowel bij aanleg als gebruik. De regels in eerdere versies van de PmG bestonden uit een verbod op, of beperkingen aan bouwen en aanleggen. Het verbod gold in aangegeven gevallen niet door het geven van een ontheffing met voorschriften. Echter niet de aanwezigheid van verhardingen en gebouwen op zichzelf, maar de keuze van bouwmaterialen en het gebruik brengen risico's en mogelijk bodembelasting met zich mee. Het is niet nodig regels te stellen aan de constructie of vloeistofdichtheid van verhardingen. Wegen zijn berekend op de verkeersbelasting als gevolg van de verkeerstechnische eisen die aan de weg gesteld worden. Deze brengen met zich mee dat de wegen vloeistofdicht of vloeistofkerend zijn. Het werkelijke risico wordt gevormd door het afstromend water. Regenwater dat van nature schoon is, kan onderweg verontreinigingen opnemen van (bijvoorbeeld) uitlogende bouwmaterialen en van het verkeer. Het afstromend water van wegen bevat zware metalen, PAK's en minerale olie; in het afstromend hemelwater van gebouwen komen o.a. opgelost koper en zink voor. Bij een calamiteit op de weg kan een grote hoeveelheid schadelijke stoffen in de berm komen. Bij ongecontroleerde infiltratie in de berm kan dit tot vervuiling van de bodem en het grondwater leiden. Generieke regelgeving beperkt dit risico onvoldoende, gelet op het bijzondere belang en de kwetsbaarheid van de drinkwatervoorziening. De Omgevingsverordening Gelderland is er daarom op gericht de resterende risico's van verhardingen en gebouwen verwaarloosbaar te maken, onder meer door het tegengaan van infiltratie van vervuild water en bescherming van afsluitende grondlagen.

Toegestaan gebruik van de bodem, bijzondere zorgplicht

In deze Omgevingsverordening is afgezien van het opnemen van voorschriften die het 'normale', toegestane gebruik van de bodem (bijvoorbeeld bewoning) reguleren. Dit gebruik vormt een verwaarloosbaar risico, mits gebruikers 'met gezond verstand' en volgens de algemeen geldende regels met de bodem omgaan. De bijzondere zorgplicht van artikel 3.3.1.4 biedt voldoende mogelijkheden om eventuele uitwassen en de gevolgen daarvan aan te pakken. Generieke regelgeving en de bijzondere zorgplicht zijn voldoende. Dit houdt ook in dat het bevoegde gezag bij vergunningverlening de initiatiefnemers op de risico's en de bijzondere zorgplicht wijst en zo nodig (aanvullende) voorschriften stelt zodat adequate bodembeschermende maatregelen worden getroffen.

In het eerste lid van deze bepaling is bepaald dat door uitloging van dakmaterialen (zoals bitumen, koper), hemelwaterafvoeren (zink) of anderszins geen verontreinigingen aan de bodem mogen worden toegevoegd. Indien niet-uitlogende materialen zijn gekozen, of de materialen zodanig duurzaam zijn behandeld (én onderhouden !) dat hieruit geen stoffen uitlogen, kan het hemelwater zonder bezwaar infiltreren. Onder afstromend (ook wel: afmoeiend) water wordt in ieder geval verstaan hemelwater, bluswater en waswater.

Bij het gebruik van een gescheiden rioolstelsel, zeker indien hierin het water van meerdere gebouwen wordt verzameld, bestaat altijd de mogelijkheid dat onbedoeld verontreiniging in het hemelwater terecht komt. Infiltratie moet hier plaatsvinden via een doelmatig werkende zuiveringsvoorziening (waaronder ook Wadi's worden begrepen), ingericht volgens de laatste stand der techniek. Daaronder wordt verstaan dat de zuiveringsvoorziening zodanig werkt dat de verontreinigingen uit het water worden verwijderd en het te lozen afmoeiend hemelwater voldoet aan de streefwaarden voor ondiep grondwater zoals opgenomen in bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012. Het systeem zal overigens ook moeten voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de artikelen 7 tot en met 9 van het Lozingenbesluit bodembescherming. Het staat de initiatiefnemer in beginsel vrij zelf het middel (de zuiveringsvoorziening) te kiezen, zo lang dit doel maar bereikt wordt. Bij de melding van de activiteit zal het bevoegd gezag beoordelen of met het in te zetten middel de drinkwaterwinning effectief beschermd wordt.

Bij diepinfiltratie (tweede lid) wordt opgevangen hemelwater in watervoerende lagen gebracht, meestal enkele tientallen meters diep. Binnen de intrekgebieden van de drinkwatervoorziening vormt diepinfiltratie een groot risico, omdat het niet naleven van regels of het maken van fouten vergaande gevolgen heeft. Een eventuele verontreiniging kan immers zonder de reinigende werking (natuurlijke afbraak, adsorptie aan bodemdeeltjes) van een bodempassage direct in het watervoerende pakket doordringen. Een voorbeeld van een dergelijke fout is het verkeerd aansluiten van riolering of het lozen van vuil water op een hemelwaterkolk, waardoor vuil water in een hemelwaterriool terecht kan komen. Als dit water diep wordt geïnfiltrated, kan dit een drinkwaterbron onbruikbaar maken. De regelgeving voor het grondwater in het algemeen (generieke regelgeving) is niet toereikend waar het gaat om de zorg voor de drinkwatervoorziening omdat deze wel regels stelt aan diepinfiltratie, maar het onvoldoende mogelijk maakt om in kwetsbare gebieden diepinfiltratie volledig uit te sluiten. In de verordening is daarom een absoluut verbod voor diepinfiltratie van afstromend water opgenomen (artikel 3.3.3.9). Ook andere, meer incidenteel, voorkomende vormen van diepinfiltratie zijn in het algemeen niet toelaatbaar. Dat volgt uit de algemene zorgplichtbepaling.

Het risico op lekkage en afspoelen van schadelijke stoffen van motorvoertuigen is bij de huidige stand der techniek beperkt, maar niet verwaarloosbaar. Parkeren op onverharde terreinen, dat wil zeggen: zonder aaneengesloten verharding, dus bijvoorbeeld op kale grond, gras, grind en steengranulaat, is ongewenst. Vaste parkeerplekken moeten daarom voorzien worden van een aaneengesloten verharding. Ook zijn er regels gesteld met betrekking tot afstromend water van verhardingen. Bij een aaneengesloten verharding, zoals asfalt en strak gelegde straatklinkers stroomt het merendeel of alle water af en kan dit worden opgevangen. Eventuele oliekkage wordt opgemerkt en opgevangen door de verharding en kan daarna worden opgevangen of uit het afstromend water worden gehaald. Het risico op bodemverontreiniging neemt toe met de intensiteit van het parkeren. Een permanente parkeervoorziening op niet verhard terrein is daarom niet toegestaan. Het risico van kleinere parkeergelegenheden (met maximaal 4 plaatsen) wordt als verwaarloosbaar beschouwd. Voor kleinschalig gebruik (maximaal vier parkeerplaatsen) wordt daarom een uitzondering gemaakt. Voor incidenteel

grootschaliger gebruik (meer dan vier parkeerplaatsen) kan bij hoge uitzondering een ontheffing worden verleend op grond van artikel 3.3.5.5 als het algemeen belang dat noodzakelijk maakt. Maar in principe zal voor grootschalig gebruik als parkeergelegenheid (bijvoorbeeld bij een evenemententerrein) een verharding (inclusief bijbehorende opvang en zuivering van afstromend water) moeten worden aangebracht.

Meststoffen en zuiveringsslib (artikel 3.3.3.10)

De huidige en toekomstige landelijke regels worden toereikend geacht om de fosfaat en stikstofbelasting in voldoende mate terug te dringen, ook in grondwaterbeschermingsgebieden. In artikel 3.3.3.10 is desondanks een verbod op het gebruik van meststoffen in grondwaterbeschermingsgebieden opgenomen vanwege het risico van mogelijk aanwezige onbekende verontreinigingen in meststoffen. Met name in zuiveringsslib en in overige organische en anorganische meststoffen kunnen zich verontreinigingen bevinden. Ook speelt een rol dat de regels voor het gebruik van deze meststoffen moeilijk handhaafbaar zijn. In de praktijk blijkt er een grote handel te zijn in partijen van deze meststoffen. Het is moeilijk controleerbaar of een partij al dan niet gedurende het transport vermengd is met andere (afval)stoffen die negatieve gevolgen hebben voor het drinkwater. In dit verband is vermeldenswaard dat er in Nederland een 'verloren' stroom is van tussen de 1 en de 7 miljoen ton reststoffen/afvalstoffen. Verder is in ogenschouw genomen dat toepassing van deze meststoffen niet strikt noodzakelijk is omdat er minder risicovolle alternatieven voorhanden zijn (gebruik van dierlijke meststoffen en kunstmest).

Voor het gebruik van dierlijke meststoffen, kunstmest, compost en kalkmeststoffen geldt een vrijstelling van het verbod van artikel 3.3.3.10. Door de aanscherping van het landelijk regime voor dierlijke meststoffen in de afgelopen jaren wordt de bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning voor die stoffen voldoende geacht. In de toekomst wordt een verdere aanscherping van de landelijke regels verwacht. Eventuele risico's voor de drinkwaterwinning worden daarmee voldoende beheerst. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor dierlijke meststoffen.

De toepassing van compost brengt wel risico's met zich mee vanwege de mogelijke aanwezigheid van (onbekende) verontreinigingen. Een verbod wordt echter als niet handhaafbaar beschouwd omdat een ieder ongecontroleerd kleine partijen compost kan inkopen en toepassen. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor het gebruik van compost. Met de verzamelnaam 'kunstmest' kunnen producten bedoeld worden die ongewenste bijmengsels en verontreinigingen bevatten. Daarom worden alleen anorganische meststoffen toegelaten als bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet. Het gebruik hiervan kan leiden tot nitraatuitspoeling. Het algemene beschermingsniveau (gebruiksnormen) is echter voldoende om dit risico te ondervangen. In de reguliere bedrijfsvoering wordt kunstmest bovendien als een kostbaar product gezien waar zuinig mee wordt omgegaan. Doordat specifieke meststoffen en sporenelementen worden gebruikt, heeft de juiste toepassing van kunstmest een betere benutting van bestanddelen van organische mest tot gevolg. Dit maakt dat de juiste toepassing van kunstmest zelfs gunstig kan uitwerken voor de grondwaterkwaliteit. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor het gebruik van kunstmest, met een beperking tot genoemde stoffen als bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet. Ook voor kalkmeststoffen is een vrijstelling opgenomen. Kalkmeststoffen zijn organische of anorganische meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld om de juiste zuurgraad (pH) in de bodem te handhaven en de grondstructuur te verbeteren. Met de juiste zuurgraad is het mogelijk om met minder aanvoer van stikstof en fosfaat toch optimale gewasopbrengsten te realiseren. In die zin kan ook het gebruik van kalkmeststoffen een positief effect hebben op de grondwaterkwaliteit. Onder het "op of in de bodem brengen" dient te worden verstaan

hetgeen daaronder wordt verstaan in de Wet bodembescherming. Ook in die wet is daarvoor overigens geen definitie opgenomen. Ook het tijdelijk neerleggen op de bodem – anders dan in een inrichting – valt onder het verbod.

De vrijstelling betreft het gebruik van meststoffen, maar heeft geen betrekking op de opslag van meststoffen. In het algemeen vindt het opslaan van meststoffen plaats in een inrichting waarvoor regels gelden krachtens de Wet milieubeheer. Met toepassing van die regels kan worden volstaan.

Begraafplaatsen (artikel 3.3.3.11)

De bestaande regels met betrekking tot begraafplaatsen en uitstrooivelden zijn gehandhaafd en uitgebreid met dierbegraafplaatsen.

Warmtetoevoeging en -onttrekking (artikel 3.3.3.12)

Warmtetoevoeging en warmteonttrekking aan bodem en grondwater vindt vooral plaats om te besparen op het gebruik van niet vernieuwbare energiebronnen. Gebouwen en processen kunnen op een energiezuinige manier van koeling en verwarming worden voorzien door gebruik te maken van ondergrondse energieopslag.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen open bodemenergiesystemen (KWO), en gesloten bodemenergiesystemen (bodemwarmtewisselaars). In de verordening wordt voor de definitie van bodemenergiesystemen aangesloten bij de algemene maatregel van bestuur inzake bodemenergie.

In open systemen wordt grondwater uit een watervoerend pakket op de ene locatie opgepompt, waarna het via een warmtewisselaar energie opneemt of afstaat, om vervolgens op een tweede locatie te worden geïnfiltrerd. Door in het warme seizoen grondwater op de eerste locatie op te pompen en te gebruiken voor koeldoeleinden, en het daardoor opgewarmde grondwater op de tweede locatie te infiltreren ontstaat daar een “bel” van opgewarmd grondwater. Door omkering van de pomprichting in het koude seizoen kan de opgeslagen warmte worden gebruikt voor verwarmingsdoelen. Er ontstaat dus een warme en een koude bron in de ondergrond die wisselend worden gebruikt voor koeling en verwarming.

Een gesloten systeem werkt volgens het zelfde principe, maar hier wordt via een in de ondergrond aangelegd gesloten systeem van (kunststof) slangen of buizen warmte aan de bodem toegevoegd in de zomer en onttrokken in de winter. Het gesloten systeem is gevuld met een vloeistof (bijv. glycol, water). De toepassing van deze systemen brengt risico's met zich mee voor de drinkwaterwinning. Opwarming van het grondwater kan leiden tot verandering van bijvoorbeeld de chemische kwaliteit, er kan negatieve beïnvloeding optreden van de stromingsrichting van grondwater voor drinkwaterbereiding, en er kunnen zich calamiteiten voordoen bij gebruik van vloeistoffen in gesloten systemen. Ook het boren in de bodem kan een bedreiging opleveren. Deze systemen zijn daarom niet toegestaan.

Het verbod op boren (artikel 3.3.3.7) houdt in feite al in dat bodemenergiesystemen en systemen voor de winning van geothermie niet geïnstalleerd mogen worden. Omwille van de duidelijkheid en vooral vanwege de reden voor het verbod is toch een bijzondere bepaling opgenomen. De reden voor het boorverbod (artikel 3.3.3.7) is vooral de boring zelf. De bepaling stelt voorwaarden aan de wijze van boren, waarbij het verbod voor de meeste situaties opgeheven wordt indien de boring wordt gemeld en bij die melding wordt aangegeven op welke wijze aan die regels wordt voldaan. De reden voor het verbod op bodemenergiesystemen en systemen voor de winning van geothermie ligt

met name in het gebruik van die boring, zoals het risico van de gebruikte stoffen, verplaatsing van verontreiniging en temperatuurveranderingen in de bodem. Van het verbod van artikel 3.3.3.12 kan – anders dan bij het verbod op boren – geen “algemeen belang”-ontheffing worden verleend. Het valt immers niet in te zien dat het algemeen belang de realisatie van een bodemenergiesysteem noodzakelijk zou maken.

IBC-bouwstoffen, verontreinigde grond en baggerspecie (artikel 3.3.3.13)

Door het (her)gebruik van bouwstoffen, grond en bagger kan het grondwater dat wordt gebruikt voor de openbare drinkwaterwinning, worden verontreinigd. Landelijke gebruiksregels zijn opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). In het Bbk worden voor diverse situaties “standaardnormen” vastgesteld. Bij de normstelling is het risico van verspreiding van verontreinigingen naar het grondwater dat voor de drinkwaterwinning is bestemd, niet specifiek in aanmerking genomen. Dergelijke risico's zijn echter niet bij voorbaat uit te sluiten. Tussen verschillende locaties kunnen de risico's afwijken, afhankelijk van o.a. de kwetsbaarheid van een gebied, reeds aanwezige functies, bodemopbouw, bodemsamenstelling, kwaliteit van het te storten materiaal, mobiliteit van verontreinigingen, mate van doorlatendheid van de (water)bodem en van het toegepaste materiaal en wijzigingen in milieuomstandigheden (zuurgraad en zuurstof). Dit vraagt in bepaalde gevallen om een locatiespecifieke benadering.

In grondwaterbeschermingsgebieden is het beleid erop gericht om het bestaande beschermingsniveau minimaal in stand te laten (standstill) en zo mogelijk een verbetering van het beschermingsniveau te bereiken. Met het oog daarop geldt dat aanvoer van verontreinigende stoffen van buiten het grondwaterbeschermingsgebied dient te worden voorkomen. Daarmee wordt bereikt dat geen toename van verontreinigingen in het grondwaterbeschermingsgebied plaatsvindt. Gelet op bovenstaande zijn de volgende regels opgenomen voor toepassing van bouwstoffen, grond en bagger in de grondwaterbeschermingsgebieden, aanvullend op de regels van het Bbk.

IBC-bouwstoffen

In het Bbk wordt onderscheid gemaakt tussen vormgegeven bouwstoffen, niet-vormgegeven bouwstoffen en IBC-bouwstoffen. Vormgegeven bouwstoffen bestaan uit flinke brokken, bijvoorbeeld bakstenen, betonklinkers, asfaltbeton en heipalen. Voorbeelden van niet-vormgegeven bouwstoffen zijn assen en granulaten. Wanneer niet-vormgegeven bouwstoffen niet aan de norm voor ongeïsoleerde toepassing voldoen, dan kan de bouwstof mogelijk nog als IBC-bouwstof worden toegepast. IBC-bouwstoffen zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controle (IBC-)maatregelen, omdat het gebruik anders tot teveel emissies naar het milieu kan leiden. De normen voor bouwstoffen bestaan uit maximale samenstellings- en emissiewaarden: samenstellingswaarden voor organische parameters en emissiewaarden voor anorganische parameters. De emissiewaarden zijn verschillend voor vormgegeven, niet-vormgegeven en IBC-bouwstoffen, vanwege de verschillen in uitlooeigenschappen. De samenstellingswaarden zijn voor de verschillende bouwstoffen gelijk.

In grondwaterbeschermingsgebieden worden schone (primaire) bouwstoffen toegestaan en bouwstoffen die voldoen aan de emissie- en samenstellingsnormen voor ongeïsoleerde toepassing. Toepassing van zwaarder verontreinigde bouwstoffen (IBC-bouwstoffen) is in grondwaterbeschermingsgebieden niet toegestaan.

Vanuit de optiek van de bescherming van de grondwaterkwaliteit zou het wellicht

wenselijk zijn dat de aanvoer van verontreinigde bouwstoffen van buiten het grondwaterbeschermingsgebied geheel wordt verboden (standstill op gebiedsniveau). Omdat echter niet altijd voldoende schone bouwstoffen beschikbaar zijn - verhardingsmateriaal bijvoorbeeld bevat vaak lichte verontreinigingen -, is dat niet realistisch. De toepassing van andere bouwstoffen dan IBC-bouwstoffen is derhalve onder de voorwaarden van het Bbk in grondwaterbeschermingsgebied wel toegestaan.

Grond en baggerspecie (toepassingen tot 5000 m³)

Op grond van het generieke beleid mag de toe te passen kwaliteit van grond of baggerspecie niet slechter zijn dan de kwaliteit van de ontvangende bodem. Onderscheiden worden de klassen Achtergrondwaarden, Wonen en Industrie voor landbodems en de klassen Achtergrondwaarden, klassen A en B en Niet toepasbaar voor waterbodems. Op basis van het gebiedsspecifieke kader van het Bbk kunnen gemeenten en waterschappen lokale normen vaststellen, die hoger of lager zijn dan op basis van het generieke kader is toegestaan tot maximaal de Interventiewaarden/Saneringscriterium. Wanneer hogere lokale normen worden vastgesteld, is het mogelijk om grond/bagger toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de kwaliteit van de ontvangende (water)bodem, mits het gaat om gebiedseigen grond (uit het totale beheergebied).

Op grond van artikel 3.3.3.13 is in grondwaterbeschermingsgebieden de toepassing van grond en baggerspecie met de kwaliteit Achtergrondwaarden (schoon) toegestaan en onder voorwaarden klasse Wonen/klasse A. Voor de toepassing van verontreinigde grond of baggerspecie van de klasse Wonen/klasse A, moet aan twee voorwaarden zijn voldaan. De eerste voorwaarde is dat de grond of baggerspecie afkomstig is uit hetzelfde grondwaterbeschermingsgebied om een toename van verontreinigingen op gebiedsniveau te voorkomen (standstill op gebiedsniveau). Er mag geen sprake zijn van een risicoverhoging voor de grondwaterkwaliteit als gevolg van een kwantitatieve en/of kwalitatieve toename van het verontreinigingsniveau. De tweede voorwaarde is dat geen verontreinigde grond (klasse Wonen/klasse A) op een schone (water)bodem (Achtergrondwaarden) mag worden toegepast (standstill op lokaal niveau). Voor zover bij ons bekend levert deze verbodsbepaling in de praktijk geen problemen op.

Grootschalige toepassing van grond en baggerspecie (meer dan 5000 m³)

Het toetsingskader voor grootschalige toepassingen conform artikel 63 van het Bbk (minimale omvang van 5000 m³ en een minimale laagdikte van 2 meter) kent naast de Achtergrondwaarden (schoon) ook Emissiewaarden en Emissietoetswaarden voor zware metalen. Bij grootschalige toepassing van grond en baggerspecie op landbodems mag de kwaliteitsklasse Industrie niet worden overschreden. Bij grootschalige toepassing van grond in oppervlaktewater mag de kwaliteitsklasse Industrie en de Interventiewaarden voor waterbodems niet worden overschreden en bij toepassingen van bagger mogen de Interventiewaarden voor waterbodems niet worden overschreden. Het toetsingskader voor grootschalige toepassingen is daarmee ruimer, soepeler dan het generiek en gebiedsspecifiek toetsingskader van het Bbk.

Voor grootschalige toepassing in beschermingsgebieden voor de drinkwaterwinning is het toetsingskader voor grootschalige toepassingen in het Bbk niet geschikt. Juist bij toepassing van grote hoeveelheden grond en bagger, in soms diepe putten, is vanwege de risico's voor de kwaliteit van het grondwater een strikter toetsingskader noodzakelijk. Daarom is bepaald dat grootschalig toe te passen verontreinigde grond of baggerspecie de klasse Wonen/klasse A niet mag overschrijden en uit het gebied

afkomstig moet zijn en dat door de wijze van toepassing en de te treffen voorzieningen en maatregelen de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de betreffende drinkwatervoorziening niet toenemen. Met name bij grootschalige toepassingen (voor onder water) kan ernstiger schade ontstaan als ernstig verontreinigd materiaal illegaal wordt gestort of zich calamiteiten voordoen. Er zal gedurende de duur van het project dan ook een grote handavingsinspanning moeten worden geleverd om te voorkomen dat ernstig verontreinigde grond of baggerspecie wordt toegepast. Daarom wordt ook de aanvoer van grote hoeveelheden niet-schone grond van buitenaf verboden.

Grootschalige toepassing in een grondwaterbeschermingsgebied dient niet alleen op grond van het Bbk te worden gemeld aan het meldpunt bodemkwaliteit, maar ook dient daarvan op grond van de regeling in de verordening een melding te worden gedaan. De melding moet de resultaten bevatten van locatiespecifiek onderzoek waarmee wordt aangetoond dat door de wijze van toepassing en de te treffen voorzieningen en maatregelen de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de betreffende drinkwatervoorziening niet toenemen. Deze melding maakt preventief toezicht mogelijk. Op de melding zijn de procedureregels van artikel 3.3.5.4 van toepassing. Opgemerkt wordt nog dat de hiervoor beschreven regeling voor de grootschalige toepassing niet betrekking heeft op toepassing binnen een inrichting. Ingevolge het bepaalde onder artikel 28.3 van het Besluit omgevingsrecht zijn "inrichtingen voor zover het betreft toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie waarop het Besluit bodemkwaliteit van toepassing is en waarin wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen van dat besluit" geen inrichtingen die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer. Indien echter de bepalingen van het Besluit bodemkwaliteit niet worden nageleefd, is er wel sprake van een inrichting, en wel van een inrichting voor het storten van afvalstoffen of het anderszins op of in de bodem brengen van afvalstoffen (categorie 28, punt 28.1, van het Besluit omgevingsrecht). Een dergelijke inrichting is in grondwaterbeschermingsgebied niet toegelaten (artikel 3.3.3.3 juncto Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning onderdeel B).

Ingevolge het vierde lid dienen de toepassingen genoemd onder a, b en c te worden gemeld aan Gedeputeerde Staten (artikel 3.3.5.4 derde lid). Dat geldt ook indien een melding op grond van het Besluit bodemkwaliteit aan de Minister is voorgeschreven (artikel 42 Besluit bodemkwaliteit), omdat de termijn voor die melding zo kort is (vijf dagen) dat de provincie bij een doormelding onvoldoende gelegenheid heeft om toezicht op de voorgenomen toepassing uit te oefenen.

Verspreiding baggerspecie

Voor verspreiding van baggerspecie vanuit watergangen over aangrenzende percelen biedt het Besluit bodemkwaliteit voldoende bescherming. Dit kan worden toegestaan in de grondwaterbeschermingsgebieden, conform de eisen van het Bbk. De 20 meter komt uit de Circulaire onderhoudsbaggerspecie.

Schadelijke stoffen (artikel 3.3.3.14)

De bestaande regels met betrekking tot schadelijke stoffen, wegen, parkeergelegenheden en kampeergelegenheden zijn gehandhaafd met uitzondering van de ontheffingsmogelijkheid. De ontheffingsmogelijkheid is nu vervangen door een melding.

Boringsvrije zones (paragraaf 3.3.4)

In een boringsvrije zone bevinden zich tussen het maaiveld en het watervoerende pakket waaraan het grondwater wordt onttrokken, zodanige beschermende bodemlagen dat met een beperkte regeling kan worden volstaan. Een verbod op het oprichten en in gebruik hebben van inrichtingen of de uitvoering van activiteiten die zich bovengronds afspelen is niet nodig omdat de generieke wetgeving, toepassing van de NRB en in aanvulling daarop de bijzondere zorgplicht voldoende bescherming bieden. Wel zijn er regels nodig om de scheidende lagen boven het watervoerende pakket van drinkwaterwinning zo min mogelijk te verstoren. Het gaat daarbij om regels voor boorputten en grond- of funderingswerken en om regels voor bodemenergiesystemen (warmtetoevoeging en – onttrekking).

Op de kaarten in Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater is de contour binnen boringsvrije zones opgenomen die wordt aangeduid als KWO-vrije zone. Een toelichting op de regelgeving in deze KWO-vrije zone is opgenomen in 3.3.1 KWO-vrije zone.

Activiteiten binnen inrichtingen

Verbod warmtetoevoeging en -onttrekking voor inrichtingen (artikel 3.3.4.2 Bodemenergiesystemen, boorputten en graafwerkzaamheden binnen inrichtingen)

Het is verboden om bodemenergiesystemen (warmtetoevoeging en – onttrekking) en systemen voor de winning van geothermie binnen een inrichting in een grondwaterbeschermingsgebied op te richten.

Instructieregels voor omgevingsvergunningen voor inrichtingen (artikel 3.3.4.2 Bodemenergiesystemen, boorputten en graafwerkzaamheden binnen inrichtingen)

Artikel 1.3 c van de Wet milieubeheer geeft de bevoegdheid aan Provinciale Staten om het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunningplichtige inrichting te verplichten voorschriften aan de betreffende omgevingsvergunning te verbinden die nodig zijn voor bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning. Het bevoegd gezag moet deze voorschriften verbinden aan de omgevingsvergunningen voor inrichtingen in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Afwijking van deze instructieregels is slechts mogelijk in de aangegeven gevallen. Deze voorschriften zijn opgenomen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D.

Regels voor niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (artikel 3.3.4.2 Bodemenergiesystemen, boorputten en graafwerkzaamheden binnen inrichtingen)

Het in werking hebben van niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen (die vallen onder de werkingssfeer van een AMvB op basis van artikel 8.40. Wet milieubeheer), is in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones verboden tenzij aan algemene voorschriften wordt voldaan. De algemene voorschriften gelden ook voor bestaande niet-omgevingsvergunningplichtige inrichtingen in waterwingebieden. Afwijking van deze voorschriften is slechts mogelijk in de aangegeven gevallen. Wanneer de voorschriften niet afdoende zijn om de kwaliteit van het grondwater te beschermen kunnen maatwerkvoorschriften worden gesteld. Dat kan ingeval de voorschriften nader moeten worden uitgewerkt ofwel een situatie in de voorschriften niet

is voorzien. Deze voorschriften zijn opgenomen in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D.

Activiteiten buiten inrichtingen

Boorputten en grond- of funderingswerken (artikel 3.3.4.4 Bodemenergiesystemen, boorputten en graafwerkzaamheden buiten inrichtingen)

De regels betreffende boorputten en grond- of funderingswerken en regels voor bodemenergiesystemen en systemen voor de winning van geothermie (warmtetoevoeging en – onttrekking) gelden ook in grondwaterbeschermingsgebieden en worden in 3.3.4.4 van toepassing verklaard voor boringswrije zones. Daarbij is wel bepaald dat de verboden niet van toepassing zijn als het grondwater waaruit het drinkwater wordt gewonnen, niet wordt bereikt. Bij boorputten en grond- of funderingswerken is dat het geval als er een beschermende kleilaag boven de voor het drinkwaterwinning bestemde grondwater is gelegen, en deze niet wordt doorboord. En voor warmtetoevoeging en –onttrekking als geen warmte wordt onttrokken of toegevoegd aan het watervoerend pakket waaruit het drinkwater wordt gewonnen. Eveneens mag dan die kleilaag niet worden doorboord. Het verbod op boorputten en bodemenergiesystemen betekent ook dat het onttrekken of toevoegen van warmte uit lagen dieper dan het watervoerend pakket waaruit drinkwater wordt gewonnen, evenmin is toegestaan. Daarvoor moet immers de beschermende kleilaag worden doorboord.

Warmtetoevoeging en -onttrekking (artikel 3.3.4.4 Bodemenergiesystemen, boorputten en graafwerkzaamheden buiten inrichtingen)

Zie hierboven onder boorputten en grond- of funderingswerken.

Overige bepalingen (paragraaf 3.3.5)

Intrekgebied (artikel 3.3.5.1)

Het is verboden in een intrekgebied werken tot stand te brengen of handelingen te verrichten ten behoeve van de winning van fossiele energie, zoals aardgas, aardolie, schaliegas en steenkoolgas.

Relatienotagebied (artikel 3.3.5.2)

De in dit artikel opgenomen beperking van de werkingssfeer van dit hoofdstuk in de verordening betreft gebieden die door de Minister van I & M en de Minister van LNV gezamenlijk op grond van artikel 1.2, vijfde lid, van de Wet milieubeheer zijn aangewezen. Van deze aanwijzingsmogelijkheid is tot op heden geen gebruik gemaakt.

Beperkingen instructieverplichting (artikel 3.3.5.3)

In artikel 3.3.5.3 aanhef en onder a, is een bepaling opgenomen op grond waarvan de instructievoorschriften van de verordening niet gelden voor zover voor een bepaald onderwerp bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur (bijv. het

Activiteitenbesluit) of een ministeriële regeling (bijv. de Activiteitenregeling) regels zijn gesteld. Vanzelfsprekend moet het daarbij dan wel gaan om regels die gesteld zijn ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning. In artikel 3.3.5.3, aanhef en onder b, is bepaald dat de instructievoorschriften evenmin gelden voor vergunningen ten aanzien waarvan de Minister van EZ of de Minister van I&M bevoegd gezag is. Deze beperking vloeit voort uit artikel 1.3c, tweede lid, Wet milieubeheer. Indien deze beperking niet zou worden opgenomen, bestaat het risico dat de instructiebepalingen in het geheel onverbindend zijn.

Meldingen (artikel 3.3.5.4)

In dit artikel staan de vereisten waaraan een melding moet voldoen.

Ontheffingen (artikel 3.3.5.5) en mogelijkheid tot afwijken van instructies (artikel 3.3.5.6)

De strikte regelgeving ter bescherming van de grondwaterkwaliteit kan er toe leiden dat een activiteit met een groot maatschappelijk belang op grond van de verordening niet kan worden toegelaten. Onder bijzondere omstandigheden kan het gewenst zijn dat dat toch gebeurt als het algemeen belang dat met uitvoering van de activiteit is gediend zwaarder weegt dan het - naar mag worden aangenomen beperkte - risico op grondwaterverontreiniging. Voor deze bijzondere situaties is in de verordening een regeling opgenomen. Van een in de verordening opgenomen verbod kan ontheffing worden verleend en van een instructievoorschrift kan worden afgeweken indien het algemeen belang de uitvoering van de activiteit waarop het verbod betrekking heeft, noodzakelijk maakt. De ontheffing wordt verleend door Gedeputeerde Staten. Als voor de activiteit ook een omgevingsvergunning nodig is, is ingevolge de artikelen 1.3a en 1.3b Wm geen ontheffing vereist, maar wordt de omgevingsvergunning mede beoordeeld op de gronden die voor de ontheffing in de provinciale omgevingsverordening zijn opgenomen. Afdeling 3.4 van de Awb is van toepassing op de voorbereiding van de ontheffing (artikel 1.3, vierde lid, Wm) en de omgevingsvergunning (artikel 1.3b Wm).

Voor inrichtingen waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, dient - ingevolge instructiebepalingen op grond van artikel 1.3c Wm ter bescherming van de grondwaterkwaliteit - een aantal aangegeven voorschriften aan de vergunning te worden verbonden. Voor deze inrichtingen wordt in de verordening bepaald dat als het algemeen belang de uitvoering van een activiteit nodig maakt en de voorgescreven voorschriften daaraan in de weg zouden staan, het bevoegd gezag van de instructie kan afwijken. Om er voor te zorgen dat alle betrokken belangen op een juiste wijze worden afgewogen, is bepaald dat de betrokken bestuursorganen (waaronder Gedeputeerde Staten indien zij niet zelf het bevoegd gezag zijn), de inspecteur en het drinkwaterbedrijf in de gelegenheid worden gesteld om een advies uit te brengen.

Zowel voor de ontheffing als voor de afwijking van een vergunningvoorschrift geldt dat voorschriften moeten worden opgelegd die de hoogst mogelijke vorm van bescherming voor de kwaliteit van het grondwater bieden. Dat betekent dat de beste milieupraktijken en de best beschikbare technieken dienen te worden toegepast.

Toelichting op bijlage Grondwaterbescherming met de oog op de waterwinning

B. Aanwijzing van categorieën van inrichtingen die niet in grondwaterbeschermingsgebied mogen worden opgericht of in werking worden

gehouden.

Onderdeel B van Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning bevat een lijst van categorieën van omgevingsvergunningplichtige inrichtingen waarvoor op grond van artikel 3.3.2.2 het verbod geldt deze in een grondwaterbeschermingsgebied op te richten of in werking te hebben.

De lijst van categorieën van inrichtingen is opgesteld aan de hand van de lijst van bedrijven met een bodemindex B volgens de brochure "Bedrijven en milieuzonering", VNG, editie 2009.

C. Bord grondwaterbeschermingsgebied

In onderdeel C van Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning is het bord ter aanduiding van een grondwaterbeschermingsgebied (op grond van artikel 3.3.1.2, derde lid) opgenomen.

D. Instructies voor vergunningen voor inrichtingen en voor lozingen op oppervlaktewateren in milieubeschermingsgebieden

Deze bijlage bevat voorschriften voor niet-vergunningplichtige inrichtingen artikel 3.3.3.5, derde lid, artikel 3.3.4.2 en artikel 3.3.4.3, alsmede instructies voor vergunningen voor inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones als bedoeld in artikel 3.3.3.4, artikel 3.3.4.2 en artikel 3.3.4.3.

Onder nr. 15

De voorschriften 2 tot en met 5 zijn niet van toepassing indien het gaat om wegen, parkeerplaatsen of andere terreinen die openstaan voor gemotoriseerd verkeer en die in beperkte mate worden gebruikt en waar geen handelingen met schadelijke stoffen plaatsvinden.

E. Algemene voorschriften lozing afmoeiend hemelwater van wegen in grondwaterbeschermingsgebieden

Onderdeel E van Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning bevat algemene voorschriften voor afmoeiend hemelwater afkomstig van wegen, spoorwegen en daarbij behorende bruggen, viaducten en andere kunstwerken voor het verkeer alsmede van parkeerplaatsen en andere terreinen en verhardingen die openstaan voor gemotoriseerd verkeer in grondwaterbeschermingsgebieden als bedoeld in artikel 3.3.3.9 eerste lid onder b van deze verordening.

In Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater zijn gebieden aangewezen met het oog op de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning.

Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater bevat de gebieden die zijn aangewezen op grond van artikel 3.3.1.2, eerste lid. Op de kaarten is aangegeven of in het gebied sprake is van één of meer waterwingebieden, een grondwaterbeschermingsgebied, een (zeer) kwetsbaar grondwaterbeschermingsgebied en een boringsvrije zone.

Op de index voor de kaarten is de kwetsbaarheid van het gebied opgenomen.

3.3.1 KWO-vrije zone

Op de kaarten in Bijlage 5 Beschermingsgebieden grondwater is de contour binnen boringsvrije zones opgenomen die wordt aangeduid als KWO-vrije zone. KWO staat voor koude/warmte opslag in de bodem, oftewel bodemenergie systemen, die koude of warmte onttrekken of toevoegen aan de bodem. De grens heeft aldus de naam gekregen van één van de verboden die gelden binnen het begrensde gebied.

In een KWO-vrije zone geldt tevens een verbod op het gebruik van schadelijke vloeibare stoffen zwaarder dan water (3.3.4.3 Schadelijke stoffen zwaarder dan water binnen inrichtingen en 3.3.4.5 Schadelijke vloeibare stoffen zwaarder dan water buiten inrichtingen). De specifieke eigenschappen van deze schadelijk stoffen zorgen ervoor dat de stoffen het grondwateronttrekkingspunt in de ondergrond kunnen bereiken binnen de norm van 25 jaar die leidend is bij de bescherming van het grondwater dat wordt gebruikt voor drinkwaterbereiding. De verbodsbepaling is bedoeld om dit effect te voorkomen.

3.4 Bodem

Boringen (artikel 3.4.1.1)

In het gehele gebied van de provincie Gelderland geldt dat wanneer iemand buiten een inrichting een boorgat in de grond maakt of heeft met een diepte van meer dan 2 meter onder het maaiveld, dan moet bij beëindiging van de werkzaamheden met het oog waarop het gat is geboord de bodem ter plaatse van dat gat terug in de oorspronkelijke toestand worden gebracht. Daarbij moeten de doorboorde slecht-doorlatende lagen worden hersteld. Voor de aangewezen gebieden voor grondwaterbescherming ten behoeve van de waterwinning geldt dat nog een extra zwelkleiafdichting moet worden aangebracht van minimaal 2 meter ter hoogte van de grondwaterspiegel. Slechts indien de grondwaterspiegel minder dan 2 meter onder het maaiveld ligt, is een dunnere afdichting met zwelklei toegestaan.

Bodemsanering (paragraaf 3.4.2)

Algemeen

Wijziging ten opzichte van hoofdstuk 6 van de Pmg

De artikelen zijn aangepast aan ons nieuwe beleid (Beleidsnota Bodem 2012), met als voornaamste doel een vereenvoudiging van de meldingen ten behoeve van een lastenvermindering voor zowel de melders als onszelf. Zo is het eenvoudiger gemaakt om te kiezen voor de verkorte procedure, worden minder exemplaren geëist van saneringsplannen, evaluatieverslagen en nazorgplannen en worden er minder inhoudelijke eisen gesteld aan deze documenten. Dit alles op basis van de huidige ervaringen en praktijk, waarbij tevens de nieuwe Kwalibo-regelgeving in acht is genomen. Tenslotte zijn ook redactionele wijzigingen van ondergeschikte aard doorgevoerd zodat sprake is van een eenduidig hoofdstuk en zijn verwijzingen naar wettelijke artikelen daar waar mogelijk verwijderd met het oog op voorgenomen

wetswijzigingen.

De inhoud van het saneringsplan

Op grond van artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming kunnen bij provinciale verordening nadere regels worden gesteld voor de inhoud van het saneringsplan. Deze regels zijn opgenomen in artikel 3.4.2.4 (en artikel 3.4.2.5). Aan het artikel hoeft vanzelfsprekend alleen te worden voldaan als op grond van de wet een saneringsplan moet worden ingediend. Dat is het geval als een melding wordt gedaan dat bij een geval van ernstige verontreiniging de bodem zal worden gesaneerd (artikel 28 juncto artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming). De beschreven eisen leiden overigens niet zonder meer tot één standaard voor een saneringsplan.

Procedures

Inspraak richt zich op besluiten van het bevoegd gezag. In het kader van bodemsanering gaat het om:

- het besluit tot vaststelling van de ernst en spoedeisendheid;
- het besluit tot instemming met het saneringsplan;
- het besluit tot instemming met het evaluatieverslag, en
- het besluit tot instemming met het nazorgplan.

Bij de totstandkoming van deze besluiten kan ervoor worden gekozen om de uniforme voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht te volgen. Ten aanzien van de besluiten vaststelling ernst en spoedeisendheid en instemming saneringsplan is hiervoor in beginsel gekozen. De meeste besluiten in het kader van de Wet bodembescherming kunnen echter tot stand komen zonder toepassing van de uniforme voorbereidingsprocedure. Hierom kan de melder verzoeken in het meldingsformulier. Ook met toepassing van titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht, waarin de minimumeisen voor besluitvorming in het kader van de Algemene wet bestuursrecht zijn opgenomen, wordt in de praktijk in de meeste situaties voldoende recht gedaan aan de belangen van derden.

Meldingsplichten

Naast de meldplicht ten aanzien van de aanvang van de sanering en het moment waarop de grondsanering of grondwatersanering beëindigd wordt, is het wenselijk dat bij een grondsanering waarbij ontgraven wordt, tijdig melding wordt gemaakt van het verwachte tijdstip waarop over het gehele gebied van de ontgraving de einddiepte bereikt zal worden. Hiermee wordt bedoeld het tijdstip waarop de krachtens de instemming met het saneringsplan geldende teruganeerwaarden in zowel horizontale als verticale richting gehaald zullen worden. Deze melding dient plaats te vinden voorafgaand aan het tijdstip waarop over het hele gebied van de ontgraving de einddiepte bereikt zal worden en voorafgaand aan het moment waarop tot aanvulling van de ontgraving wordt overgegaan, zodat een eventueel controlebezoek gepland en voorbereid kan worden. Indien ontgraving en aanvulling in gedeeltes plaatsvindt, zal steeds separaat per gedeelte gemeld dienen te worden. Naar aanleiding van deze meldingen kunnen ambtenaren die met handhaving belast zijn een controlebezoek brengen aan de saneringslocatie.

In artikel 39, vierde lid, van de Wet bodembescherming is een wettelijke verplichting

opgenomen om afwijkingen van het saneringsplan tijdig te melden.

In artikel 3.4.2.6 zijn daarnaast de verplichtingen om de afronding van verschillende ijkmomenten van de sanering bij het bevoegde gezag te melden opgenomen. Dit artikel is gebaseerd op artikel 1.2, eerste en derde lid, van de Wet milieubeheer, op grond waarvan Provinciale Staten de bevoegdheid hebben ter bescherming van het milieu regels te stellen indien dit naar hun oordeel van meer dan gemeentelijk belang is. Het artikel betreft een aanvulling op de Wet bodembescherming. Met het verplicht stellen van de melding van (een wijziging van) de aanvangsdatum, het behalen van de einddiepte over het gehele gebied van de ontgraving en de beëindiging van de sanering wordt het mogelijk om ten behoeve van een effectieve handhaving van de Wet bodembescherming meer informatie te verkrijgen over de uitvoering van een sanering. Daardoor kunnen Gedeputeerde Staten zich een beter oordeel vormen over de uitvoering van het saneringsplan en daardoor over de vraag of er gronden zijn om de indiener van het plan met het bestuursrechtelijke handhavingsinstrumentarium te dwingen om te handelen volgens het saneringsplan waarmee zij hebben ingestemd.

Strafbaarstelling

Bewust is ervoor gekozen de meldingsplichten op te nemen in de Omgevingsverordening Gelderland. Om artikel 3.4.2.6 direct strafrechtelijk te kunnen handhaven dient de overtreding ervan, gelet op de Wet op de economische delicten en het feit dat dit artikel gebaseerd is op artikel 1.2, eerste lid, van de Wet milieubeheer, strafbaar gesteld te worden in de Omgevingsverordening zelf. In artikel 7.1.2 is hieraan tegemoet gekomen. Ook bestaat de mogelijkheid de meldingsplichten op te nemen in de voorschriften bij de beschikking inzake de instemming met het saneringsplan op grond van artikel 39, tweede lid, van de Wet bodembescherming. Handhaving van deze voorschriften kan – in theorie - zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk (Wet op de economische delicten juncto artikel 39, tweede lid, van de Wet bodembescherming) plaatsvinden. Bestuursrechtelijke handhaving heeft echter weinig zin, omdat het essentiële controlemoment dan al is verstreken en er derhalve niet meer te corrigeren valt. Ondanks dit alternatief om meldingsplichten op te nemen in de voorschriften bij de beschikking op het saneringsplan, wordt toch de voorkeur gegeven aan een regeling in de Omgevingsverordening. In de eerste plaats leidt dit tot een meer uniforme en zorgvuldige regeling. In de tweede plaats is de meldingsplicht in de Omgevingsverordening in beginsel gericht tot degene die de sanering feitelijk uitvoert.

Normadressaat

Het begrip “degene die de sanering feitelijk uitvoert” is ontleend aan artikel 39a van de Wet bodembescherming. Dat artikel ziet op de handhaving van de uitvoering van het saneringsplan en beoogt een brede groep van personen hierop aan te kunnen spreken. Voor deze constructie is gekozen, omdat in de meeste gevallen de opdrachtgever (de indiener van het saneringsplan) een leek op het gebied van bodemsanering is en de meldverplichtingen zijn uitbesteed aan de aannemer. Omdat in gevallen waarin niet gemeld wordt sprake kan zijn van slechts geringe schuld van de opdrachtgever (de indiener van het saneringsplan) volgt voor hem dan geen vervolging. Het is gewenst om in die gevallen tegen de aannemer, als degene die de sanering feitelijk uitvoert, strafrechtelijk te kunnen optreden. Juist deze partij kan een financieel belang hebben bij het achterwege laten van een melding. Om deze reden is er in artikel 3.4.2.6 voor gekozen degene die daadwerkelijk saneert, dat wil zeggen degene die de sanering feitelijk uitvoert in beginsel op te nemen als normadressaat. Doelstelling is hiermee

beter controle te kunnen uitoefenen op de uitvoering van de sanering en op de afvoer van de grondstromen. Is er (nog) geen aannemer bij de sanering betrokken dan blijven de verplichtingen uiteraard rusten bij degene die het saneringsplan heeft ingediend.

Melding wijziging saneringsplan

In artikel 39, vierde lid, van de Wet bodembescherming is de verplichting opgenomen om afwijkingen van het saneringsplan tijdig bij Gedeputeerde Staten te melden. In dit artikel wordt in verband met deze meldingsplicht de mogelijkheid geboden om nadere regels te stellen omtrent de gegevens die bij de melding moeten worden verstrekt. Om een melding wijziging saneringsplan adequaat te kunnen beoordelen is in artikel 3.4.2.7 opgenomen waaraan een dergelijke melding moet voldoen.

De inhoud van het evaluatieverslag

Op grond van artikel 39c, derde lid, van de Wet bodembescherming kunnen bij provinciale verordening regels worden gesteld omtrent de inhoud van het evaluatieverslag. Deze regels zijn opgenomen in artikel 3.4.2.8. Aan dit artikel moet worden voldaan als na de uitvoering van de sanering of een fase van de sanering een evaluatieverslag bij Gedeputeerde Staten moet worden ingediend. Gedeputeerde Staten dienen met het verslag in te stemmen. Zij stemmen slechts in met het verslag wanneer gesaneerd is overeenkomstig artikel 38 van de Wet bodembescherming.

De inhoud van het nazorgplan

Op grond van artikel 39d, vijfde lid van de Wet bodembescherming kunnen bij omgevingsverordening regels worden gesteld omtrent de inhoud van het nazorgplan. Deze regels zijn opgenomen in artikel 3.4.2.9. Aan dit artikel moet worden voldaan indien na de uitvoering van de sanering verontreiniging in de bodem aanwezig blijft, die beperkingen in het gebruik van de bodem tot gevolg heeft of nazorgmaatregelen noodzakelijk maakt. In het nazorgplan moeten de gebruiksbeperkingen en de nazorgmaatregelen worden beschreven. De gebruiksbeperkingen moeten voorkomen dat er contact is met de restverontreiniging om eventuele risico's of verspreiding van de restverontreiniging te voorkomen. De nazorgmaatregelen hebben tot doel om er voor te zorgen dat het bereikte saneringsresultaat blijvend is. Gedeputeerde Staten dienen met het nazorgplan in te stemmen.

Rechtstreekse gemeenten

Op grond van artikel 88, achtste lid, van de Wet bodembescherming en het Besluit aanwijzing bevoegd gezag gemeenten Wet bodembescherming hebben zesentwintig grotere gemeenten, die op grond van de Wet stedelijke vernieuwing als rechtstreekse gemeente zijn aangewezen, dezelfde status op grond van de Wet bodembescherming gekregen als die de vier grote steden reeds enige tijd bezitten. Daarnaast kunnen op grond van artikel 88, tweede lid, van de Wet bodembescherming bevoegdheden worden overgedragen aan de zogenaamde plusregio's, als bedoeld in artikel 104 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar dat is tot nu toe nog niet gebeurd. Paragraaf 3.4.2 geldt niet voor deze gemeenten.

Begripsomschrijvingen (artikel 3.4.2.1)

Voor de inhoud van een aantal begrippen (zoals “bodem” en “geval van verontreiniging”) heeft geen omschrijving te worden gegeven, omdat artikel 1 van de Wet bodembescherming bepaalt dat de daar gegeven omschrijvingen doorwerken in de verordening. In deze bepaling worden slechts die begrippen omschreven die niet als zodanig in de Wet bodembescherming zijn gedefinieerd. Hiervoor is aangesloten bij de begrippen uit de Wet bodembescherming.

Meldingsformulier (artikel 3.4.2.2)

De indiening van het rapport van het nader onderzoek, het saneringsplan, het evaluatieverslag, het nazorgplan, alsmede het doen van een melding als bedoeld in artikel 28, eerste lid, van de Wet bodembescherming, worden voor de toepassing van de Algemene wet bestuursrecht aangemerkt als een aanvraag tot het nemen van een besluit. Ingevolge artikel 3.4.2.2 dienen dergelijke meldingen te geschieden door middel van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld formulier. Dit formulier zorgt ervoor dat de benodigde gegevens voor een beslissing op de aanvraag direct correct worden ingeleverd en vereenvoudigt de administratieve afhandeling (zie ook artikel 4:4 juncto 4:2 van de Algemene wet bestuursrecht). De gegevens die met dit formulier worden verlangd, sluiten aan bij de gegevens die de Wet bodembescherming reeds verlangt, alsmede bij de gegevens die ingevolge deze verordening dienen te worden verstrekt.

Besluitvormingsprocedure (artikel 3.4.2.3)

In dit artikel wordt de openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard op de totstandkoming van beschikkingen in het kader van artikel 29 van de Wet bodembescherming en van een beschikking met betrekking tot de instemming met een saneringsplan. In de inspraak rond de totstandkoming van de beschikking wordt voorzien door afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht in deze verordening van toepassing te verklaren. De in deze afdeling geregelde uniforme openbare voorbereidingsprocedure voorziet in:

- terinzagelegging van een ontwerpbeschikking en de stukken naar aanleiding waarvan de beschikking wordt gegeven;
- de mogelijkheid voor belanghebbenden om terzake zienswijzen schriftelijk of mondeling naar voren te brengen.

Op grond van het tweede lid kunnen Gedeputeerde Staten afzien van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat aan de uniforme openbare voorbereidingsprocedure geen behoefte bestaat.

Het derde lid schrijft voor dat indien Gedeputeerde Staten besluiten dat er geen behoefte is aan de toepassing van afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht, zij deze beslissing vermelden in de openbare kennisgeving als bedoeld in artikel 28, zevende lid, van de Wet bodembescherming. Het doel van deze bepaling is belanghebbenden die bij het bepalen van de kring van belanghebbenden mogelijkwijs 'over het hoofd' zijn gezien, de mogelijkheid te bieden alsnog hun reactie kenbaar te maken.

Inhoud saneringsplan (artikel 3.4.2.4)

Deze bepaling is van toepassing op de in artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming bedoelde saneringsplannen welke moeten worden ingediend indien sprake is van een voorgenomen sanering van een geval van ernstige verontreiniging. In

dit saneringsplan dienen de in artikel 3.4.2.4 van deze verordening vermelde gegevens te worden opgenomen. Deze gegevens zijn op grond van de bevoegdheid die aan Provinciale Staten is toegekend in artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming toegevoegd aan hetgeen reeds volgens de artikelen 28, tweede lid, en artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming wordt vereist. De functie van het saneringsplan is dat Gedeputeerde Staten zich een goed oordeel kunnen vormen over de aard en omvang van de verontreiniging en over de voorgenomen maatregelen en kunnen toetsen of op milieuhygiënisch toereikende en aanvaardbare wijze zal worden gesaneerd.

Enkele van de in de verordening gestelde regels worden hieronder nader toegelicht.

Eerste lid

A. Algemene gegevens

De in dit artikellid op te nemen gegevens zijn bedoeld om een goed beeld te krijgen van de lokale omstandigheden. Bovendien worden gegevens gevraagd die nodig kunnen zijn als Gedeputeerde Staten gebruik willen maken van hun bevoegdheden.

iv. de opdrachtgever van de sanering kan de eigenaar van de grond zijn, maar ook een rechtspersoon die de sanering uitvoert voor anderen.

v. inzicht in de planning is van belang om de volgorde van de werkzaamheden en daarmee de uitvoerbaarheid van de sanering te kunnen beoordelen, mede in verband met beschikbare middelen.

B. Keuze saneringsvariant

De keuze van de saneringsvariant dient te worden gemotiveerd. Uitgangspunt hierbij is dat de bodem ten minste geschikt moet worden gemaakt voor de beoogde functie, waarbij het risico van verspreiding van de verontreiniging zoveel mogelijk beperkt moet worden.

C. De te nemen maatregelen

i. Aangegeven wordt welke werkzaamheden noodzakelijk zijn om de uitvoering van de sanering mogelijk te maken. Het kan hierbij gaan om sloop van gebouwen en funderingen, het verleggen van kabels en leidingen, de indeling van het werkterrein, de ontsluiting van het werkterrein, aan- en afvoerroutes, het voorkomen van zettingen, etcetera.

ii. De eventuele hydrologische maatregelen worden omschreven, waarbij onder meer aandacht wordt gegeven aan de dimensionering van de grondwateronttrekkings- en infiltratiesystemen en voor de gekozen zuiveringstechniek. De (geo)hydrologische voorzieningen kunnen zowel een verlaging als een verhoging van het grondwater tot gevolg hebben. Dit hangt af van het feit of het gaat om een onttrekking of het infiltreren van water. Bij de andere technische voorzieningen moet worden gedacht aan voorzieningen voor bodemluchtexttractie of het toevoegen van voedingsstoffen voor een in situ sanering van het grondwater. Het is voor een verantwoorde beoordeling van het saneringsplan noodzakelijk dat deze invloeden op de omgeving worden aangegeven, bijvoorbeeld de kans op zettingen en wat daar tegen wordt gedaan in technische zin en/of door het afsluiten van verzekeringen.

iii. Eventuele maatregelen die milieuhygiënisch ongewenste effecten voor de omgeving kunnen voorkomen of beperken, moeten worden aangegeven, zoals maatregelen die

gericht zijn op het voorkomen van stank- en geluidsoverlast en maatregelen gericht op de beperking van emissie van stoffen naar lucht en oppervlaktewater. Soms zullen deze maatregelen in vergunningen zijn voorgeschreven. Met een verwijzing kan dan worden volstaan.

iv. Voor het onttrekken van grondwater dient te worden aangegeven waarom het niet geheel of slechts gedeeltelijk gereinigd zal worden. Hiervoor hoeft echter geen beoordeling van reinigbaarheid te worden overlegd.

v. Gegevens over de kwaliteit en kwantiteit van de aanvulgrond zijn van belang voor de beoordeling of na uitvoering van de sanering de bodem geschikt is voor de beoogde functie daarvan

vi. Onder een grondwateronttrekkingssysteem kan bijvoorbeeld worden verstaan het plaatsen van peilbuizen, en/of pompputten. Met de weergave van het zijaanzicht/de dwarsdoorsnede van de bodem wordt inzichtelijk gemaakt hoe diep zal worden ontgraven en hoe diep de peilbuizen zullen worden gezet.

Afwijking van de eisen voor het saneringsplan (artikel 3.4.2.4 tweede lid)

In de praktijk blijkt dat het niet altijd mogelijk is te voldoen aan de eisen die in de Wet bodembescherming en de Omgevingsverordening ten aanzien van het saneringsplan worden gesteld en dat de nadere eisen uit de Omgevingsverordening niet altijd relevant zijn. Daarom is in het tweede lid een afwijkingsmogelijkheid ingebouwd. Het gaat in feite om twee situaties.

Ten eerste kunnen wettelijk gegevens vereist zijn die in een specifiek geval feitelijk irrelevant zijn of eenvoudigweg niet aanwezig zijn. Bijvoorbeeld de situatie waarin geen grondontgraving plaatsvindt, maar alleen een grondwatersanering of waarin geen ontgraving of sanering plaatsvindt maar isolatie geschiedt door het plaatsen van een gebouw. In dergelijke situaties worden alleen die gegevens geleverd die redelijkerwijs ook geleverd kunnen worden.

Ten tweede kan zich de situatie voordoen waarin de verstrekking van bepaalde gegevens de indiener van het saneringsplan niet zinvol voorkomt of het verzamelen van de gevraagde gegevens disproportioneel is in verhouding tot het belang dat met de sanering is gediend.

Het tweede lid geeft de mogelijkheid beter in te spelen op de feitelijke situatie. Aangezien de aanvrager moet motiveren waarom bepaalde gegevens niet worden aangeleverd kan het bevoegde gezag snel beoordelen of het met het plan instemt en heeft het zo nodig argumenten om bezwaren van andere belanghebbenden te weerleggen. Ontbreekt een (goede) motivering, dan kan de indiener van het saneringsplan op grond van artikel 4:5 Algemene wet bestuursrecht een termijn worden gesteld waarbinnen hij hetzij de aanvullende gegevens hetzij een motivering waarom die gegevens ontbreken, alsnog kan verschaffen. De afwijkingsmogelijkheid betreft overigens alleen de provinciale uitwerkingsbevoegdheid op basis van artikel 39, eerste lid, van de Wet bodembescherming. Van de wettelijke eisen in artikel 39, eerste lid, kan niet worden afgeweken.

Bijzondere bepalingen voor oppervlaktelichamen (artikel 3.4.2.5)

Dit artikel gaat over de inhoud van een saneringsplan van waterbodems. In principe is de regeling in de Wet bodembescherming met betrekking tot waterbodems vervallen met de inwerkingtreding van de Waterwet. Daarmee is tevens de noodzaak vervallen tot opname van aanvullende regels in de Omgevingsverordening ten behoeve van

waterbodemsaneringen. Echter, voor het geval van samenloop van bevoegdheden, is een summiere regeling in de Wet bodembescherming achtergebleven. Van samenloop kan sprake zijn in een situatie waarbij een verontreiniging van de bodem zich zowel in de landbodem als in de waterbodem bevindt. Voor het geval dat sprake is van ernstige verontreiniging in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam, de bron van die ernstige verontreiniging zich bevindt in de landbodem en de verontreiniging in de landbodem spoedeisend is, is in de Wet bodembescherming een artikel opgenomen dat regelt dat de bevoegdheid van het bevoegd gezag mede ziet op deze situaties. Dit betekent dat er in die gevallen nog wel degelijk sprake kan zijn van een saneringsplan voor de waterbodem. Ten behoeve van dergelijke situaties blijft het mogelijk om middels de Omgevingsverordening gegevens te verlangen die het saneringsplan dient te bevatten welke van belang zijn bij de sanering van de waterbodem.

Meldingsplichten (artikel 3.4.2.6)

Voor het toezicht op de uitvoering van het saneringsplan is het van belang dat het bevoegd gezag op de hoogte is van het werkelijke tijdstip waarop met de sanering een aanvang wordt gemaakt. Het aangeven van de vermoedelijke datum in het saneringsplan is daarvoor niet voldoende. Regelmatig komt het voor dat de feitelijke aanvang van de werkzaamheden na instemming met het saneringsplan door allerlei omstandigheden (ontbrekende vergunningen, ontbrekende materialen, weersomstandigheden en dergelijke) opschuift of dat door dergelijke voorzienbare onzekere omstandigheden geen exacte datum kan worden gegeven. Het is vanuit handhavingsoogpunt gewenst dat de start van de sanering wordt gemeld aan Gedeputeerde Staten. Voorts is het gewenst dat indien de datum van de start van de sanering wijzigt, dit eveneens kenbaar wordt gemaakt. Door middel van een mededeling uiterlijk twee weken voor het begin van de daadwerkelijke sanering wordt de noodzakelijke informatie verkregen en voorkomen dat voor het saneringsplan gegevens worden gevraagd, waarvan de beantwoording op het moment van indiening van het saneringsplan niet of slecht mogelijk is. Voor wat betreft het normadressaat bij de diverse meldingsplichten wordt verwezen naar de algemene toelichting. Om adequaat toezicht te kunnen uitoefenen, dient het toezicht gericht te zijn op die aspecten die vanuit milieuoogpunt en vanwege fraudegevoeligheid van belang zijn. Hiervoor is het noodzakelijk dat Gedeputeerde Staten tijdig op de hoogte worden gebracht van de verschillende fasen van de saneringsuitvoering. Zodra degene die de sanering feitelijk uitvoert weet op welk tijdstip over het gehele gebied van de ontgraving de einddiepte bereikt zal worden en voor het moment dat tot aanvulling van de ontgraving met grond wordt overgegaan, dient hij Gedeputeerde Staten hiervan op de hoogte te stellen. Indien sprake is van ontgraving en aanvulling in gedeeltes, dient de melding per gedeelte plaats te vinden. Op basis hiervan kan controle worden uitgevoerd, voordat de put zal worden volgestort met grond. Aanwezigheid namens Gedeputeerde Staten is dan mogelijk bij de bemonstering van de put en - indien wenselijk - om een contra-expertise uit te voeren. Ook de melding van het einde van de grond- en grondwatersanering, de afronding van de in situ sanering en het aanwezig blijven van restverontreiniging zijn van belang om controles te kunnen uitvoeren.

In het vijfde lid is de verplichting opgenomen om bij een gefaseerde sanering op grond van artikel 38 van de Wet bodembescherming de afronding van elke saneringsfase aan Gedeputeerde Staten kenbaar te maken op de in het vierde lid genoemde wijze.

Melding wijziging saneringsplan (artikel 3.4.2.7)

Uit artikel 39, vierde lid, van de Wet bodembescherming vloeit voort dat indien degene

die saneert constateert dat van het saneringsplan zal (moeten) worden afgeweken, hij twee weken voorafgaande aan de uitvoering hiervan melding aan Gedeputeerde Staten dient te doen. Gedeputeerde Staten beoordelen vervolgens binnen twee weken of de afwijking binnen de gekozen saneringsdoelstelling past en acceptabel is. De wijziging moet passen binnen het saneringsplan waarmee reeds is ingestemd. De mededeling dat zulks het geval is, valt derhalve eveneens binnen dit saneringsplan en betreft dus geen beschikking. Van een beschikking is evenmin sprake als Gedeputeerde Staten constateren dat de wijziging niet past binnen het saneringsplan waarmee reeds is ingestemd. In dat geval zal sprake zijn van een belangrijke wijziging van het saneringsplan (bijvoorbeeld een ander saneringsresultaat of het toepassen van een andere saneringsmethode) en zal een nieuw saneringsplan moeten worden ingediend, waarop besluitvorming met toepassing van de Algemene wet bestuursrecht plaatsvindt.

Op grond van artikel 39, vierde lid, van de Wet bodembescherming is Provinciale Staten de bevoegdheid gegeven nadere regels te stellen omtrent de gegevens die bij de melding omtrent een wijziging van het saneringsplan worden verstrekt. Voor het beoordelen van een melding tot wijziging van het saneringsplan is het noodzakelijk te vernemen om welke afwijkingen (opsomming hiervan) het gaat, wat de inhoud van deze afwijkingen is en welke gevolgen dit heeft ten opzichte van het eerdere saneringsplan waarmee is ingestemd, alsmede de reden om van het saneringsplan af te wijken.

Op grond van artikel 39, vijfde lid, van de Wet bodembescherming kunnen Gedeputeerde Staten aanwijzingen geven naar aanleiding van de melding wijziging saneringsplan. Dit betreft eveneens geen beschikking, aangezien het aanwijzingen betreft op aspecten die binnen het saneringsplan vallen waarmee al is ingestemd en dus binnen de reeds doorlopen procedure zijn afgehandeld.

Inhoud evaluatieverslag (artikel 3.4.2.8)

Het evaluatieverslag geeft Gedeputeerde Staten inzicht in de manier waarop de sanering is uitgevoerd. Op basis van het verslag kunnen Gedeputeerde Staten beslissen dat de sanering naar behoren is afgerond, dan wel dat de uitvoering van de saneringsmaatregelen nog voortzetting behoeft, aangezien de saneringsdoelstelling als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de Wet bodembescherming nog niet is behaald.

Artikel 39c van de Wet bodembescherming geeft een opsomming van de gegevens die in het verslag in ieder geval vermeld moeten staan. In het derde lid van dat artikel is Provinciale Staten de bevoegdheid gegeven nadere regels te stellen ten aanzien van de gegevens die in het verslag worden opgenomen. De ervaring leert dat de eisen van de wet minimaal zijn en in de meeste gevallen onvoldoende beeld geven van de uitgevoerde sanering. Verdere gegevens, precies aangegeven op plattegronden of kaarten, zijn daarom onontbeerlijk.

Inhoud nazorgplan (artikel 3.4.2.9)

Aan de hand van het nazorgplan kunnen Gedeputeerde Staten zich een goed oordeel vormen over de aard en omvang van de restverontreiniging en over de (voorgenomen) maatregelen ten aanzien van deze verontreiniging. Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten toetsen of de voorgenomen maatregelen in milieuhygiënisch opzicht toereikend en aanvaardbaar zijn. Het bevoegd gezag stemt slechts met het nazorgplan in als de daarin opgenomen gebruiksbepalingen of nazorgmaatregelen naar het oordeel van Gedeputeerde Staten voldoende zijn om er voor te zorgen dat de restverontreiniging niet zal leiden tot kwaliteitsvermindering van de bodem. In artikel 39d van de Wet bodembescherming worden nagenoeg geen eisen gesteld aan het nazorgplan. Dit heeft tot gevolg dat in artikel 3.4.2.9 van deze verordening veel eisen zijn opgenomen omtrent

de inhoud van het nazorgplan. Hierbij is evenwel aangesloten bij de praktijk die hieromtrent bestaat. Tevens zijn de eisen afgeleid uit de diverse zogeheten checklisten die de bevoegde gezagen hanteren bij de oordeelsvorming over een nazorgplan.

Enkele van de in de verordening gestelde regels worden hieronder nader toegelicht.

eerste lid

a. Algemene gegevens

v. Volgens artikel 39e, tweede lid, van de Wet bodembescherming is degene die saneert gehouden de nazorg uit te voeren, dan wel degene die daartoe is aangewezen in het nazorgplan. In principe kan in het nazorgplan elke willekeurige derde worden aangewezen. Het dient gewaarborgd te zijn dat er instemming is van degene die voor de nazorg wordt aangewezen. In de memorie van toelichting bij de "Wijziging van de wet bodembescherming" (29 462) wordt aangegeven dat het belasten van een derde met de nazorg gepaard zal gaan met contractuele afspraken. Om zekerheid te hebben dat de derde op de hoogte is van de – omvang van de – overgedragen nazorg is het noodzakelijk dat bij het nazorgplan waarin een derde als nazorgverantwoordelijke wordt aangewezen het daaraan ten grondslag liggende contract wordt overlegd, dan wel een door beide partijen ondertekende verklaring wordt overlegd waaruit blijkt dat de derde de nazorgverantwoordelijkheid overneemt. De derde die wordt aangewezen als nazorgverantwoordelijk kan een opvolgende eigenaar zijn, maar ook een andere rechtspersoon, bijvoorbeeld een specifieke nazorgorganisatie. Het verdient bovendien de voorkeur om de tenaamstelling van de beschikking op het nazorgplan te wijzigen bij een nieuwe nazorgverantwoordelijke. Dat kan geschieden door een gezamenlijk verzoek tot naamswijziging van die beschikking. Dit geldt temeer wanneer de locatie nadien wederom van eigenaar verwisselt en beoogd is dat de eigenaar de nazorgverantwoordelijke is.

d. Nazorgmaatregelen

Nazorg richt zich op het beheer van de restverontreinigingen. Dit beheer omvat het gebruik van de bodem, de instandhouding van de eventueel aangebrachte isolatievoorzieningen en de monitoring van de restverontreiniging. Ten aanzien van het gebruik van de bodem houdt nazorg in dat de gebruiksbeperkingen in acht genomen worden. Een gebruiksbeperking kan bijvoorbeeld zijn, dat gebruik voor consumptie van gewassen uit de tuin niet is toegestaan. Nazorg richt zich ook op het instandhouden van de isolerende voorzieningen. Deze kunnen zijn aangebracht bij de sanering van immobiele verontreinigingen. Ze kunnen bestaan uit bijvoorbeeld: een leeflaag, deklaag, verhardingslaag of een bouwvloer. Isolerende voorzieningen worden soms aangebracht bij de sanering van mobiele verontreinigingen. Veelal betreft dit complexe mobiele verontreinigingen, waarbij het geheel of een deel van de verontreiniging wordt geïsoleerd. De isolerende voorzieningen kunnen bestaan uit een civieltechnische isolatie, bijvoorbeeld: een damwand, een bovenafdichting, of uit een geohydrologische isolatie, zoals drainage- en grondwateronttrekkingssystemen. Bij het isoleren van mobiele verontreiniging hoort een periodieke monitoring van het grondwater om eventuele lekkages te ontdekken en een periodieke controle op de werking van de isolerende voorziening of vervanging van dergelijke voorzieningen. Nazorg kan zich ook richten op monitoring van de restverontreiniging zonder dat sprake is van een isolatievoorziening. Dit is alleen relevant bij mobiele verontreinigingen. Indien twijfel bestaat over de stabiliteit van de restverontreiniging, is monitoring van het grondwater gewenst.

v. Bij een calamiteit kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de situatie waarin

verontreinigd grondwater zich verspreid vanwege een defect aan het beheerssysteem (drain, pomp, zuivering).

f. Financiële aspecten

Het nazorgplan dient inzicht te bieden in de kosten van uitvoering. Bovendien moet het voor het bevoegd gezag duidelijk zijn dat de saneerder deze kosten kan dragen. Hiervoor kan eventueel een financiële zekerheidstelling worden verlangd door het bevoegd gezag op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Wet bodembescherming.

Sanering door provincie (artikel 3.4.2.10)

Indien er geen initiatief is tot saneren (en dit ook niet kan worden verlangd), maar onderzoek of sanering vanuit milieuhygiënische noodzaak wel geboden is, zijn Gedeputeerde Staten belast met onderzoek en sanering van de in hun provincie gelegen gevallen van ernstige verontreiniging (artikel 48 van de Wet bodembescherming, vangnetbepaling). De aanpak van dergelijke gevallen verloopt niet via artikel 28 van de Wet bodembescherming, maar op basis van artikel 48 van de Wet bodembescherming. Er is niets gereguleerd omtrent de procedure voor de vaststelling van saneringsplannen, evaluatierapporten en nazorgplannen voor de aanpak van deze gevallen. Artikel 3.4.2.10 bevat procedurele bepalingen voor de vaststelling van bovengenoemde stukken en de hierbij te doorlopen voorbereidingsprocedure. Er is voor gekozen om de uniforme voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht te volgen bij de voorbereiding van een besluit tot vaststelling van een saneringsplan. Deze voorbereidingsprocedure voorziet in:

- ter inzagelegging van een ontwerpbesikking en de stukken naar aanleiding waarvan de besikking wordt gegeven;
- de mogelijkheid voor belanghebbenden om terzake schriftelijk of mondeling zienswijzen naar voren te brengen.

In bepaalde gevallen kan het toepassen van deze uniforme openbare voorbereidingsprocedure als te zwaar en niet voldoende toegesneden op de praktijk worden ervaren. Het derde lid van artikel 3.4.2.10 geeft Gedeputeerde Staten daarom de mogelijkheid te besluiten afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet toe te passen, indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat aan de toepassing van de procedure geen behoefte bestaat. Een dergelijk besluit moet worden aangemerkt als een voorbereidingshandeling waartegen op grond van artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht in beginsel geen bezwaar of beroep open staat.

Het vierde lid schrijft voor dat indien Gedeputeerde Staten besluiten dat er geen behoefte is aan de toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, zij van deze beslissing openbaar kennis geven als bedoeld in de Wet bodembescherming (artikel 28, zevende lid, Wet bodembescherming).

Het doel van deze bepaling is belanghebbenden die bij het bepalen van de kring van belanghebbenden mogelijkterwijs "over het hoofd" zijn gezien, de mogelijkheid te bieden alsnog hun reactie kenbaar te maken.

Ontgrondingen (paragraaf 3.4.3)

Vergunningen Ontgrondingenwet

De ontgrondingenwet bepaalt, dat voor het afgraven van grond (verlaging van het maaiveld of de bodem van een water) een vergunning nodig is. In sommige gevallen is

een vergunning nodig van het Rijk. Bijvoorbeeld wanneer de ontgroning in zee plaatsvindt. Maar meestal is de Provincie (Gedeputeerde Staten) bevoegd om te beslissen op vergunningsaanvragen. Bij de beslissing op een vergunningsaanvraag moet een afweging worden gemaakt van alle bij de ontgroning betrokken belangen. In de vergunning kunnen voorschriften worden opgenomen ter bescherming van belangen, die mogelijk door de ontgroning worden geschaad, zoals archeologische en landschappelijke waarden.

Wetgeving

De Ontgrondingenwet bevat de hoofdregel: in het algemeen is voor ontgronden een vergunning nodig. Niet voor elke bodemverlaging is echter een dergelijke vergunning vereist. De Ontgrondingenwet kent enkele uitzonderingen op de vergunningsplicht. In de praktijk zijn vooral deze uitzonderingen van belang, die de provincies in een verordening mogen opnemen. In deze verordening staan een tiental gevallen, waarin de vergunningsplicht niet geldt. In een aantal gevallen is wel sprake van een meldingsplicht. Het gaat hierbij om ontgronden met een omvang groter dan 1500 m.³

3.5 Geluidhinder

In titel 3.5 zijn de regels ter voorkoming of beperking van geluidhinder in bij de verordening aangewezen gebieden (stiltegebieden) opgenomen. Deze regels zijn inhoudelijk niet gewijzigd ten opzichten van de regels uit de Provinciale Milieuverordening.

Ingevolge artikel 1.2, tweede lid onder a en b, van de Wet milieubeheer bevat de verordening ten minste voor een tweetal categorieën van gebieden regels:

- regels ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning in bij de verordening aangewezen gebieden (het tweede lid onder a);
- regels inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in bij de verordening aangewezen gebieden (het tweede lid onder b).

De gebieden ter voorkoming of beperking van geluidhinder zijn als stiltegebieden opgenomen op de kaart Regels Water en Milieu.

In artikel 3.5.4 zijn de gedragingen opgenomen die zijn verboden in de aangewezen gebieden omdat zij het stille karakter van het gebied verstoren. In de toestellenlijst zijn die mobiele geluidsbronnen opgenomen die door hun niet-permanente karakter moeilijk via de ruimtelijke ordening te weren zijn. Toestellen die zijn verboden zijn airgun- en andere knalapparatuur, een omroepinstallatie, sirene, hoorn, een modelvliegtuig, modelboot, modelauto die wordt aangedreven door een verbrandingsmotor, een muziekinstrument en een jet-ski. Ook is het verboden om met een motorvoertuig of bromfiets buiten de openbare weg of buiten andere voor bestemmingsverkeer openstaande wegen of terreinen te zijn (artikel 3.5.5).

Er zijn uitzonderingen op de bovenstaande verboden, deze uitzonderingen zijn genoemd in artikel 3.5.6. De verboden op het gebruik van toestellen of motorvoertuigen gelden niet in het kader van bedrijfsmatige land-, tuin- en bosbouw, jacht en visserij. Ook voor normaal onderhoud en beheer (binnen de geldende wet- en regelgeving) en in het kader van het normale wonen is een uitzondering opgenomen.

3.6 Vergoeding van kosten en schade

Vergoeding van kosten en schade (titel 3.6)

Titel 3.6 bevat enkele procedurele bepalingen met betrekking tot de totstandkoming van een beslissing over de vergoeding van schade en kosten door het van toepassing worden van grondwaterbeschermingsregels. De bepalingen vormen een uitwerking van en aanvulling op de bepalingen in de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Bij de voorbereiding van een schadevergoedingsbeschikking zullen doorgaans alleen de aanvrager, de adviserende deskundigen en de grondwateronttrekker (het waterleidingbedrijf) betrokken zijn, daarom is de voorbereidingsprocedure uit afdeling 4.1 Awb van toepassing. Het bevoegde gezag kan zich laten adviseren door een of meer deskundigen. Wezenlijk voor de advisering is dat de deskundigen in staat zijn een onpartijdig oordeel te geven over de toepasselijkheid van de wettelijke criteria op de aanvraag om vergoeding of op de ambtshalve toekenning daarvan. Naast de aanvrager of degene aan wie Gedeputeerde Staten uit eigen beweging een schadevergoeding willen toekennen, wordt ook het waterleidingbedrijf in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk haar opvattingen kenbaar te maken. Het waterleidingbedrijf heeft een bijzonder belang bij de besluitvorming ter zake omdat de kosten van schadevergoeding voor haar rekening kunnen worden gebracht.

Hoofdstuk 4 Water

4.1 Algemeen

Algemeen (titel 4.1)

De Waterwet is sinds 22 december 2009 van kracht, inclusief het Waterbesluit (een algemene maatregel van bestuur) en de Waterregeling (een ministeriële regeling). De Waterwet voorziet in een modern juridisch instrumentarium om het waterbeheer te ondersteunen. Naast de integratie van wetgeving is modernisering, stroomlijning en vermindering van regels en administratieve lasten leidraad geweest bij de ontwikkeling van deze wet. De Waterwet heeft tot gevolg gehad dat de provinciale instrumentele waterregelgeving moest worden herzien. Deze herziening is dermate omvangrijk geweest dat voor de leesbaarheid van de provinciale waterregelgeving er nieuwe waterverordeningen zijn opgesteld. Naast de Waterverordening provincie Gelderland, die onder andere het regionale waterplan en het onderwerp grondwater (voor zover een provinciale bevoegdheid) regelt, is er per waterschap een interprovinciale waterverordening die de waterschapseigen onderwerpen regelt. De Waterverordening provincie Gelderland is opgenomen in hoofdstuk 4 Water van deze verordening. De waterverordeningen per waterschap zullen in een later stadium in de omgevingsverordening worden opgenomen.

Wijzigingen ten opzichten van de Waterverordening provincie Gelderland

De regels met betrekking tot de Commissie van deskundigen (hoofdstuk 5 van de Waterverordening provincie Gelderland) zijn komen te vervallen. Het instellen van een commissie van deskundigen die is belast met het onderzoek naar schadevragen die verband houden met watervergunningen voor het onttrekken van grondwater, is gelet op artikel 82 van de Provinciewet een zelfstandige bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Het instellen van een dergelijke commissie kan in verband hiermee niet dwingend door Provinciale Staten worden opgelegd aan Gedeputeerde Staten. Artikel 5.1 waarin een dergelijke verplichting is opgenomen, dient daarom te worden geschrapt. Dit geldt daarmee ook voor de andere artikelen van hoofdstuk 5, waarin procedurele bepalingen zijn opgenomen samenhangend met de werkwijze van de commissie. De colleges van Gedeputeerde Staten van de twaalf provincies hebben in 2010 bij gemeenschappelijk besluit één landelijke, onafhankelijk opererende commissie ingesteld, de Adviescommissie Schade Grondwater geheten. Voor deze aanwijzing en de procedure wordt verwezen naar het Instellingsbesluit Adviescommissie Schade Grondwater, Provinciaal Blad 2011/15.

Daarnaast is de uitzondering van de vergunningplicht voor kleine bodemenergiesystemen (artikel 4.3 van de Waterverordening provincie Gelderland) komen te vervallen. Op 1 juli 2013 is het Wijzigingsbesluit Bodemenergiesystemen (verder genoemd: wijzigingsbesluit) in werking getreden. Dit wijzigingsbesluit beoogt onder andere een gelijk speelveld voor open en gesloten bodemenergiesystemen te creëren en meer aandacht te besteden aan gebiedsgericht beleid in drukke gebieden of gebieden met een grote energiebehoefte. In het wijzigingsbesluit worden algemene regels opgenomen voor kleine gesloten bodemenergiesystemen. In artikel 4.3 van de Waterverordening provincie Gelderland zijn de kleine open bodemenergiesystemen met

een pompcapaciteit van maximaal 10 m³/uur vrijgesteld van de vergunningplicht en de meet- en registratieverplichting. Om een gelijk beschermingsniveau te creëren is het noodzakelijk dat deze vrijstelling voor kleine open bodemenergiesystemen komt te vervallen. Een belangrijke doelstelling van het wijzigingsbesluit is het invoeren van gebiedsgericht beleid in drukke gebieden of gebieden met een grote energiebehoefte. Beoogd is om de ondergrond beter te ordenen zodat meer bodemenergiesystemen kunnen worden geïnstalleerd zonder dat ze onderling gaan interfereren. Belangrijk daarbij is het doorbreken van het beginsel 'Wie het eerst komt, die het eerst pompt' waardoor doelmatiger gebruik kan worden gemaakt van bodemenergie. Dit gebiedsgericht beleid houdt in dat de gemeente of provincie bij verordening zogenaamde interferentiegebieden kunnen aanwijzen. Het wijzigingsbesluit regelt dit in het Besluit lozen buiten inrichtingen (artikel 19a). In deze gebieden worden ook alle gesloten systemen vergunningplichtig. Het ligt na inwerkingtreding van het Wijzigingsbesluit daarom niet voor de hand om voor kleine open bodemenergiesystemen in interferentiegebieden vrijstelling van de watervergunning te verlenen. Om te voorkomen dat open bodemenergiesystemen die reeds zijn geïnstalleerd en voorheen niet vergunningplichtig waren alsnog onder de vergunningplicht komen te vallen, is in artikel 8.3.2.2 overgangsrecht opgenomen. Tenslotte is in deze verordening een regel opgenomen met betrekking tot de realisatie van waterfuncties bij de uitvoering van waterprojecten in relatie tot de waterfuncties zoals voorgeschreven in de Omgevingsvisie Gelderland.

Artikelgewijze toelichting

artikel 4.1.1 Begripsbepalingen

In artikel 4.1.1 zijn de begripsbepalingen opgenomen. De begripsbepalingen die in de Waterwet en het Waterbesluit zijn opgenomen (zoals bijvoorbeeld oppervlaktewaterlichaam en bergingsgebied) zijn niet in deze verordening herhaald. Gemakshalve wordt voor de uitleg van die begripsbepalingen verwezen naar de Waterwet en de daarbij behorende besluiten.

De omschrijving van het begrip vaarweg is ontleend aan artikel 1.01, onderdeel D 5 van het Binnenvaartpolitiereglement (verder in deze toelichting: BPR). Binnen deze omschrijving valt het begrip vaarwater, zijnde het gedeelte van een vaarweg dat feitelijk door de scheepvaart kan worden gebruikt. De beperking 'voor zover vermeld op lijst A of lijst B' voorkomt dat ook sloten en dergelijke kleine wateren in principe onder het regime van de verordening vallen.

4.2 Vaarwegen

Vaarwegen (titel 4.2)

De Waterwet beoogt te bewerkstelligen dat landsdekkend is bepaald wie belast zijn met het beheer van watersystemen. Hiertoe is in artikel 3.1 van de Waterwet bepaald dat alle watersystemen of onderdelen daarvan die bij het Rijk in beheer zijn, worden aangewezen bij algemene maatregel van bestuur. In artikel 2.2, tweede lid, van de Waterschapswet is bepaald dat de zorg voor het regionale watersysteem bij reglement aan waterschappen wordt opgedragen, tenzij dat niet verenigbaar is met een goede organisatie van de waterstaatkundige verzorging. De reglementaire taakopdracht is

gebiedsgericht. Dat betekent dat alle regionale watersystemen of onderdelen daarvan bij een waterschap in beheer zijn, tenzij er sprake is van een uitzonderingssituatie als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Waterschapswet.

Op grond van artikel 3.2, eerste lid, van de Waterwet moeten voor de niet bij het Rijk in beheer zijnde watersystemen of onderdelen daarvan bij provinciale verordening beheerders worden aangewezen. Hierbij dient artikel 2, tweede lid, van de Waterschapswet in acht te worden genomen. Ter uitvoering van artikel 3.2 van de Waterwet is in artikel 4.2.1 van deze verordening het waterschap aangewezen als beheerder van het regionale watersysteem. Hierbij is verwezen naar de reglementaire omschrijving van de taak van het waterschap, zijnde de waterstaatkundige verzorging van zijn gebied, voor zover deze taak niet aan andere publiekrechtelijke lichamen is opgedragen. Met de in taakopdracht opgenomen clausulering wordt bereikt dat de toedeling van beheer geen betrekking heeft op watersystemen die in beheer zijn bij het Rijk of op vaarwegbeheer dat als onderdeel van het watersysteembeheer bij een gemeente of provincie berust, zijnde een uitzonderingssituatie als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Waterschapswet.

Aanwijzing vaarwegbeheerders

Alleen daar waar sprake is van substantiële meerkosten vanwege de scheepvaart, moet het vaarwegbeheer worden onderscheiden van het watersysteembeheer (waterkwaliteit, waterkwantiteit en veiligheid) en een vaarwegbeheerder worden aangewezen. Uit inventarisatie is gebleken dat bij een aantal wateren in Gelderland het vaarwegbeheer om deze reden dient te worden onderscheiden van het watersysteembeheer. Het gaat hierbij om de Arkervaart en gedeeltes van de Linge en de Oude IJssel. Daarnaast gelden voor een aantal situaties reeds bestaande afspraken omtrent de beheersituatie. Hiermee hebben we bij aanwijzing rekening gehouden. De bestaande afspraken hebben betrekking op (delen van) de volgende vaarwegen:

- Oude IJssel vanaf de Slingerparallel tot en met de Stuw Uift (vaarwegbeheerder Waterschap Rijn en IJssel). Waterschap Rijn en IJssel heeft in het verleden samen met het recreatieschap besloten om dit deel van de Oude IJssel open te houden voor vaarwegverkeer nadat wij besloten hadden deze vaarweg te sluiten. Voor dit gedeelte van de Oude IJssel is Gedeputeerde Staten daarom niet aangewezen. Op deze vaarweg vindt geen beroepsscheepvaart, maar recreatiescheepvaart plaats. Er wordt op basis van de Richtlijn kostenverdeling vaarwegbeheer vanuit gegaan dat geen sprake is van substantiële meerkosten omdat het aantal recreatieschepen kleiner is dan 5.000.
- Korne (vaarwegbeheerder Gedeputeerde Staten van Gelderland). Op basis van de Vaarwegverordening Gelderland 2009 zijn afspraken gemaakt met het waterschap Rivierenland over de kostenverdeling. Daarom wijzen wij onszelf aan als vaarwegbeheerder van de Korne.
- Gekanaliseerde Linge tussen de Arkelse dam en ongeveer 750 meter bovenstrooms van de A15 (vaarwegbeheerder waterschap Rivierenland). Dit gedeelte van het beheer van de Linge heeft waterschap Rivierenland met ingang van 1 januari 2006 overgedragen gekregen van het Rijk. Voor de kosten heeft het rijk het waterschap middels een afkoopsom gecompenseerd.

Vaarwegbeheer

De bepalingen in titel 4.2 zijn gebaseerd op de in 2007 door het IPO vastgestelde Modelverordening Vaarwegen. Er hebben aanpassingen plaatsgevonden voor zover de tekst van de Waterwet daartoe noodzaakte en voor zover dat noodzakelijk was in

verband met het integreren van die modelverordening in deze verordening.

Titel 4.2 heeft betrekking op het vaarwegbeheer. Bij vaarwegbeheer gaat het om instandhouding van de natte infrastructuur waarover scheepvaartverkeer moet kunnen plaatsvinden, alsmede om aanleg en verbetering van objecten die deel uitmaken van die infrastructuur. In de praktijk wordt dit wel omschreven als 'het instandhouden van de bak'. Voor het (technisch) beheer van de droge infrastructuur zijn richtlijnen opgenomen in de Wegenwet. Voor het beheer en onderhoud van de natte infrastructuur is echter geen specifiek wettelijk kader beschikbaar. Deze titel en de daarop berustende bepalingen hebben tot doel om regels te stellen in het belang van de instandhouding, de bruikbaarheid en bescherming van de vaarwegen en de bijbehorende werken. Daarnaast worden aanvullende regels gesteld in het belang van de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer op de vaarwegen.

Deze titel heeft geen betrekking op het nautisch beheer. Het nautisch beheer is gericht op het bevorderen van een veilige, vlotte en doelmatige afwikkeling van het scheepvaartverkeer, onder andere door regulering en handhaving. Het nautisch beheer is min of meer uitputtend geregeld in de zogenaamde hogere regelgeving: de Scheepvaartverkeerswet en de daaruit voortvloeiende regelingen zoals onder meer het Binnenvaartpolitiereglement (BPR) en het Besluit Administratieve Bepalingen Scheepvaartverkeer (BABS).

Er wordt in titel 4.2 gesproken over 'Vaarwegenlijst A', de vaarwegen in beheer bij de provincie, en 'Vaarwegenlijst B', de vaarwegen in beheer bij derden (het Rijk uitgezonderd) en onder toezicht van de provincie. In titel 4.2 en deze toelichting is uitgegaan van een keuze voor een ruime werkingssfeer, dat wil zeggen toepassing van de verordening op de vaarwegen van zowel lijst A als lijst B. De ruimte die een provincie heeft om te kiezen voor een brede werkingssfeer wordt mede bepaald door de juridische en bestuurlijke structuur die is gehanteerd bij het overdragen van taken en bevoegdheden met betrekking tot het vaarwegbeheer aan derden, waaronder waterschappen en gemeenten.

Toedeling (vaarweg)beheer (artikel 4.2.1.1)

Artikel 4.2.1.1, tweede lid voorziet in de aanwijzing van beheerders. Hiertoe is op een lijst en een daarbij behorende kaart aangegeven welk bestuursorgaan is belast met het vaarwegbeheer van deze regionale wateren. Door middel van deze lijst wordt de bestaande beheersituatie vastgelegd. Daarmee is deze lijst voor de bestuurspraktijk bepalend voor de vraag welk bestuursorgaan aangaande het vaarwegbeheer van bedoelde wateren een zorgplicht heeft dan wel bevoegdheden heeft.

Vaarwegenlijst A bevat alleen de vaarwegen die bij de provincie in beheer zijn. Bij de Vaarwegverordening Gelderland 2009 is van het waterschap Rijn en IJssel en het waterschap Rivierenland de medewerking gevorderd in de uitvoering van het vaarwegbeheer van de in lijst A opgenomen vaarwegen. De waterschappen voeren feitelijk het beheer en onderhoud aan deze vaarwegen uit en krijgen de kosten daarvoor vergoed. Op Vaarwegenlijst B zijn alle wateren opgenomen die van regionale betekenis zijn voor de scheepvaart en waarop de provincie het toezicht heeft.

Werkings sfeer (artikel 4.2.2.1)

Dit artikel gaat er vanuit dat deze titel geldt voor alle vaarwegen opgenomen op Vaarwegenlijst A en Vaarwegenlijst B bij deze verordening die zijn gelegen binnen de provincie Gelderland, behalve voor de vaarwegen in beheer van het Rijk.

Vaarwegprofiel (artikel 4.2.2.2)

Gedeputeerde Staten stellen de vaarwegprofielen vast. Dit geldt ook voor lijst B-vaarwegen, zij het op basis van afmetingen of op voorstel van de vaarwegbeheerders. Bij het vaststellen van de vaarwegprofielen dienen Gedeputeerde Staten rekening te houden met de Richtlijnen Vaarwegen 2011, onderdeel 3 Vaarwegvakken en de vigerende CEMT-klassen en richtlijnen van het BRTN-convenant. In Bijlage 2 Lijst met vaarwegen bij deze verordening zijn tevens de CEMT-klassen van de vaarweg bepaald. Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op het vaststellen en wijzigen van de minimaal benodigde vaarwegprofielen.

Vaarwegonderhoud (artikel 4.2.2.3)

De vaarwegbeheerder draagt zorg voor het onderhoud van de vaarweg. In artikel 4.2.2.3 is omschreven wat in elk geval onder onderhoud wordt verstaan.

De vaarwegbeheerder dient daarbij de vaarwegprofielen in acht te nemen, die door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld. De periodieke rapportage aan Gedeputeerde Staten bevat in ieder geval een overzicht van de in de afgelopen periode van 5 jaar uitgevoerde baggerwerkzaamheden en de nog bestaande knelpunten. Tevens bevat het verslag een overzicht van de in de volgende periode van 5 jaar geplande baggerwerkzaamheden. Het beheer van kunstwerken, zoals bruggen en tunnels, wordt in veel gevallen uitgevoerd door een andere beheerder dan de vaarwegbeheerder. Denk aan de wegbeheerder. De onderhoudsplicht bedoeld in artikel 4.2.2.3 heeft hier geen betrekking op.

Onttrekken van een vaarweg aan het openbaar scheepvaartverkeer (artikel 4.2.2.4)

Deze bepaling is vergelijkbaar met artikel 8, tweede lid, van de Wegenwet, op grond waarvan (land)wegen in beheer bij een provincie of een waterschap aan het openbaar verkeer onttrokken kunnen worden. De onttrekking van een vaarweg of een gedeelte daarvan aan het openbaar scheepvaartverkeer is blijvend, dus niet tijdelijk, en geldt voor alle schepen, dat wil zeggen voor elk type schip in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Scheepvaartverkeerswet.

4.3 Regionaal waterplan

Regionaal waterplan (titel 4.3)

De bepalingen in titel 4.3 hebben betrekking op de totstandkoming van het regionaal waterplan dat een wettelijke grondslag heeft in artikel 4.4 Waterwet. Provinciale Staten stellen het regionaal waterplan vast. De waterschappen houden hier rekening mee bij het opstellen van hun beheerplan. Dit is de waarborg dat het uitvoeringsgerichte beheerplan goed wordt ingebed in het breder afgewogen regionaal waterplan. Om de betekenis van de watersysteembenadering te benadrukken biedt de Waterwet nu de

mogelijkheid om, in plaats van voor een gehele provincie, een regionaal waterplan te maken voor bijvoorbeeld een deelstroomgebied. De Waterwet geeft in artikel 4.4 duidelijk aan welke onderdelen het regionaal waterplan moet bevatten. Dit is bij deze verordening dan ook niet aangevuld.

Procedure (artikel 4.3.1)

De opsomming van bestuursorganen waarmee moet worden overlegd of die geraadpleegd moeten worden, is niet limitatief. Het staat Gedeputeerde Staten vrij bijvoorbeeld andere overheden, bedrijven en instanties te raadplegen.

Inspraakperiode

Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de voorbereiding van het plan. De uit artikel 14 Kaderrichtlijn Water voortvloeiende verplichting het plan zes maanden ter inzage te leggen heeft alleen betekenis voor het stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) en niet voor het regionaal waterplan en het beheerplan. De procedure voor het vaststellen van het SGBP verloopt als volgt. Het rijk stelt het ontwerp nationaal waterplan en/of het SGBP vast. De provincies, waterschappen en gemeenten stellen hun aandeel in het SGBP vast in hun eigen ontwerp-plannen. De regionale bestuurlijke overleggen (RBO's) zorgen voor de afstemming van deze plannen.

Uitwerking (artikel 4.3.2)

Dit artikel biedt Provinciale Staten de grondslag om Gedeputeerde Staten in het regionaal waterplan de bevoegdheid te verlenen dan wel te verplichten tot het, onder nader beschreven voorwaarden, uitwerken van bepaalde onderdelen van dat plan. De planuitwerking verkrijgt vervolgens dezelfde status als het regionaal waterplan. De bevoegdheid is beperkt tot het uitwerken van het eerder vastgestelde kader. Deze mag zich dan ook niet richten op het niveau van daadwerkelijke uitvoering van maatregelen. Die bevoegdheid is immers voorbehouden aan de waterschappen. Een in een uitwerkingsplan uit te werken onderwerp is bijvoorbeeld het aanwijzen van een waterbergingsgebied.

4.4 Handelingen in watersystemen

Handelingen in watersystemen (titel 4.4)

In lijn met het uitgangspunt “decentraal wat kan, centraal wat moet” zijn in de wet de eigen verordenende bevoegdheden van provincie en waterschap niet verder ingeperkt dan nodig. Dit blijkt onder andere uit hoofdstuk 6 van de Waterwet, waar ruimte wordt geboden aan provincie en waterschap om zelf in de benodigde regelgeving te voorzien. Alleen waar dat nodig is met het oog op internationale verplichtingen of bovenregionale belangen, zullen door het Rijk regels worden gesteld. Dit betekent dat, waar van rijkswege gestelde regels ontbreken, waterschappen en provincies bevoegd zijn om daarin zelf bij verordening te voorzien. De waterschappen zijn als watersysteembeheerder verantwoordelijk voor de regulering van de handelingen in het regionale watersysteem. De Waterwet maakt hierop één uitzondering voor een drietal specifieke categorieën van grondwateronttrekkingen. Deze categorieën zijn opgenomen in artikel 6.4 van de wet. Het betreft onttrekkingen ten behoeve van de openbare

drinkwatervoorziening of bodemenergiesystemen en onttrekkingen van meer dan 150.000 m³ per jaar ten behoeve van industriële toepassingen. Het infiltreren van water ten behoeve van voornoemde toepassingen valt ook onder het bevoegd gezag van Gedeputeerde Staten. Onttrekkingen voor andere doeleinden kunnen worden gereguleerd door de waterschappen. De Waterwet laat de waterschappen de mogelijkheid voor de overige onttrekkingen een verbodsstelsel te introduceren met de mogelijkheid van vergunningen, algemene regels en vrijstellingen (zie hiervoor de keur – een verordening – van de individuele waterschappen). De provincie heeft de mogelijkheid de regulering van deze overige onttrekkingen te sturen via instructieregels bedoeld in artikel 3.11 van de Waterwet. Van deze mogelijkheid is in de waterverordeningen voor de waterschappen, met uitzondering van een instructiebepaling ten behoeve van het grondwaterregister, geen gebruik gemaakt.

Grondwaterregister (artikel 4.4.1)

De inrichting van het grondwaterregister is niet expliciet geregeld in de Waterwet, maar er wordt naar verwezen in artikel 7.7, eerste lid, onder c van de Waterwet. Dit houdt in dat de provincie bevoegd is daarin zelf bij of krachtens verordening te voorzien. Het grondwaterregister is gekoppeld aan de grondwaterheffing. Deze grondwaterheffing kan van toepassing zijn op onttrekkingen die onder het bevoegd gezag van provincie en waterschap vallen. Dit brengt met zich mee dat het grondwaterregister moet worden gevuld met gegevens die door de provincie en het waterschap afzonderlijk worden verkregen. Artikel 4.4.1 geeft hier invulling aan door te bepalen dat de gegevens die door provincie en waterschap worden verkregen in het register moeten worden opgenomen. In samenhang hiermee is in de waterverordeningen voor de verschillende waterschappen de verplichting voor de waterschappen opgenomen om de benodigde gegevens te verstrekken. Het beheer van het grondwaterregister is expliciet neergelegd bij Gedeputeerde Staten. Er is een Landelijk Grondwater Register (LGR) opgesteld in overleg tussen IPO en Unie van Waterschappen. Ook bij een landelijk register is het noodzakelijk de verantwoordelijkheid voor het grondwaterregister bij een daar toe aangewezen bestuursorgaan, in casu Gedeputeerde Staten, neer te leggen.

Ambtshalve inschrijving in grondwaterregister (artikel 4.4.2)

De mogelijkheid tot ambtshalve inschrijving in het openbaar register met terugwerkende kracht tot de datum waarop de onttrekking is aangevangen, is noodzakelijk om de grondwaterheffing in rekening te kunnen brengen.

4.5 Functies van Water

Realisatie van functies (Artikel 4.5.1)

De provincie heeft met haar uitvoeringspartners in het landelijk gebied afspraken gemaakt over de realisatie van provinciale doelen. Hierbij kan het voorkomen dat niet alle provinciale waterfuncties kunnen worden gerealiseerd, vanwege de geringe beschikbaarheid van water en eigenschappen van het watersysteem. Naar verwachting zal dit in de toekomst bij meerdere integrale waterprojecten aan de orde zijn. In dergelijke situaties is het echter nodig dat besluitvorming over functieaanpassing door Provinciale Staten plaatsvindt in het kader van de Omgevingsvisie. Met mogelijk ernstige vertraging in de uitvoering en schade (bijvoorbeeld door het mislopen van subsidies, POP3) tot gevolg. Om dat te voorkomen is vastgesteld dat Gedeputeerde Staten op verzoek en onder voorwaarden, bij de uitvoering van waterprojecten,

afwijkingen van de waterfuncties, zoals op dat moment voorgeschreven in de Omgevingsvisie, kunnen toestaan.

Afwijking is mogelijk indien noodzakelijk voor de realisatie van het project. Van noodzakelijkheid is sprake indien de uitvoering van een project dermate wordt vertraagd, dat het project onacceptabele schade leidt, als gevolg van bijvoorbeeld mislopen van subsidies, beschikbaarheid van grond, regelgeving of verlies van draagvlak. Daarnaast moet de afwijking van ondergeschikt belang zijn in relatie tot de omvang van functies die in het project worden gerealiseerd. Hiervan is bijvoorbeeld sprake indien de afwijking de realisatie van waterfuncties elders binnen het projectgebied juist mogelijk maakt danwel versterkt én de omvang van de afwijking in verhouding tot de omvang van te realiseren waterfuncties binnen het project gering is. De afwijking heeft ook voldoende draagvlak onder betrokken partijen en de haalbaarheid van de oorspronkelijke functie is in het geding. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval als de realisatie van de betreffende waterfunctie in combinatie met de functierealisaties elders binnen het projectgebied onhaalbaar of onevenredig duur is. Bij uitvoering van maatregelen binnen een project gaat het om de uitvoering van realistische en evenredige maatregelen die naar het oordeel van de bevoegde autoriteit passend zijn en redelijkerwijs kunnen worden gevegd.

Hoofdstuk 5 Verkeer

5.1 Wegen

Wegen (titel 5.1)

Titel 5.1 van de Omgevingsverordening 2013 komt in de plaats van de Gelderse Wegenverordening. Titel 5.1 stelt regels ter bescherming en instandhouding van de provinciale wegen en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die wegen. Voor de uitvoering van het dagelijkse, operationele wegbeheer wordt onderscheid gemaakt tussen werkzaamheden aan wegen en het gebruik van wegen. In beide gevallen is een vergunning nodig. Activiteiten buiten de weg, alsmede het plaatsen van voorwerpen buiten de weg zijn evenmin toegestaan, indien deze een schadelijke invloed hebben op de weg of de belangen die de bepalingen uit de Omgevingsverordening beogen te beschermen. Overtreding van de bepalingen uit titel 5.1 van de Omgevingsverordening is strafbaar gesteld.

Titel 5.1 van de Omgevingsverordening stelt kaders op hoofdlijnen. Deze hoofdlijnen worden uitgewerkt in de nadere regels bij de Omgevingsverordening. Het geheel van bepalingen uit de Omgevingsverordening en nadere regels zal het beheerkader provinciale wegen in de provincie Gelderland vormen.

Titel 5.1 van de Omgevingsverordening past binnen de bestaande wettelijke kaders van de Algemene wet bestuursrecht, Wegenwet en Wegenverkeerswet 1994, alsmede de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De relatie van de Wegenverordening met de Wabo verdient toelichting.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Met de inwerkingtreding van de Wabo is de omgevingsvergunning geïntroduceerd en zijn circa 25 verschillende wettelijke kaders geïntegreerd. De omgevingsvergunning maakt het mogelijk om één geïntegreerde vergunning voor afzonderlijke activiteiten, zoals milieu, bouwen, slopen, lozen en monumenten, in één keer aan te vragen. De Wabo leidt tot één vergunningaanvraag, één loket, één procedure, één bevoegd gezag en tot één vergunning.

De Wabo heeft ook gevolgen voor een aantal vergunningen op grond van de Omgevingsverordening. Op grond van artikel 2.2, eerste lid, Wabo worden een aantal provinciale vergunningen op grond van titel 5.1 van de Omgevingsverordening als omgevingsvergunning aangemerkt. Concreet gaat het hierbij om de vergunning voor het maken of veranderen van een uitweg (artikel 2.2, eerste lid, onder e, Wabo), voor het op of aan een onroerende zaak handelsreclame maken of voeren met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook die zichtbaar is van een voor het publiek toegankelijke plaats (artikel 2.2, eerste lid, onder h, Wabo) en het opslaan in een daarbij aangewezen gedeelte van de provincie van roerende zaken (artikel 2.2, eerste lid, onder j, Wabo).

Voor zover ingevolge titel 5.1 van de Omgevingsverordening een vergunning is vereist als bovenbedoeld, wordt deze aangemerkt als een omgevingsvergunning. Daarmee is ook niet langer Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag, maar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de betreffende handeling plaatsvindt. De aanvraag voor de omgevingsvergunning moet ook bij de gemeente

worden ingediend en hierop wordt door het college beslist. De procedure van vergunningverlening, de aanvraagseisen en de intrekingsgronden worden daarmee ook bij of krachtens de Wabo geregeld. Indien een vergunning onder de Wabo valt, dan vormt het Wabo het wettelijk kader voor verlening van die vergunning. In de verordening kunnen dan, naast het invoeren van een vergunningplicht, alleen nog regels worden gesteld inzake de weigeringsgronden (toetsingskader), de aanwijzing van adviserende instanties en de intrekingsgronden. Titel 5.1 van de Omgevingsverordening voldoet aan de eisen van de Wabo.

In het licht van het voorgaande bevat titel 5.1 van de Omgevingsverordening eigenlijk twee vergunningstelsels: de omgevingsvergunning en de provinciale vergunning. Ten aanzien van de omgevingsvergunning regelt titel 5.1 alleen de vergunningplicht, -toetsingscriteria en worden Gedeputeerde Staten als adviseur aangewezen. De hele procedure (indieningsvereisten en weigeringsgronden etc) is in de Wabo geregeld. Deze onderwerpen worden echter wel voor de provinciale vergunning geregeld.

Voor zover nodig worden hieronder de afzonderlijke artikelen toegelicht.

Toepasselijkheid (artikel 5.1.1.1)

De (provinciale) Omgevingsverordening is alleen van toepassing op de wegen die ingevolge de Wegenwet bij de provincie in beheer en onderhoud zijn. Dat wil uiteraard niet zeggen dat geen vergunningplicht geldt voor gemeentelijke en rijkswegen, maar hiervoor zullen gemeenten respectievelijk de rijksoverheid regels stellen. Het tweede lid bepaalt wat tot de weg wordt gerekend.

Bescherming (artikel 5.1.1.2)

Deze Omgevingsverordening dient ter bescherming van de bij de provincie Gelderland in onderhoud zijnde openbare wegen en ter bescherming van de onder artikel 2 van de Wegenverkeerswet 1994 genoemde belangen. Dat is kort gezegd het verzekeren van het doelmatig en veilig gebruik van deze wegen.

Onderhoud van wegen (artikel 5.1.2.1)

De provincie heeft op grond van de Wegenwet voor haar wegen een zorgplicht. De onderhoudsplicht berust bij Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Voorbeelden van onderhoudswerkzaamheden zijn het maaien van bermen, het repareren van de weg en het plegen van onderhoud aan wegmeubilair. In geval van onduidelijkheden over de onderhoudssituatie en -omvang dient de wegenlegger van de betreffende gemeente waarbinnen de provinciale weg is gelegen te worden geraadpleegd.

Werkzaamheden aan wegen (artikel 5.1.2.2)

Zodra werkzaamheden op, aan, in, onder of boven de weg plaatsvinden, waarbij de verharding van de weg op enigerlei wijze veranderd wordt of anderszins wijzigingen op, aan, in, onder of boven de weg worden aangebracht is dit artikel van toepassing. Het betreft hier werkzaamheden waardoor de weg verandert. Het resultaat ervan heeft veelal een permanent karakter. Dit artikel is onder meer van toepassing op uitwegen, tankstations en werken van openbaar belang (zoals fietspaden, trottoirs, tunnels,

viaducten, bruggen, parkeervoorzieningen, kabels en leidingen onder de weg, beplanting in de bermen en de plaatsing van telkasten, masten, palen, afrasteringen, hekwerken en dergelijke op, aan, in de weg). Dit artikel is ook van toepassing op werken waarbij alleen de inrichting van de weg verandert, zoals het plaatsen van straatverlichting, verkeersregelininstallaties, objectaanduidingen en het plaatsen van verkeerstekens op provinciale wegen door andere overheden.

Opgemerkt wordt dat de vergunning voor het maken van een uitweg als bedoeld onder het eerste lid onder a, een omgevingsvergunning is op grond van artikel 2.1, eerste lid, onder e, Wabo. Deze vergunning moet dan ook bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de betreffende handelingen plaatsvinden worden aangevraagd. Op deze vergunningverlening is, naast het provinciale toetsingskader, de Wabo van toepassing. Zie verder de toelichting bij artikel 5.1.4.1.

In het tweede lid is geregeld dat de vergunningplicht voor het aanleggen van uitwegen niet geldt voor de provincie. De uitzondering dient om doublures van bestuursrechtelijke procedures te voorkomen. Voor sommige werken geldt dat de provincie op grond van de wegenverkeerswetgeving een verkeersbesluit moet nemen alvorens de werken uitgevoerd mogen worden. Artikel 12 van het Besluit Administratieve bepalingen inzake het Wegverkeer heeft vastgesteld voor welke verkeerstekens dit geldt. Voor alle andere verkeerstekens (al dan niet van tijdelijke aard) geldt dat die door de provincie zonder daartoe strekkend verkeersbesluit mogen worden geplaatst, omdat de plaatsing ervan geen rechtsgevolg beoogt (feitelijke handeling).

Gebruik van de weg (artikel 5.1.3.1)

Voor de toepassing van het eerste lid, onder a, van dit artikel moet gedacht worden aan activiteiten met een bepaalde maatschappelijke waarde. Gedoeld wordt onder meer op evenementen, kermessen, optochten, braderieën, rommelmarkten, muziek- en toneeluitvoeringen en dergelijke die op de provinciale wegen plaatsvinden. Voor deze activiteiten dient normaliter bij de betreffende gemeente een vergunning of ontheffing te worden aangevraagd op grond van de gemeentelijke Algemene plaatselijke verordening (APV). Zodra de activiteit plaatsvindt op de provinciale weg dient ook de provincie te beoordelen of de activiteit mag plaatsvinden. De APV en de Wegenverordening worden aanvullend op elkaar toegepast.

Het eerste lid, onder b, ziet op het voeren van handelsreclame die zichtbaar is vanaf een voor publiek toegankelijke plaats. In geval van deze verordening zal dat veelal de provinciale weg zijn. Voorbeelden van dergelijke handelsreclame zijn lichtbakken geplaatst aan lantaarnpalen, borden langs de weg en borden bij benzinestations waarop prijsinformatie wordt verstrekt. Ook reclame gemaakt op karren in de berm valt onder het verbod. Voor de goede orde, de vergunningplicht geldt uiteraard niet voor bijvoorbeeld auto's waarop handelsreclame wordt gevoerd en die deelnemen aan het verkeer of tijdelijk staan geparkeerd. De vergunning ex artikel 5.1.3.1 eerste lid, onder b, is een omgevingsvergunning, voor zover de handelsreclame wordt gemaakt aan een onroerende zaak. Zie in dit verband ook artikel 5.1.4.1 tweede lid, onder b.

Op grond van het eerste lid, onder c, is ook voor de opslag van roerende zaken een vergunning vereist. Bij het opslaan van roerende zaken kan worden gedacht aan het opslaan van bouwmaterialen gedurende een verbouwing, indien deze niet op het eigen terrein kunnen worden opgeslagen. Deze vergunningplicht ziet specifiek op het opslaan van roerende zaken. Voor het meer algemeen voorhanden hebben van roerende zaken op de openbare weg, behelst artikel 5.1.3.1, eerste lid, onder d, een vergunningplicht.

De voorwerpen en stoffen die onder het eerste lid, onder d, van dit artikel bedoeld worden zijn voorwerpen en stoffen die niet tot de weg of daartoe normaliter te rekenen

voorzieningen behoren. De voorwerpen en stoffen zijn niet (verkeers-)functioneel voor de weg of het gebruik ervan. De bedoelde voorwerpen en stoffen kunnen echter door het aanwezig zijn op, aan, in, onder of boven de weg wel van invloed zijn op de bruikbaarheid van de weg, de veiligheid op de weg of andere met de verordening na te streven belangen. Dit artikel is onder meer van toepassing op fietsenrekken, terrassen, luifels, kermisattracties, tribunes, podia, dranghekken, kramen/verkoopwagens ter inname van een standplaats, inboedels en alle overige voorwerpen en stoffen die aanwezig kunnen zijn op, aan, in, onder of boven de weg.

Dit artikel bevat onder het tweede lid een aantal uitzonderingen op de vergunningplicht. De uitzondering onder sub a heeft betrekking op het onderhoud en kleine verbeteringen die worden uitgevoerd door of namens de provincie in het kader van haar zorgplicht voor de provinciale wegen (Wegenwet), waarbij de weg of de inrichting ervan niet wordt gewijzigd. Er is in dit geval sprake van feitelijk handelen zonder rechtsgevolg. Een vergunningplicht is niet nodig omdat de belangen die de wegenverordening beschermt niet in het geding komen. Hierbij kan worden gedacht aan het maaien van de berm, vegen van de weg, herbestratingswerkzaamheden, onderhoud aan bermplanken en onderhoud aan verlichting. De uitzondering onder b heeft betrekking op voorwerpen en stoffen waarop gedachten of gevoelens geopenbaard worden.

Deze uitzondering waarborgt de grondwettelijke vrijheid van meningsuiting. Dit geldt niet voor handelsreclame. De uitzondering onder e geldt wanneer reeds op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de wegenverkeerswetgeving of artikel 5.1.2.2 van deze verordening een toestemming is verleend. Alvorens een dergelijke toestemming werd verleend is namelijk al getoetst of de instandhouding van wegen, dan wel de in artikel 2 van de Wegenverkeerswet 1994 genoemde belangen in het geding komen.

Uitwerking op de weg (artikel 5.1.3.2)

Om te kunnen voldoen aan de zorgplicht die de provincie heeft ten aanzien van haar wegen, is het noodzakelijk dat Gedeputeerde Staten ook kunnen optreden tegen activiteiten, verrichtingen, voorwerpen of stoffen buiten de weg die een schadelijke invloed op de weg hebben of hinderlijk voor de weggebruikers zijn. Zo zijn activiteiten en verrichtingen die buiten/naast/langs de weg plaatsvinden en die een schadelijke of hinderlijke invloed op de weg hebben, verboden. Dit artikel is daarmee van toepassing op bijvoorbeeld het stoken van snoeihout waarbij sprake is van hinderlijke of gevaarlijke rookontwikkeling, in werking zijnde hinderlijke verlichting en activiteiten of verrichtingen waarbij bermen, sloten en andere voorzieningen die ten dienste staan van de weg verontreinigd of beschadigd worden. Dit artikel is ook van toepassing op voorwerpen en stoffen die buiten/naast/langs de weg aanwezig zijn en een schadelijke of hinderlijke invloed op de weg hebben. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij het noodzakelijk is om ter bevordering van een doelmatig en veilig gebruik van de weg de daarvoor noodzakelijke vrije ruimte te blijven garanderen. Dit kan onder meer van belang zijn bij plaatsen waar wegen samenkomen of in geval van minder overzichtelijke verkeerssituaties buiten/naast/langs de weg.

Op grond van dit artikel kan bijvoorbeeld ook tegen uitzichtbelemmerende beplanting of hekwerken worden opgetreden die buiten de weg aanwezig zijn. Naar mate activiteiten en verrichtingen op grotere afstand van de weg plaatsvinden of voorwerpen en stoffen op grotere afstand van de weg bevinden, zal de invloed op de weg steeds kleiner worden.

Aanvraag (artikel 5.1.4.1)

Dit artikel regelt de vergunningaanvraag. De vergunning wordt op aanvraag verleend indien wordt voldaan aan het bepaalde bij of krachtens de verordening en de vergunning

voorts niet in strijd is met de belangen die de verordening beoogt te beschermen. Het artikel maakt onderscheid tussen de omgevingsvergunning en de provinciale vergunning. De aanvraag voor de omgevingsvergunning, dat zijn de vergunningen voor het maken van uitwegen, het voeren van handelsreclame en het opslaan van roerende zaken, wordt ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de handelingen plaatsvinden. Dit volgt reeds uit artikel 2.4 Wabo. De Wabo regelt verder de aanvraagprocedure en –vereisten voor de omgevingsvergunning. Voor de vergunningen, die niet worden aangemerkt als omgevingsvergunning, geldt dat de aanvraag hiertoe wordt ingediend bij Gedeputeerde Staten die ook het bevoegd gezag zijn en omtrent vergunningverlening besluiten. Ten aanzien van deze vergunningen stellen Gedeputeerde Staten op grond van het vierde lid nadere regels over de procedure en indieningsvereisten, waaronder de over te leggen gegevens en bescheiden.

Het vijfde lid wijst Gedeputeerde Staten aan als adviseur op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo. Dat betekent dat een college van burgemeester en wethouders alvorens een omgevingsvergunning te verlenen op grond van de Wegenverordening, Gedeputeerde Staten in de gelegenheid stelt advies uit te brengen over de aanvraag of het ontwerp van de beschikking op de aanvraag. Het college kan Gedeputeerde Staten ook verzoeken om advies over de bij de beslissing op de aanvraag te betrekken gegevens, alsmede de aan de vergunning te verbinden voorschriften (artikel 2.26, vierde lid, Wabo).

Voorschriften en beperkingen (artikel 5.1.4.2)

Aan vergunningen op grond van de Wegenverordening kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden. De voorschriften dienen ter bescherming van de belangen, welke de wegenverordening beoogt te beschermen. Bij deze voorwaarden kan worden gedacht aan de periode waarbinnen de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd of wanneer activiteiten mogen worden verricht. Voorts kunnen voorschriften worden opgenomen met betrekking tot de duur van de geldigheid van een vergunning. Een uitweg wordt normaliter aangelegd voor permanent te ontsluiten percelen. In dat geval vermeldt de vergunning geen periode waarvoor deze geldt. Het kan evenwel ook voorkomen dat een perceel tijdelijk ontsloten moet worden, bijvoorbeeld in geval van evenementen. Voor de behandeling van de aanvraag maakt dit echter geen verschil, omdat aan dezelfde belangen moet worden getoetst. In die gevallen dat een uitweg tijdelijk is, vermeldt de provincie de periode in de vergunning.

Intrekking of wijziging van vergunningen (artikel 5.1.4.3)

Ook ten aanzien van de intrekking of wijziging van de vergunning wordt onderscheid gemaakt tussen de omgevingsvergunning en de provinciale vergunning. Ten aanzien van de omgevingsvergunning zijn in de artikelen 2.29 en verder van de Wabo al een aantal gronden voor intrekking dan wel wijziging van de vergunning opgenomen. Genoemd wordt bijvoorbeeld artikel 2.33, tweede lid, Wabo op grond waarvan het bevoegd gezag (het college van burgemeester en wethouders) de omgevingsvergunning kan intrekken indien gedurende drie jaar geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning (sub a) of indien de vergunninghouder daarom verzoekt (sub b). Op grond van sub h kunnen ook bij provinciale verordening gronden voor intrekking worden opgenomen. Artikel 5.1.4.3, eerste lid, Wegenverordening geeft daar uitvoering aan. Het tweede lid bevat de intrekking- en wijzigingsgronden voor de provinciale vergunning. Deze komen grotendeels overeen met de gronden voor intrekking en wijziging van de omgevingsvergunning.

5.2 Luchtvaart

Titel 5.3

Provinciale Staten zijn sinds 1 november 2009 het bevoegd gezag voor de niet-nationale burgerluchthavens op grond van de Wet Luchtvaart en de Wet Regionale Burgerluchthavens en Militaire luchthavens” (RBML). Dat houdt in dat Provinciale Staten besluiten nemen over het zogeheten “landzijdige” gebruik” van de niet-nationale burgerluchthavens. De uitvoeringsinstrumenten daarvoor zijn de luchthavenregeling en het luchthavenbesluit, in de vorm van verordeningen, waarin de milieugebruiksruimte, zoals geluid, externe veiligheid en de ruimtelijke inpassing worden gereguleerd. Elke luchthaven krijgt in Gelderland zijn eigen luchthavenregeling of -besluit.

Een luchthavenbesluit wordt vastgesteld voor luchthavens met ruimtelijke impact buiten de terreingrenzen. Een luchthavenregeling wordt vastgesteld voor luchthavens zonder ruimtelijke impact buiten de terreingrenzen. In deze verordening zijn de regels opgenomen voor alle Gelderse luchthavens zonder ruimtelijke impact buiten de terreingrenzen.

De regels gelden overigens niet voor het tijdelijk en uitzonderlijk gebruik van terreinen als start en landingslocaties. Hiervoor geldt op grond van de Wet luchtvaart een bijzonder ontheffingsregime. De bepalingen in deze verordening hebben geen betrekking op voornoemde ontheffingen.

Hoofdstuk 6 Ontheffingen

In een aantal gevallen kan van de bepalingen in de omgevingsverordening Gelderland ontheffing worden verleend. In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot het weigeren van een ontheffing, het verbinden van voorschriften, rechtsopvolging, het wijzigen of intrekken van de ontheffing en de procedure tot het verlenen van een ontheffing.

Ontheffingen van de bepalingen uit hoofdstuk 2 Ruimte (titel 6.1)

Aanvraag tot ontheffing (artikel 6.1.1)

De ontheffingsaanvraag dient vergezeld te gaan van een beschrijving van het project, een motivering en een kaart. De beschrijving van het project in samenhang met de kaart dient voor Gedeputeerde Staten voldoende duidelijk te zijn om op de aanvraag te kunnen beslissen. Vervolgens zal binnen maximaal 8 weken na ontvangst van de aanvraag worden besloten of ontheffing wordt verleend. Op (het uitblijven van) een besluit op een ontheffingsaanvraag is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen van toepassing. Tegen een besluit op een ontheffingsaanvraag staat op grond van de Awb een normale bezwaar- en beroepsprocedure open.

Ontheffingen van de bepalingen uit hoofdstuk 3 Milieu en ontgrondingen (titel 6.2)

Aanvraag (artikel 6.2.1.9)

Een aanvraag om een ontheffing van de bepalingen in hoofdstuk 3 van deze verordening dient een beschrijving te bevatten van de reden van de gedraging, zodat eventuele risico's die ontheffingverlening met zich meebrengt voor het milieu hiertegen kunnen worden afgewogen. Verder is het nodig dat bij de aanvraag een beschrijving wordt gegeven van de maatregelen die worden getroffen om de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dit om te kunnen beoordelen of deze maatregelen afdoende zijn.

Ontheffing inzamelplicht afvalwater (paragraaf 6.2.2)

Op grond van artikel 10.33, derde lid Wet milieubeheer kunnen Gedeputeerde Staten aan gemeenten ontheffing verlenen van de zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater dat vrijkomt binnen gemeenten. In de verordening is nader ingevuld welke gegevens de aanvraag om ontheffing moet bevatten.

Onder beheerder in de zin van de Waterwet wordt verstaan het bevoegde bestuursorgaan van het overheidslichaam dat met het beheer is belast. Beheer in de zin van de Waterwet ziet op het waterbeheer voor zover dat betrekking heeft op één of meer afzonderlijke watersystemen of onderdelen daarvan. Waterbeheer is echter een breder begrip dat mede de landelijke en regionale beleids- en uitvoeringscomponenten omvat die niet beperkt zijn tot een of meer afzonderlijke watersystemen. Waterbeheer omvat zowel kwaliteitsaspecten als kwantiteitsaspecten. Bij kwantiteitsaspecten kan worden gedacht aan de afvoer van water, de aanvoer van water voor verversing,

doorspoeling en peilbeheersing. In principe zijn de beheerders in de zin van de Waterwet: het Rijk (voor de rijkswateren) en de waterschappen (voor de regionale watersystemen).

Hoofdstuk 7 Handhaving

Handhaving milieu (titel 7.1)

Het hoofdstuk handhaving in deze verordening kan beperkt zijn. Gedragingen in strijd met de provinciale verordening zijn economische delicten op grond van artikel 1a, onder 1°, van de Wet op de economische delicten voor zover deze gedragingen in de verordening als strafbare feiten zijn aangeduid.

Deze aanduiding is opgenomen in artikel 7.1.1. Voor zover de gedraging opzettelijk is begaan, is het een misdrijf, anders een overtreding. Voor de bestuurlijke handhaving van de provinciale verordening staat het instrumentarium van hoofdstuk 18 van de Wet milieubeheer (artikel 18.1 a), van de Algemene wet bestuursrecht en van de Provinciewet ter beschikking.

Handhaving wegen (titel 7.3)

artikel 7.3.1 Toezicht

Het Wetboek van Strafvordering biedt in artikel 142 de mogelijkheid om buitengewone opsporingsambtenaren aan te wijzen ten behoeve van de handhaving of naleving van de bepalingen van bijzondere wetten of verordeningen. Deze ambtenaren worden aangewezen door het bevoegde gezag. Hun opsporingsbevoegdheid richt zich uitsluitend op de bepalingen en strafbare feiten die worden genoemd in de bijzondere wet of verordening.

artikel 7.3.2 Overtredingen

Dit artikel stelt de volgende gedragingen strafbaar:

1. overtreding of niet-naleving van de artikel 5.1.2.2, eerste lid, onderdelen b en c (leggen, verleggen, in standhouden kabels en leidingen en het verrichten van andere werkzaamheden op, aan, in, onder of boven de weg);
2. overtreding of niet-naleving van artikel 5.1.3.1, eerste lid, onderdelen a en b (gebruik van de weg voor andere dan verkeersdoeleinden, het maken of voeren van handelsreclame); en
3. overtreding of niet-naleving van één of meer voorschriften of beperkingen die op grond van deze bepalingen aan een vergunning zijn verbonden.

De bevoegdheid om deze overtredingen strafbaar te stellen vloeit voort uit artikel 150 van de Provinciewet. De maximale straf die Provinciale Staten op grond van artikel 150 kunnen stellen en in artikel 7.3.2 ook hebben gesteld, is drie maanden hechtenis of een geldboete van de tweede categorie.

Voor de goede orde wordt erop gewezen dat ook het handelen in strijd met deze verordening voor zover het een omgevingsvergunning betreft, als een overtreding wordt aangemerkt. De strafbaarstelling in het kader van de omgevingsvergunning is echter – net als voor de milieubepalingen - geregeld in artikel 1a, onder 1° van de Wet economische delicten.

Hoofdstuk 8 Overgangs- en slotbepalingen

Overgangs- en slotbepalingen hoofdstuk 2 Ruimte (titel 8.2)

Bestaande rechten (artikel 8.2.2)

Provinciale Staten respecteren bestaande planologische rechten die bestaan op het moment van inwerkingtreding van deze verordening. Als bestaande rechten als bedoeld in artikel 8.2.2 zijn aan te merken rechten op grond van:

- een bestemmingsplan als bedoeld in deze verordening, inclusief de daarin opgenomen ontheffings-, wijzigings- en uitwerkingsmogelijkheden, voorzover dat plan onherroepelijk is, danwel voorzover een ontwerp van dat plan ter inzage is gelegd voor inwerkingtreding van deze verordening en daarop door Gedeputeerde Staten geen zienswijze is ingediend.
- een projectbesluit als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet ruimtelijke ordening, zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voorzover dat besluit onherroepelijk is, danwel voorzover een ontwerp van dat besluit ter inzage is gelegd voor inwerkingtreding van deze verordening en daarop door Gedeputeerde Staten geen zienswijze is ingediend.
- een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, inclusief de daarin opgenomen vrijstellings-, wijzigings- en uitwerkingsmogelijkheden, voorzover dat plan door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd.
- een vrijstelling als bedoeld in artikel 19, eerste of tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, voorzover Gedeputeerde Staten ten behoeve daarvan een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in voornoemd wetsartikel hebben verleend.

Als enige uitzonderingen hierop gelden de artikelen 2.4.2.1, 2.4.2.2, 2.4.2.3, 2.4.2.4, 2.4.2.5, 2.4.5.1, 2.4.7.1, 2.4.7.2, 2.4.7.3, 2.4.8.2, 2.4.8.3, 2.4.8.1 en artikel 2.5.2.2 tweede lid.

Het betreft hier:

- a. de (reserve) glastuinbouwontwikkelingsgebieden en de extensiveringsgebieden glastuinbouw. Voor beide gebiedscategorieën zijn, in het kader van de uitvoering van de herstructurering glastuinbouw, afspraken gemaakt over de uitbreidingsmogelijkheden van bestaande en nieuw te vestigen bedrijven. Voor het merendeel van de gevallen komen die afspraken niet overeen met het uitgangspunt van het respecteren van bestaande planologische rechten.
- b. de verplichting een grondgebruiksplan ten grondslag te leggen aan de uitbreiding van een grondgebonden veehouderijbedrijf alsmede het verbod bij uitbreiding om te schakelen van grondgebonden veehouderijtak naar een niet-grondgebonden veehouderijtak.

In de artikelen 2.4.8.1 en 2.4.8.2 is een nieuwvestigings- en uitbreidingsverbod met meer dan 20% vastgelegd voor solitaire glastuinbouwbedrijven. Op grond van artikel 2.4.8.3 is hervestiging buiten de glastuinbouwontwikkelingsgebieden, reserveglastuinbouwontwikkelingsgebieden, zoekzones regionale clusters en regionale clusters verboden.

Het respecteren van planologische rechten betekent dat het gemeentebestuur bij de

aanpassing van hun bestemmingsplannen aan de bepalingen in deze verordening, de op het moment van inwerkingtreding van deze verordening vigerende planologische rechten die daar niet mee in overeenstemming zijn, ontziet. Dat laat onverlet dat gemeenten het recht hebben - op basis van eigen overwegingen of mede ingegeven door overwegingen van goede ruimtelijke ordening (op grond van het bepaalde in artikel 3.1 Wro) - te besluiten vigerende planologische rechten niet meer terug te doen komen in een nieuw bestemmingsplan.

Implementatietermijn (artikel 8.2.1)

Termijn waarbinnen de gemeenten hun bestemmingsplannen moeten vaststellen met inachtneming van deze verordening.

In deze verordening is bepaald dat het tijdstip waarop een bestemmingsplan in elk geval in overeenstemming met deze Omgevingsverordening moet zijn vastgesteld, wordt gesteld op de eerste dag nadat twee jaar na inwerkingtreding van deze verordening is verstreken.

Indien de gemeenten niet binnen deze termijn hun bestemmingsplannen in overeenstemming met deze verordening vaststellen, gelden de regels van deze verordening in principe rechtstreeks.

Overgangs- en slotbepalingen hoofdstuk 3 Milieu en Ontgrondingen (titel 8.3),

In titel 8.3 is overgangsrecht opgenomen voor inrichtingen en activiteiten die ten tijde van de inwerkingtreding van deze regeling legaal, dat wil zeggen in overeenstemming met de op dat moment geldende regels van de Provinciale milieuverordening Gelderland, in werking zijn respectievelijk worden uitgevoerd.

De hoofdlijnen van het overgangsrecht zijn de volgende:

- Algemene regels zijn niet van toepassing op voortdurende activiteiten die al voor de inwerkingtreding van die regels worden uitgevoerd en in overeenstemming zijn met de (provinciale) regels zoals die voor de inwerkingtreding van deze verordening golden. Bij voortdurende activiteiten gaat het om het hebben van boorputten en grond- of funderingswerken, buisleidingen, gebouwen, wegen en andere verhardingen, bestaande bodemenergiesystemen en begraafplaatsen, uitstrooivelden en dierenbegraafplaatsen. Voor de toepassing van meststoffen, IBC-bouwstoffen, verontreinigde grond en baggerspecie geldt geen overgangsrecht.
- Instructievoorschriften moeten binnen vier jaar worden verbonden aan de vergunningen voor bestaande inrichtingen. Daarbij is bepaald dat in het voorschrift moet worden opgenomen dat die regels pas met ingang van het tiende jaar na de inwerkingtreding van deze verordening gaan gelden.
- Voor bestaande (legale) inrichtingen die op grond van de nieuwe bepalingen verboden zouden zijn, geldt dat verbod niet. De oude regels blijven op deze inrichtingen van toepassing, maar daarnaast is bepaald dat voor deze inrichtingen de beschermingsregels die gelden voor niet-verboden inrichtingen, - met een vergelijkbare overgangsregeling - van toepassing zijn. Het overgangsrecht bevat ook regels voor wijziging van de inrichting.

De overgangsbepalingen resulteren dus in de verplichting tot het treffen van extra voorzieningen binnen maximaal tien jaar vanaf het van kracht worden van deze

verordening. Hierdoor krijgt het bedrijf de gelegenheid zich in te stellen op de nieuwe situatie, de voor die activiteit gedane investeringen af te schrijven en nieuwe investeringen op een 'bedrijfsmatig logisch' moment te doen. Hoewel op grond van deze regels formeel niet verplicht, zal een ondernemer die zijn installaties (bijvoorbeeld) vijf jaar na het in werking treden van deze verordening ingrijpend verandert, er verstandig aan doen die meteen 'op niveau' te brengen. Anders is hij gedwongen enkele jaren later opnieuw zijn installatie aan te passen, wanneer het einde van de overgangstermijn van tien jaar in zicht komt.

Op een nog in behandeling zijnde ontheffingsaanvraag op grond van het recht zoals dat gold voor de inwerkingtreding van deze verordening, blijft dit recht gelden tot aan het moment waarop de beschikking onherroepelijk is geworden (artikel 8.3.2.10).

Voor bodemenergiesystemen binnen inrichtingen die reeds aanwezig zijn in gebieden die op grond van bijlage 3 van de Provinciale milieuverordening Gelderland niet waren aangewezen als grondwaterbeschermingsgebied maar die met de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening Gelderland wel zijn gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied gelden de verboden van de artikelen 3.3.3.3 en 3.3.3.12 niet.

Overgangsbepalingen nieuwe grenzen beschermingsgebieden grondwater (artikel 8.3.3 Overgangsbepalingen nieuwe grenzen beschermingsgebieden grondwater)

Artikel 8.3.3.3

Het overgangsrecht voor gebieden die als gevolg van de herbegrenzing voor het eerst onder werking van beschermingsregime voor grondwaterbeschermingsgebieden vallen is opgenomen in artikel 8.3.3.3 Grondwaterbeschermingsgebieden.

Tweede lid

Bestaande gesloten bodemenergiesystemen die als gevolg van de herbegrenzing in een grondwaterbeschermingsgebied zijn komen te liggen vallen niet onder de werking van het verbod op bodemenergiesystemen. Hetzelfde geldt voor open bodemenergiesystemen die overeenkomstig een vergunning op grond van de waterwet reeds in werking zijn, of voor open bodemenergiesystemen waarvoor geen watervergunning vereist is.

Derde en vierde lid

Het bevoegd gezag dient binnen 4 jaar na de herbegrenzing aan de omgevingsvergunning de voorschriften te verbinden genoemd in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D. Daarbij bepaalt het bevoegd gezag dat de inwerkingtreding wordt uitgesteld tot 1 maart 2018 voor de voorschriften genummerd nrs 6, onder 1, 18 en 19, en tot 1 maart 2026 voor de overige voorschriften, met uitzondering van de voorschriften genummerd 1, 13 en 20, waaraan geen uitgestelde werking kan worden toegekend.

Ten aanzien van het bepaalde in het vierde lid wordt opgemerkt dat wanneer het bevoegd gezag de omgevingsvergunning aanpast in bijvoorbeeld het derde jaar na inwerking treden van de nieuwe begrenzings, alsdan geen uitgestelde werking aan de voorschriften met nummer 6 (onder 1), 18 en 19 kan worden verleend, aangezien de datum tot waaraan uitstel kan worden verleend dan reeds verstreken is.

Vijfde lid

Het overgangsrecht verleent alleen uitgestelde werking aan het verbod in artikel 3.3.3.5, eerste lid, op het in werking hebben van de inrichting. De verboden op het veranderen van de inrichting of de werking van de inrichting, treden direct in werking. Dit betekent dat bij een verandering van (de werking) van een inrichting, direct moet worden voldaan aan de voorschriften voor grondwaterbeschermingsgebieden in Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D, die op de verandering betrekking hebben.

Zesde lid

Evenals in het vijfde lid geldt ook hier dat een uitgestelde werking alleen verleend wordt aan bestaande activiteiten die reeds, in overeenstemming met de wet, worden ondernomen.

Artikel 8.3.3.4

Voor inrichtingen in waterwingebieden en in grondwaterbeschermingsgebieden gelden dezelfde voorschriften van Bijlage 4 Grondwaterbescherming met oog op de waterwinning, onderdeel D. Op dit punt treden dus geen wijzigingen op voor bestaande inrichtingen die door de herbegrenzing van een grondwaterbeschermingsgebied in een waterwingebied zijn komen te liggen. De leden 3 en 4 betreffen situaties waarin inrichtingen die voorheen buiten een grondwaterbeschermingsgebied lagen, door de herbegrenzing in een waterwingebied zijn komen te liggen.

Overgangs- en slotbepalingen hoofdstuk 4 Water (titel 8.4)

Overgangsrecht bodemenergiesystemen (artikel 8.4.2)

Op grond van artikel 4.3 van de Waterverordening provincie Gelderland waren kleine open bodemenergiesystemen met een pompcapaciteit van maximaal 10 m³/uur vrijgesteld van de vergunningplicht en de meet- en registratieverplichting op grond van de Waterwet. Vanaf inwerkingtreding van deze verordening is deze vrijstelling komen te vervallen. De vrijstelling blijft wel gelden voor deze bodemenergiesystemen voorzover ze voor inwerkingtreding van deze verordening aanwezig waren, conform het Waterbesluit zijn gemeld en conform deze melding inwerking zijn, danwel reeds aanwezig waren voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Waterwet.